UVA. BHSC. Ms 114

331

332

UVA. BHSC. Ms 114

Ecclesiast. vij. Calumnia conturbat sapientem & ꝑdit robur cordis illig. angus. melius est dubitare de occultis ꝙ litigare de manifestis

eccles. 4 pro anima tua non confundaris dicere verum est. n. confusio adducens gloria et gratia ꝑ

ibidem. pro iustitia agonizare ꝑ anima tua & ꝑ

mortem certa pro da & deus expugnavit

os

pe tribulationis anime ꝑ.

pe tentatione illig

UVA. BHSC. Ms 114

331

332

UVA. BHSC. Ms 114

Ecclesiast. vij. Calumꝑa conturbat sapientē & ꝑdit robur cordis illig. angus. melius est dubitare de occultis q̄ litigare de manifestis

eccles. 4 pro anima tua ne confundaris dicere verum est. n. confusio adducens gloriā et gratiā ꝑ

ibidem. pro iustitia agonizare ꝑ anima tua & vsq; ad mortem certa pro ea & deus expugnabit inimicos tuos,

ecclesiasti. xxij. in tpe tribulationis ama ꝑ. mane et fidelis vt coheres sis in hereditate illig & si mala mihi euenerint pulli sustinebo.

Vasa figuli ꝓbat fornax & homines iustos tentatio tribulationis. 27 ibidem. laqueo q̄ ibunt ꝙ obligat. casu iustorū.

q̄ non ꝓfertur cito q̄a mala sententia ideo ꝙ petrant mala. ecclesiastes. 8°.

Ecclesiasti. 41. cura pro bona & bono nomine. hoc n. magis permanebit tibi q̄ mille thesauri ꝓciosi et ut ibidem. melior est homo qui abscondit stultitiam suam q̄ ho. q̄ abscondit sapientia suam.

UVA. BHSC. Ms 114

ecclesiastı 4°. corripiq̃s grauabiter modo.
lorubus et peccator adijciet adpeccandum
vsq3 ad tp̃s sustinebit patiens & post ea re
ddetio iocunditatı ecclesiast. 3.

non est necessariuz ea. que abscondita sunt.
videre oculus ecclesiast. 3.

ne retineas verbum in tempore salutı nec
reverearis proximu tuú in casu suo 4.
Sut iusti qb3 multa ꝑ sunt quasi opera e
gerint maior3 & sùt impij qui sta securi sunt
quasi iustor3 facta habeant eccle. 5°.

Proverbi. 17 q̃ iustificat impium & cõdemnat
iustu abominabilis est vterq3 apud deum
ibidem. frater in angustijs corrobat.
iustus prior est accusator sui prouer 18
ibidé. frater q̃ adiuuat a fri quasi ciuitas
firma.
misericordia & veritas custodiunt regem &
roborat clementia tronum eius 20.
Facere misericordiam & iudiciu magis placet
deo q̃ victime.

UVA. BHSC. Ms 114

qui seqr iustitiam & misericordia(inveniet
vitam iustitia(& gloria(ibidem.
q seminat iniq'tate(metet mala & q pn9 est
ad misericordia(& sanctificet.
aufer impietatem de vultu regis & firmabit
iustitia thronus ei9 &c prov. & ibidem sicut
exeret inimicus tuus &c.
homo q' blandis fictis q3 sermonib9 loquit" a
mico suo rete expandit gressib9 eius &c.
ibidem. princeps q' libenter audit verba men
dacij omnes ministros habet impios
quitimet hominis(adv corruet &c prov.
qui vehementer emungit elicit sanguinem &c p.
ve soli q3 cum ceciderit non habet subleuante(
sc. ecclesiasten. 3. et ibi. omnia tps habent &
tibi vide in loco iudicij iniquitatem & in loco iu
stitie(iniquitate(
& frustra& vultus corrigit" animu(diligente(
nobis esse cum stultis multu nocet sapia3 necesse est. &c.
omni negotio tps est & opportunitas.

UVA. BHSC. Ms 114

qui parcit virge odit filium suum
Iustus autem iacitur rete ante eius fa
ciem prover j°
qui me audiens absq; timore requiescet
& abundantia perfruetur timore malop
sublato prov i°
qui relinquunt iter rectum & ambulant
per vias tenebrosas qui letantur cum ma
le fecerint prov 2°
misericordia & veritas te non deserant
circumda eas gutturi tuo & describe
in tabulis cordis tui prov 3°
ne sis sapiens apud te ipsum & honora
dominum de tua substantia & de pri
mitijs omnium fructuum tuop da pauperi
bus &c prov 3°
ne paveas repentino terrore & irruenti
bi procellas impiorum dns. n. erit in la
tere tuo & custodiet &c prov 3°
noli prohibere bñ facere cum qui potest & ipse

UVA. BHSC. Ms 114

bñfac. ibidem

via impiorum tenebrosa prov 4° ♄

fascinatio nugacitatis obscurat bona sap 4°.

lucis lumen non luxit nobis & sol intelligentiæ

non est ortus nobis sap 5

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

hiem omnigua sententia est quem metus aut
odit quem odit perisse cupit
cato inclinatur libertas si opprimatur. ne
mo plus impetrat a libero q3 qui seruire
non vult
non nouit terror animo iusto succumbere &
impendenti placho magis cedunt q3 manus
subijcit
si expedit odisse homines & genti aliqua
detestari mihi vdo auersor circumagitq;
aut enim bona sunt que appetimus aut ma
la si bona non minuent alterius auxilio
si mala peccantium multitudo non ju
dicem patrocinium
suum mihi quis accusari quod
peccati timeat scelere quod occultus.
qui & vulneratus nequaq3 contra pec
catum tela direxi sed meo sermone val
nera admouui manum
quando sine nomine contra vitia scrib
tur qui maxime accusari est sui
similis vbi integra fides blasphemia
veniam non meretur
non incerta fides manifesta

UVA. BHSC. Ms 114

sus minerua[m] docere & m[e] siluam ionaym

fore

socraticam illud scio quod nescio nauem

ascendere ignarus nauis timet abruptum &

ego non audebit nisi qui didicit dare

nec oratum audiunt commonentem cur

rusticus prudens prauae effugere mali

UVA. BHSC. Ms 114

BIBLIOTECA DE SANTO TOMÁS

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. MS 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

felix ingbitas optimoz̄ est calamitas
fatetur facinus is qui iudicium fugit
cito ad naturā ficta recidunt suam
fulmen est vbi cum potestate habitat iracundia
facilig̃ priuat̄ ignoscit̄ pinaciter se iudicat hōg
homo qui in homine calamitoso est miseri
cors memini sui
honest̄ seruit qui succumbit tempori
ingenuitatem sedis cum indignum vocas
ingenuitas non recipit contumeliam
iudex damnat cum nocens absoluitur autin
nocens punitur
ius omnem supra iniuriā posuit sedes
loco ignominie est apud indignū dignitas
locum nocens veretur fortunam innocens
multis minatur qui vim facit iniuriam
miserū est facere cogi quod cupias nōm
miserrima est fortuna que inimico caret
malis displicere laudari est
multos timere debet quem multi timent
qui ob hoc iniuriā facit qz potest cito desinet
quia facit
quid dulcig̃ habere amicā cū quo omnia a

UVA. BHSC. Ms 114

udeas cui sic credas vt tibi. cui sic loquaris quasi tecum

ridiculus est odio nocentis pdere innocentia

res optima est scelera extirpare

L severitas assidua amittit auctoritate

si vis amari ama

L tutissima res est nihil timere preter deum

tene semp vocis & silentij temperamentu

L tam omnibus cognoscere & nulli crudelis esse

vbi discrimen inter bonos malosq; subsa

tum est confusio sequitur & vitiorz erupcio

L amicos res optime parant adverse probant

L bonus animus lesus grauiq multo irascitur

L bona fama in tenebris ppriu splendore obtinet

L apud bonu virum casto moritur iracundia

L citu improbor prospera ad perniciem cadunt

L dixeris maledictu cui cu inoratu hominē dixeris

dum vita est gratia mortis conditio est optima

etiam obliuisci quod sis interdum expedit

etiam capillus vnus habet vmbra suam

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

Pithavo. liber non est quem superbus ñ flam
at animus Kidem loqui ignorat qui tacere nescit
Virsi optimus est suis seprobat affectibus.
dicutie cõtemnende sunt quiliberalitate y du
tur & gratuite pugnescunt

Socrates. oculos et aures vulgi putor malvs
esse testes
sibñ egerus tibi auxiliumprestabis
fallere semper famam poteris conscientia nũ
q̃.
gemnat peccatuz is quemdelicti nõ pudet.
Solum adeo precandumest. quodbonatcu
bnat nampterumq̃ idvoti expetimus quod
Sanius est non impetrasse siquid dubitas
nefeceris sed quodamim iudicio negatuz fuc
cit fugitu.

UVA. BHSC. Ms 114

xenophon. tu. studium tuum ad maledi
cendum. dedisti ego vero constientia teste di
ffici maledicta contemnere.
simulatio virtutis non est diuturna

cicer historia est testis temporum magistra
vite vita memorie fux vocatris

Cicero. neq turpis mors forti vero potest ac
cidere' nec in matura contulam nec misero
sapienti
idem male parta male dilabuntur. & frax.
est tranquilla libertas &c.

Seruitus postremum omnium malor non mo
do bello sed morte etiam repellendum
idem. cuius uis est homini horrere nullius nisi
forsenerare in horrore
nulla theatrum virtuti diuturnior ma
nus est z. tusculan.

UVA. BHSC. Ms 114

Demosten. tunc bn. dias similis dixeris nisi
quod bn sacris liberi seruiqz personam veritus
separat.

idem amicus non est q fortune partips nonest
idem. opulas vrbium custos cum tribus infes
tissimis bestijs delectatis noctua draconc &
yoyulo

Esquines. qui malus est paternungz bonis
gubernator populi esse potest & qui priuatim
est malus nungz publica bonus esse potest. &
qui domui est improbus nulla in patria aut
legatione bonus erit non enim mores sed bonum
mutauit.

UVA. BHSC. Ms 114

Solon. qui Sectatur omnibus accusare vo
lentibus obnoxius erit. Siquis parentes nõ nu
trierit ẽt ignobilis & obscurus, idem qui non
possunt nutrire.

animum ac rationem duce, sequere

Sermonem quidem silencio silentium vero lõ
gona virtutem ac probitatem iuramento fir
morem censse

idem princeps si ebrius deprehensus sit mul
tandus est mentirinosa, & tunc cecos qꝫ primi
tus didiceris

amicos noli citro requirere quos autem ac qui
sceris reprobare cane.

consule non que sunt suauissima sed que sũt
optime

noli cum magnis congredi. deum honora pro
xime parentes reuere.

thales miles(que) quaunqꝫ stipendia parentib(us)
militaris eisdem ipse a filijs expecta.

fortissimum omnium necessitas superat. n. oĩa

Sapientissimum tempus inuenit namq; omnia
antiquisimū omniū deus inuenitus & difficilius
senex tranus.

felix is. qui corpore sanus fortuna locuples &
animo ingenuus & ingeniosus.

Amicos presentiu & absentium memores simq
optime actuste viuemus siquis malijs reprehe
dimus ipsi non faciamus

Hilon. interrogatus qd deus faceret inquit
excelsa humiliat et humilia extollit

idem lingua precire animo prima minime p
mtendum est. lingua sempiternam sed
presertim in conuiuio contine.

neminj mina intendende sunt est-n. mulebre
verum humilem apparatu modico duce

Socr. senectutem honora te q3 ipsum observa
damnu⁹ potius q3 turpe lucrum elige.
fortem mansuetum esse oportet vt proxim⁹
non tan metuant quan reuerant.
superanda est omnib9 modis iracundia
sponsione non de est. iactura.

Pitacus indulgentia est preferenda: vema.
nan q3 supplicio est melior.
optimum est omniu⁹ bn. agere
pessimum est bonum esse
principatus viru⁹ ostendit
obscurus est futuroz eventus
fidelis terra mare vero infidu est
quod facere intendis no ipredicare nam si facere
nequieris irridebaris.

UVA. BHSC. Ms 114

prudentis viri est prouidere prurigq; aduersa
cautingat ne eueniant fortium vero cum illa
contingerint eq̃ animo ferre.

depositu cum acceperis redde.

Amicu noli maledicere frugi esto pudicitia cam
veritati stude fidem peritiam dexteritatem
sodalitatem diligentiamq; custodi

Sumptu arcu & iaculis sagetifera q; faretra
negq; humo mpeten deus est. nam fidem mquit
mfil loqui precalet dum corde duplex alte.
insidit sensus.

UVA. BHSC. Ms 114

tias. omnia mea mecum porto.

idem. infelix namq; minimum est qui fere
requit infelicitatem

indignum hominem diuitiarq; gratia laudare
quodcunq; agere instituis cuncta bonus ac
deliberans atteipe
quodcunq; bene coeptis ad deos refer
nostrato loqui est. n. in sanie medicinam
viaticum tibi ab adolescentia ad salutem.
sapientia comparata. ex quippe solidissima
possessio
perq; difficile est mutationem fortunæ
ne maduersa tolerare.

UVA. BHSC. Ms 114

cleobulus. fortune mutationes fortiter pa
ferre disce.

Audiendi magis q̃ loquendi studio sum
cisse oportet

Amici bñ feciis fouenda sunt vt amiatiores
sint & inimici vt amici fiant

Inquam habere laudabilem propriū est viz
tutis

Vxorem tibi parem elige nam si tecla rōoni
duxeris affines dominos habebis

periandrus. amicis & infacetiis eundem
teperabe

inter secundas res et moderatus inter ad
uersas prudens

in pecuniary gratia agendum est
quod cunq̃ pollicitus fueris serua

Inter loquendum cane ne secreta prodas
nō peccantis modo verū peccare cōiectes pru-

UVA. BHSC. Ms 114

asinius pollus in augustū cesare}
non est n. tutum meum scribere qui
potest pwscribere

UVA. BHSC. Ms 114

Quintilia. iz demistitu ora. ꝑ ungz. n. tempus
Vllum est recte voluntate seru?
Eidem seneca in tragedijs nungz sera est ad
bonos mores via.
hieron. auaro tan deest quod habet gz quod
non habet
cicero in.c deoffi nihil. n. tan anguste tangz
animi est gz amare diuitias nihilq3 fre
nestius ac magnificentius gz contemnere
cum nascamur mori incipimus cum vero morimur
desinimg mori
Seneca in tragedijs quem penitet peccasse pene
est innocens
hiero. virium satis frugi est sua quemq3 laude.
quorundam alios vicios fateri gz aliorum vitu
peratione se laudare putant Et cu ꝑ premio
placere non possunt placere volunt in compa
ratione peiorum.
cau. 1. off. sit. n. nescio quo modo vt magis n
in alijs gz nobis ipsis cernamg sequit delingt.
augus. vj. de ciuitate dei nulla maior aut pe
ior mors gz culpa mortis gz vitiose moritur mors.

UVA. BHSC. Ms 114

Cicero. in tusc. proprium. n. stultitie est
aliorz vitia cernere: suorz obliuisci.
idem. off. 3. Summa natura obediens summo
ac non potest.
exima gloria sepius fortune qz virtutis est
beneficiu? quin-curuq.
cic. off. 3. monsta aboīs vitis non occulta ſ
quiuntur ꝙ redemp.
in ammbus autem negocijs prius qz aggrediare
adhibenda est diligens preparatio qñ austo
ctīn. 6. confirmat lucens o pr quidem velociter
operau bene consilata. consilia aute tarde.
hibemus animo. inveteratus vsus amicā per
manet
austot. non est satis parum secundas rebus n
bene vti attamen aduersas moderate perfe
rre multo maius est estimandum nam. ==
in magnis calamitatibq ſ minutijs mihil
obiecte fauce excelsi animi est.
cic. tusc. 1. tota. n. philosophia vita
cōmentatio est mortis :
Seneca. ad lucillu? magne diuitie sunt.

UVA. BHSC. Ms 114

lege cōiurata pauperias nam quicum pau
pertate bene conuenit diues est.

augusti. in sermone de penitentia hac anima
uersione pumitur peccator vt in morte obliuiscat
sui post qm in vita no est recordatus dei

quintus curtius. ignauiam quoq; necessitas
auxit & sepe desperatio causa spei est quos
et virtoi asseruit dicens vna salus victis &c.

augustī. g. de ciui. cap. 4. homines qī dei.
viuunt miseri sunt immo ——————
vt inquit aca. in de somno scipionis. ii. vicunt ii
qui e corpore vinctis tanq; e carcere evolauēt
vīa uero quā dicūtur vita mors est.

Socrates. homo perfectus & sapiens nihil
aliud est qī deus in humano corpore conspicatq
angus. i. deuc. mala mors putanda non est qī
bona vita precessit. ——————

non. n. facit malā mortē nisi quod sequitur mortē
cice. offi. i. negligere quid dicat quisq; sentiat
non solum arrogantis est verū etiā dissoluti
quin. fabij maximus non celerius qī timere de
prehendit fortuna temeritatem. ——————

UVA. BHSC. Ms 114

v. n. est ꝓmus vir quibꝫ consulit quid mihi sit se
cundus v. quibꝫ mandata obediat

tranquillus. talem dicit rempublicam cum minimis esse
qualem si rex minimus fuisset rempublicam secum esse
voluisset.

guntius. curtig. eximia gloria sepiꝫ fortune
gr̃ virtutis est beneficium.

lucanus florus. efficacior fortuna gr̃ virtus
iulius cesar. fortuna plerumꝫ quos beneficij plu
rimis ornauit eos ad duriores casus reseruat

Socrates. Sicut nihil est superius demone
continue ita nihil infestantibus crudelius.

ꝓclus veritas auditur suauior omnibꝫ que
dicunt.

aristoth. eruditio inter prospera est ornamentum
inter aduersa refugium. & vitia administrant
& infelicem vitam sufficiunt.

Hidem optimum omnium animalium hominem
& separatum ab re & iustitia omnium pes
simum.

Hidem est. n. ipsum virtutis officium bonestas
potius conferre quam capere honestum pulg
~~conferre quam accipere honestum pulcrum~~

UVA. BHSC. Ms 114

agere quā turpia & impossibile est quempiam
ēsse prudentē nisi bonus sit.

Marcus Varro. Vis cognoscere animū calamitosi? suas.
Stulte rogares gratiam in vitio danti
Quod vi datum est nequeunt bñficium sed grauem
Semel dedit quirogatus bis vero qui non.
In multis contra omnes sapere dissipere est
nemo suū? putet quod est extra ipsum
non est miser nisi qui se essecredit.
nulla grauior iactura scienti est q̄ temporis
adulationis est specimen cum laus postula
tionem. precedit

Salustius. mihi rectius videtur inopiq̄ q̄
opium viribus gloriam querere.
prius q̄ inceptas consultu & vbi consulueris
mature facto opus est.
diuitiarū & forme gloria fluxa atq labilis
est virtus clara eternaq̄ habetur.

UVA. BHSC. Ms 114

dux aut imperator vite mortalium animus est.
concordia parue res crescunt discordia maxime
dilabuntur
secunde res etiam sapientum animos fatigant

Titus Liuius. Maxime cuiq; fortune immine
credendum est.
raro contingit hominibus bonam fortunā bonā
mentē. Simul dari
melior tutiorq; est certa pax q̄ sperata victoria
hec natura multitudinis est aut seruit humi-
liter. aut superbi dominat' libertatem que media
est nec spernere modice nec habere sciunt
Vana sine viribus ira
Pauus ignis magnum sepe suscitauit incendium
experimento visum est fortunā iuuasse fortes

Ac siculus Loquax omni curas nutrice caruit
Quim probe Quim pudice loqui seruos filij cōsueuerūt
sepe ex viris galli fiunt: ex gallis aut nunq̄ viri.

UVA. BHSC. Ms 114

heraclitus. vnus dies par hominu est.
in eundem fluuiu bis descendimus & nõ descendimꝰ

Diogenes. meliorem esse indicat mala lingua quem bo
dicit
Superat n. conscientia quic quid mali lingua con
fixerit.
cupiditas est arx omnium malorꝫ.
quibonus est posse ipsum comendat.
neve supra hominem sapias te admoneo
siquidem minime tutum est illic moram trahas
vbi tibi similes non inuenias.
Paupertas nimis detrimenti est sed malitia
cum mortem non meditamur molestior vite finis
expectandus est verum vbi optimam meditatiõ
erimus meditatione & vita suauis est & mors
minime molesta ac via perfacilis

anaxagoras. celum ostendes inquit mihi vero
patrie cura equidem suma est.

UVA. BHSC. Ms 114

quintus annus princeps qui vult omnia scire
necesse habet multa ignoscere carendum est non
solum crimine turpitudinis sed etiam suspitione
aliena quia reprehendere ma vult q̃ sua
Pulcherrimi operis studio vacare mens non misi
omnibus vitijs libera potest.

L. Prodit sequelas simulatio nec vnq̃ tantum est
facultas quin non titubet quotiens ab animo ver
ba dissentiunt.
occulta ma luxuria sunt & totus in
mimis liberius est oculos perdidisse & occulti
Sunt pergulos paupertates forte non possumus
stoicorum sententia tam diu hominem decere
q̃ diu non proficit parua quidem est vt magna
culpa

Zenon. Secretum quod tuos fidelis nulli
Segeli
hominiymo deo cui fingere te vult.

UVA. BHSC. Ms 114

Platonis Sapientia est omne{ sapientis
vitam meditationem esse mortis.

Quinq; ueteres sapientiae humanae mimi
Hyperis rebq; obliuio est.

idem nulla Jocundior patria mi seris est qꝝ
Solitudo nihil animo videre putriant-ndo
et intus oculos omnia ustrebant magis autem
est negoq; revocare mentem a sensi
bq & cogitatione a consuetudine/

Cic. offic. 1. nihil. n. tam angusti tamq; parvi
animi est qꝝ amare divitias & nihil honestius
& magnificentius qꝝ contemnere

pascitur invitos livor.

nihil interest qua voluntate quis in malevo
lentia sit molestus

furor sit lusa sepius patientia
admonendam laudatio putam

quintilianus multos aut magnos duces se quen
tibus funestus est error:

stultum est quod nocuntos perdere non contra(
sapientibq; dictum et vultus ejus
animoq; indicas.

UVA. BHSC. Ms 114

plinius de medicina loquens in hac
artium sola evenit vt cuicunq; se medi
cum profitenti statim credatur cum sit
periculum in nullo mendacio maius
& rursus discunt periculis nostris &
nec vlla lex que insertia puniat capitalis
per experimenta morsci aquent medico q
in hominem occidere summa impunitas
est. ostentatio artis & portentosa scientie
venditatio manifesta est.
& de ys remedijs quibus medici vtuntur
aut non placent remedia non longe nascen
tia

ex ommbus bonis que homini tribuit na
tura nullu[m] melius esse tempestiua morte
mix aquay cœlestium spuma est
suibus amma pro sale datur
sapientiam vmv obumbrari
nocere sepe memoriam diligentiam
ne supra crepidam sutor iudicaret quod
riebat appelles.

UVA. BHSC. Ms 114

homo e clarissimis genoz primus qui ma
nu tractare leonem est ausus & ostendere
manuefactum damnatusq; illo argumeto
qm nihil nun personas sua virtutem artifi
cis mq emj videbatur & male credi hber
tas ei cui in tantum cessisset etiam seruitas.
an deo cades sapientia a dalexandru scrip
sit vinum potaturus vtex mentv tebi
bere sanguinem terre sicut .n. est homi
mi venenum cicuta sic & vinum /
mrum est q; procedat grecu credulitas=
missam tam impudens mendacium ve
ritate careat
optima .n. que q; malunt contemnere pleriq; q;
luscie

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

feras. melior est qui boui clitellas imponit
q3 bos ipse qui recipit impositas
impia certe dissimulatio est qua pietatem impietate dissimulat.
bñficia cũ fœnore uicissim reddenda maiora
bñficia potissimũ animo donantis metienda
alter malvet hñeam alter supponet cu
bum

UVA. BHSC. Ms 114

Quintilianꝰ. quemadmodū libertas est magis. li
centia vacatur

quousq tandem abutere patientia mea

gnti. tum aut optime dicit oratur cum victum
vera dicere

Brevitas in hoc consistit neplus. ducaturqꝫ
oporteat satisq aut est

aliquid narrationi superesse qꝫ desse nam
superuacuo cum tedio ducant. necessaria
ei quibus subtrahunt

desinit esse ars cum apparet

nichil facile persuadetur invitis

inimicus petendus ut æquus feras

sive meam meret. qui imprudens nocuit non
meretur premia qui non prudens profuit

non male respondet male. n. prius interrogarat.
Vbi amica ibi opes

consentia multe tristes

pares aut in pares facillime congregantur
tantus est accusare qꝫ defendere qꝫ. est

UVA. BHSC. Ms 114

facere vulnera q̃ sanare faciles.

quinta. li. 5 de re futatione ciceronis ait q̃
ꝑ tullio dicit quis hoc statuit vnq̃ aut cui
L concedi sine sum̃o omniq̃ periculo potest vt
cui licuit potuerit occidere agno metuisse
secat ne ipse posterius occideretur

ipse gorbonia vindicatum

silent leges inter arma

nemo nisi sua culpa timet dolet

erubescit cesarem timere

nunq̃ fugiens respexeris

tollat te quisquis novit

nichil solet obluisci nisi meminias

habeo quem fugiam quem sequar habeo
neq̃ quemq̃ mortem accidere posse vereo

fortis nec mi maturaq̃ consulari nec
misceam sapienti

vir summium brevium

ingenium in numerato habere

ponyq̃ tranquillitate & timebis me

UVA. BHSC. Ms 114

hec aút animv catvmis fervnda sunt aut
aeromis stvmachv.

vbi vinci necesse est expedit cedere

vbi vincere necesse est expedit cedere

culpam deprehensa pertinaciter tueri culpa
est altera

scelera non habent consilivm

nemo exspectet vt a fero tantvm labore di
scetus sit

vmbra corpvs sequitvr

verbi hospes dr q affectatvm verbis habet.

prima virtvs est vitia carere

ceu raptores lupi in atra nebvla.

generosioris arboris statim planta cum
fructv est.

nil est tam ioculare qv̄ vomitas primo ap
qui vult omnia scire necesse habet multa
ignorare

q opvlentior est etiam si accipit mvriam
in-gnis plus potest facere videtvr

vbi sequitvr amicvs veritas odivm parit
tamdiv est avarvs qd habet qv̄ qd non habet.

UVA. BHSC. Ms 114

mors misera non est aditus a morte miser.

nocere facile est p desse difficile.

nihil habet cessor nec fortuna tua maius q̃ ut possis: nec natura melius q̃ ut veles servire quam plurimis.

facere probus adolescens periculose q̃ pe
peti turpiter malus rogant te cesar oshie
tur ut felicitatem tuam fortiter feras

salus mecesse ad hunc nec credo nec gaudeo

leges diligentes sine pudoris custodes

per frica frontem & digitum, digitorem qui
pretor fieres q̃ catonem

quicunque parum valent flexu eluduntur

non meret fulcon q̃ sententiose gratia iuvat

nubis interim acor ipse uxurius est per

et autem in nuda virtus gloriam gloria.
emulor comparant

vincet qui vocet sibi ius hominem audacia
rationem amentia

non ut eclamavino set vulvinam cibo
crudelitas est mater avaritia

UVA. BHSC. Ms 114

prestat. n. nemini imperare qꝝ alicui
seruire qui illo. n. viuere honeste licet
cum hoc viuendi nulla conditio est.
vbi quoꝝ ars ostentat veritas abesse
videat.

nullus sine arte satis valet & comtat.
semper artem decor.

mens intrare potest in affectum qd mu
re velut quodam vestibulo statim offendit.
nam vbi sibi dominat. inuerecunde leue
quid est.

tesserulas vt ait lucilius struct &
vermiculate interse lexis committet
cursus quoꝝ cursum qui dirigit minuit & passus
qui equat cursum franxit.

fauni vates qꝝ canebat.

dominus tibi decrat at habebas pecuma
superabat at egebas
optime dictis gratiam grauia iudicia non
referunt.
sibi alius qui qꝝ solet & omnes cedere.

UVA. BHSC. Ms 114

est quimvemo suo modulorum q̃ imperare
mavultsupinare m̃ iudicijs, dictus est ai.
necesse est vt semper sit posterior q̃ sequitur
m̃ sanciendo omne consulere veris oportet.
mihil est tã̃ decens q̃ cum mollia clare simul
suauiq̃ proposita lex suus decor est
prudentis est quod m̃ quoq̃ optimum est
supposito sum facere
mihil vero ipsa natura voluit mavmum
efficacio q̃ possunt q̃ quoq̃ pulcherrimo
operi difficultate
alio scribendo non fit vt bñ scribat.
bene scribendo fit vt alio.
L receptus est mare vtros peccare vahdi
us q̃ bus omnia sua placent aut q̃ bus
mihil
me liceo mare vis q̃ potest.
neq̃ se bona fide m multa simul m tede
re animus tu tum potest Kquum m q̃
respexit desinit mtuen q̃ q̃ posuerat.

UVA. BHSC. Ms 114

non est mdulvendum cauis de sichi
vbigz potest facere cogitatu ypsa scaetii.
opus poliat lima non exterat.
vix.n. bonefidei viru conuent auxilium
pollicere quadm presentissimis quibus gz
fructis desit.
nec.n. fies q timere cursus potest gz
scierimus quo sit dirigendus
qui stultos erudite videre volunt stulti
eruditis iudicant.
facit discendi negligentia hec ipsa fiducia
ornatus omnis nontam sua gz reiuni ad
hibet. gdictioni gstat
quotiens gingnabunt vtilitate unciat g
dent
fuerates breui detrimentu iam vltimu.
Senectutis cuum secutu omniu est con
segutus
yazuaillà quecabuctissimus dsgz animus
vtilia erudit si cum virtute conferantur
desiderada iudicabimg omnij sur vitussa.
iactabi est

UVA. BHSC. Ms 114

habet mens nostra natura sublime quidaz
& erectum & mirabens sapere
quoties discussit emulatio succedit im
mantas
l invidere virtuz vere q̃ nec cedere. volunt
nec possunt contendere
l m vetus sufficit consuetudo
ambitus simuz q̃ hoc iandi genus est
a hoc laudare
erubescere cum ab a bis laudamur decet
q̃ fert mores plerumq̃ oratio & animi
secreta detexit.
l m seribus conuenit oratione? cane scire
q̃ si nap as dicat alijs non concesseris
idem dictum mi a hoc sibeui?. mi a hoc su
uos sum mi a hoc sepe superbum est
l virum? bonum? honesta decent malas oluisse
publica vice commoveri vlti? scelero &
m tuas
facit n. fortuna discrimen & potestas
. tps ac locus egent observatione q̃ pria q̃

UVA. BHSC. Ms 114

non possumꝰ nos quitari velle videamꝰ
nunq̃ decubit sic aduersus tales auxiliator
suas q̃modo q trauis, ab hominib⁹ condit⁹
nis eiusdem migus aro tu hisse mus
facillimuꝰ est tibi alienam culpam accu
sare vbi fateris tuam
vbi nulla untimuit excusatio sola culpam
habet penitentia
ideo optimuꝰ qd cunte facile credis cum
consequi imitatione nonpossis.
cupitatio semper vltra id quod est sufficio
quit
ne nobis discamus ignoscere
nihil profectu⁹ nisi vbi natura cura iuvat.
exercitatione omnia q̃ valescunt
q̃ suetudine omnis difficultas leviatur sic q̃
mia voluit animus.
ag tiõ vt aunt tibi
in maturas passiones cautus
Vocalis maximè animus emanat
saxa ac solitudines voci respondet.

UVA. BHSC. Ms 114

sua. n. quq sunt vitia
nihil adconsulendu gratq verecundia
minus habent contentionis ea que sunt
extra questionem
tutioris audacie est tetare q̃bus paratiõr
est vena
natura ipsa nonparens sed moverca fuerit
si facultatem dicendi suam scelery ad
versam inventre hostem veritatq nve
nit
neminem magu esse nisi stultum eúdem
vulvo semperest creditu
nihil est tam occupatu tam multi forme
tot actam variis affectibus geissu actu
ceratu q̃ mala mens nam cum minsi
diat̃ speculeris laboredis tñ ut riamai
sceleris compos fuerit quietudine pñ
tentia panaq omniu exspectatione ve
gustet
ad labores studiorq necessaria fuvabitus
adcupiditatem siteriq pcupe acuit amor
saudis.

UVA. BHSC. Ms 114

ne spe nec metu declinatus animus.

prudit. n. seqꝫ hibet custodiat. simulatione
vnqꝫ tanta fuerit eloquendi facultas vt non
iubet adhereat quotus ab animo verba diffe
rant. vir aut malus aliud dicat necesse est
qꝫ sentiat bonis nuqꝫ honestas sermo deficiet.
nei qꝫ non disserte qd honeste dicit
nec. n. recte voluntati seruit ost tempus vtili
bonas causas etiam sine doctrina satisfuet.
ipsa veritas
Remedia melius adhibebit cui nota quenoeit
fuerint
verum & virtus quid sit aduersa ei malitia
detegit & iquitas fit ex migu contemplatione
manifestior
qd anas in seruis reprehendendu? est sitahas in
ipso sapiente laudandu?
fabricius dixit aciue se gyohaui mallegꝫ
ab hoste venire
optime causse frequenter firmes sut. mahs

UVA. BHSC. Ms 114

K innocens eius multis verisimile ꝑmtur
quo set vt eadem actiones ratione defendendas
sit quasi nocens esset.

L virtus etiam si quorundam impetus a natura
sumit tñ ꝑficiendā doctrina est virtutem
vero qua mhil hominꝫ quo ad deos immor
tales ꝙpius accederet datum est obuia K
illaborata qꝫ nati sumꝰ habeamus.
dicendi facultas ex optimis sapientie
fontibus fluit

L vis animum maior est altisq; multo
multo qꝫ curuis tractu fluentium qꝫ se-
nus ague K obiecta sapiꝰ ex resultatis
si regitur ꝓuidentia mundus administrat
da certe bonis viris cui res publica
neqꝫ cui ꝓfectus spectatur mei qui bo
neste dicere K sciet K audebit

L prius est. n. certe parare bella qꝫ gerere.
omneis qꝺ est certum aut scripto aut
uerbis constat dubiuꝫ equitatis re
gula examinandum est.

UVA. BHSC. Ms 114

vis cuius qz vocis intelligere aut communē
prudentiā est aut propriū ostentus egintus
estimū cuiqz notissima est.

y hūsuspitia simulari potest. elvguntia
aūt nunqvotest.

hinc sensibus auctoritas maxvest qdpsma
nos se ꝓsidisse credunt.

pluxīmum valet animi prestantia quam nec
metus frangat nec ac clamatio terreat nec
nec audentiā auctoritas vltra debita
reverentia tardet nam vt abominādas est
q̄ tanc ijs vitia confidentie temeritatis m
probitatis & arroganties ita citra constātie
fiducie fortitudinem nihil ars nihil s-
tudiū nihil q̄fectus ipse ꝓficeret vt
si dēarma timidis & īnbellibus.

Verecundia vitus q̄dem sed amabile q̄n
virtutes facillime generat nterni adhuēsa
multis q̄ micausa sunt vt bona mgenij studij
q̄ industriam nonplatā situ q̄da & secuti q̄n

UVA. BHSC. Ms 114

merent. & verecundia hẽ est timor dan
reducens animum ab ijs que facienda sunt &
quis porro dubitet vitijs ~~dare~~ ascribere
affectum propter quez facere. horrescit
det.

optima est aũt emendatio verecundie fidu
cia & q̃libet imbecilla frons magna cons
cientia sustinet

nunquez pene destruat. immatura frons nã
mde & contemptus nascetur & fun da
menta ruunt impudentie & quod est
vltiq; pernicios. effrenum preuenit vires
fiducia.

dum deliberamus q̃n inijciendus sit in
cipere iam serum est.

catus ferarum multoru preda sagināt
& non vltiq; adsuefacti imitu contumace
operam & ingenio adhuc alendo callum
inducere

tum dignum opere precium q̃ veni cũ interse
q̃ruit precepta & experimenta.

UVA. BHSC. Ms 114

Si poenas sceler. expetere fas min est ppe
est vt salera ipsa pmissasint & licentiaz
malis dari certe contra bonos est

gubernatione tranquilla admchora nunpossuf.
sub metu continentur

non quispiene meritis cupidus sed emen
dandi vitia corrigendi q moues
pestem intestinam ppulsare cumpro pu
natoribus patrie comparandum fortuna
causas vel iustas vel improbas facit.
exprimas statim fronte damnicare impru
dentium est
multa iustior acquirendi ratio q̃z ex in
nocentissimo labore.
pacis enim quidem piraticus mos & impo
nentium periculis pretia proculabominãda
negociatio.
3.
Vt gratus sit a deum magis pertinet q̃ debet
non. n. tam obest audire supervacua q̃
ignorare necessaria

UVA. BHSC. Ms 114

medius non apparentia vitia curanda sut.
sed etiam invemenda que latent
optimus est in discendo patronus mediocres.
plus movebunt destituta gr̃ non promissa no
cuisse
nec est oratoris vera laus nisi cum finita
est oratio
finem in hunc prestabit patrong vt vide
at. optima causa optime egerse illud
certum erit re mine prius agere gr̃ q̃ dis
plicente causa placet necesse est. n. extra
conclave fieri quod placet
pericles optare solebat nequod sibi verbu
in mentem veniret quo populus offenderetur.
malediccus amaleficio non dustat nisi o
ccasione
mali ac in suscepta causa pertidi acstu
ti oris est peius avere quam posse
omm vtagerio de nocat vera stando est
semper manu intra pauli continentis
platu mstrictis chirmo spu rabilog ōparādus

UVA. BHSC. Ms 114

cui vero non satis est quo esse melius ni
sul potest.

eadem speciosiora quoq; sunt qui monstrora
unum atq; idem est vt dicere ac vt scribere nec
aliud est oratio scripta q3 monimentu3 ac
tionis habitus.

mala multi probant nemo improbat bona
desinit in aduersa noti qui venit in sa-
scandenti circa ima labor est cateru3 q3 fi
nis processerit mollissimus clivus & letus solum.
tissima fere q3 media via q3 vtriusq; vlti
mum vitiu3 est.

magna esse debent non nimia sublimia non
abrupta furia non temeraria severa non
tristia grauia non torta seria non flexuosa
Jocunda non luxu dissoluta plena non
tumida.

dominus afer mallet desiere q3 demum
antequ3 minas etatis venat' insanias reap
tui canendo

nemuminus velit id in quo maxi mus fuit.

UVA. BHSC. Ms 114

is beatus quidam secretus & q secretus si
ben invisitia grata contentionibus famam
mutuo collocavit & sentiat vim eam que
post facta prestari maior solet veneratioe
& qd apud posteros futurus sit videbit
humani generis vis q3 potens efficiendi que
velit

2. breuis est institutio vite honeste beate q3
natura n. nos ad mentes optimas genuit
adeo q3 discere melioria volentibus & imp
tas est vt vere nitenti minus sit illud
mavis malus esse tam magnus

3. omnia breuiora redit ordo & ratio & imo q
veres utv faut consuendo
fuisset est in secundis tertijs q3 con
fastus

Verum vt transeundi spes tum sit maora
ri est dignitas subsequendi pessime de
rebus humanis pertinente in summam aetes
merent Siquod optimus fuisset desi
isset.

more eoy hanc exigere mercedem q senō vi

UVA. BHSC. Ms 114

tutes sed voluptate q̃ nesit ex virtutib⁹ pendiat
imitamur semper ad optima q̃ facientes aut
cademus nsu num aut certe multos in fra
non videbimꝰ.

Invantia q̃ grabus artos ab homine discedit
& enim maximis tregidet audacia diu vires m
inuitibus ostendit nemo intellexit quo meu
dibile est q̃ venisse

temeritas omnes amore calamitate ver u
pore} franxit & frigescunt inertes metu
quos non explicant membra
sempere custodiunt miseri nec esse misc
tabiles desinant

Q uersi hunc ex calamitate sumere
humo fr omnia quos vnq̃ miseros fecere
virtutes

bonos pre vigmus nu vocet facilius dicipiet
nec lenius oderunt

maxima est innocentie contumacia familias ego
ego facilius perire credideram q̃ corpus
Caritates.

UVA. BHSC. Ms 114

quid si vxorie vtih tati mi vercale nomen ad
-iungas
sunt et summis ad scelera viris cum habent
causas virog
pereunt cum suis vitia causis
silentiu est admiratio subita mi scio q
nescit tacere deprehensor scelerq tecpidat
hic & statim respondet illa cum suo scelere
pazata defensio.
tacere faciunus est decepto qz deprehensis
genus infirmissime fruitutq aut senex mantq
mihi distractus qz dessere oandiu
nullamues mq uictior sit qz que statim tu
tuest
interdormientem simulante qz monestissi
conscientia
habet extrema saues viam
sas est vita perichitari q natus semem
mit lege pereundi
non minor nobis pugna cum moribq qz cu
hostibus
non exercitu virtus

UVA. BHSC. Ms 114

vulgaria ignitamenta cupiditatis formacias.
parcendas verbis est in hibenda magna ex ꝑ.
veritas

vtinam ghaire mortes capiscem vt meruit
ghm renascens penatorquaret

vix forti presertim & innocenti nihil facere
quimt gd newandus sit

phiza moribus gz viribus vincenda

ꝑniciosshmg est malevi maximg ꝺsgaudre
sanctius viuit ad oceanu

mors laudanda fortibus expetenda

mis seris nonnullu sanda fœhabg.

nun caspere maonug gretia meritorg solas
equitates

illud in finitum illud mmodicu gd nobis
voluerunt ficere deos, consumit ille qui
meruit.

extra vidia optio

parentibus circa liberos vng affectg est
fauere vite timere morte.

potentes seguit mvidia & humiles ꝺiectos
gz oiempto & turpes ac nocentes odium

UVA. BHSC. Ms 114

interludus & desperationes fada vmani
tate duranq
faciior q̃ moretur contra q̃ debeat anteq̃
vehit
tota vita hominis vnus est dies
omnis mr tora p tacitos fallenteq; accesus
applicat fatis & mihi turpissima p petuitas
exactatione dulciis p exigua festinant fieri
momenta premimur facaq; putius de
fine remittit denecessitat solatiu etc.
eamus sponte contra p lem securitatis
oratias aventes sylus vixit qui ad vo
luit q̃ mori mavult.
cum fortuna vitre clementia est & etate
trahere perunctem
q̃d quid nascit cum vacata mamin propicia
testinatur
factum id quod fit & non habet causas.
excedit omne calamitate innocente succ
mere dere
nemo plus debit q̃ qui mihil sibi reliquit
tandem miseros fortuna respexit.

UVA. BHSC. Ms 114

mahena fame sui quisq; miseretur.
parentibus filij mingrecstant alimenta
sed reddunt nec est beneficium qd pascāt
sed facinq qd nocēt
ꝑdiderunt pul chritudinem sanitatiq;
nature q̄ putant illis parentibꝫ iura fue
runt q̄bus apud liberos salua esse
debuit charitas reverentia.
bonus n. patrem filius alit lex malus
nullus malus est pater cui mesticeat m
facinx.
genus vltimum est pascere nec misereri
migustissima maiores conditio meriti est
Signa quid non fecerit adiectus deformibus
pecuit K pessimo exemplo gratiaq; pre
cibis auferunt nichil cessantia
non fortunaq; tibi debes sed affectus non
exitus sed voluntatis
excedit omnes scelerum ꝓparationes iu
stum mendacium facere K non pascere
parentem omnes liberos eadem q; pietas

UVA. BHSC. Ms 114

1

Sed habet magnum gloriæ gratiæ ipsam in
dulgentiæ causas
sibi quæ potest præferri nisi filius &
charior est exiberis illi quæ mater
in hac asperrima gravitate humanæ
ditione nemo gratiæ mutata fuit impune vi.
ut Regis sua calamitas præpeti misera
ac intoleranda videtur. proxima est impietas in
suos
sceladibus mutata natura
detracta est fortuna invidia
ergo quæ debet longior proxima est mobis
festinandi
nulla unquam pena scripta pietati.
stulta cura est quæ spem non habet
habet pietas impetum suum nec vllam
dominæ movit astatus
vincit resista mille linguas & facundia
omnes materia superabit
subit liberos pœnam pietas etiam scele
ribus grauem.

UVA. BHSC. Ms 114

omnia ⁊ infirma ⁊ ista natura est vt non sit
necessitas sed potestas.

⁊ eng seruitus est casta libertas & eadem
inquinitas quæ quis dominio homine fugias
nulla est ratio quæstionis ⁊ vitia mortalib⁹
gradiuntur gtra veritatem

⁊ dat plurimus de falsis ⁊ vanitat⁹ qui
mandat & mirac gratie vb⁹ ex. mentio vent.

quomodo ex volitant artes debinere supplicia
& deperditis vb⁹ magis scientia erunt dolore suspicio.

innocentior est simplicitas desperare si
remedia non moveris

nihil ~~mirabilis humanis~~ voluit esse vere natura
tam simile q̄ non aliqua ⁊ metate ⁊
terreret

ratio pene tantas intercidet nascentiæ
medium tantum

est q̄dam fortiab⁹ difficilis miseriaq⁹ vera
estimatio

nec. reperies q̄d mirabilius humanis excogitet
vit natura ⁊ stantiq⁹ amicitia q̄d quotidiana gtia

UVA. BHSC. Ms 114

fortunæ manus auxilium

q̃d. n. foret humano gñi fœdq̃ si omnes es
se possent amici

nec. n. nisi optimis mentib⁹ contmoti ut aut
sui amare sciant aut se amari mereantur

tollerent q̃dem simultates quas maxime
omnis q̃ mortalium esse vtiosas sapientes
in suis desiderent in q̃bus nascuntur

sese in immum summa decidunt

supplicij existimat miseriam summa fœli
tas & rarum casum facile despicat se
curus sui

voluptatis poss. melius potest q̃ voluptatis
Comitatis extenditur

magna conscientia est facultatem meruisse.

hec est celebranda virtus hec animi suffi
cienda moderatio vincere iram & inter
simultates quo q̃ memmisse hominis

semp odiosa honestius ducas sus & dñi
simultates nihil aliud habent q̃ noxiæ
cupiditates speciosa nomina hinc est animi

UVA. BHSC. Ms 114

mutatiu cum exemplo homie
nulla nobis continuere mauis ultiu potest
qz non misereri cuiq miserendum est.

nec ullam perpetuaq gratia seruat insi
modestia victoria
victricem magis extimandu esse qz prestit
mendepugnasti causa tua periisti
Sunt q ate iubent stare lachrimas & qz
nonplacet humui agere maestum
irasci alqn alienu & blandiri nescire est
contenta orbitas forchibus suis
nonpotest invidia facere moti.
qz verum est qz quid exclamat calumnias
nec adm fochiabq fictitemere exeunt gemitq
grauis testis querele sue orbitas est.
quese adhuc secari plaga gemitu im
sumo est

mnonas calamitates vana ratiu sustulit
qd mduxit malaq suis nominibq suis
quicquid ratione vicit affectq est & mimi
sceleratiues prudentia orbitate.

UVA. BHSC. Ms 114

maximam ꝙ habet mors acerbitate? Si posses
videre quam sera
verum est vtiq; quod semper est
ante cedet innocens ante retinetur.
nichil mavis de inimico efficere velis
quam ipse fere nunquam possis
habet hoc mali ꝓ magna
mirantia ad
mimos esse nobis mis ꝑ post ꝙ nouerimꝰ
resciamus & tunc omniꝫ patemꝫ mei.
dijs ꝙtidie nr odit inferior semper apud
superiorem deterius prona est persuasio
demendati magnitudine fidem veritatis captare
innocentia opus est vt miseru faciat
videor
idem sit supplicium innocentis & faciamus
brevissima est iustitia vindicte cum
facinus mensura pene est
exomni scelere comparatione nichil est
detestabilius nunquam quia leges ipsas
faciunt nocentes.

UVA. BHSC. Ms 114

allum est de rebus humanis Si de cui
mbg mus tãtunde mendatijs sicut nec vllg
m mucans hic vsg factx est vt diligentie
fruentibg pax sit

hoc solum in sanabile mortis genus est vt
odisse & vgares
habet aliquod solatiũ quis quis in amore
riser est.
Lemor est calamitas umblanditur aliquid
de voluptate fehtia
saãus est evadere mucantes
dare quod non sicat m est a siũ gr venenũ
dlwuntur in medio sua que mn sicant
& vt in furorem charitas aliqua conver
tescat opus est difficultatibus. brebis da
concessis sed statim satietati viamus af
fectus est.
mn fovet nec nutrit amore cũ cupiscunti
vbi fruãtur & gucunq; in mentibg carea
permissa ẽ valeant mn sunt despendg
sed voluntatis

UVA. BHSC. Ms 114

illa sunt remedia que fugatis morbis,
causis q̃ doloris post ea non sentiantur
Hec tantu ñ inveniter clavantur que
potente sue qualitate cõsumpta desiúl
cum profuerunt

perpetua res est odisse sine causa
exasperãt necessitates & in amore sem
per accendit contentio

amatori vnum remedium est amari
illegui odit de amore miser est
inter sanitatem & langorem nihil inter
st si vtrunq̃ ferre nõ possis

quis quis odij medicamentu ñ biberit vnú
fortassis oderit sed amare nemine ñ potest
odij medicamentu ñ mihi aliud est q̃ assi
duus animi labor perpetua tristitia &
vivere ab omi q̃ gaudijs in contubernio ñ
doloris adustus quod nunq̃ fecit fuc
fuit ex est vt occidat

mori q̃ nolunt leges acriora miseros

UVA. BHSC. Ms 114

nonvltus iustior dolor q̃ beneficij sui
perdidisse ratione?

mtl oranus afficit consuetia? humor?
q̃ quotiens cunq̃ nulla merita ceciderut

non expectes vt gratias statim agat qui
sanatur mvitus

amat qui queritur q̃ non amatur.

quicquid prodest mvito seueris invidia?
non meretur

non tes nominibus estimande sed moribus

omnia in fastor fauoris causas vel deco
piditatis vel dissimulatibq̃ transeunt sque
predadespicere

non debet idem videri quod non potest
idem vocari

cyon gaudia parant aduersa contentione
et vitraq̃ fortuna desideria malesuot

amoris si sapientie sequamur amicicias an
tiquissimũ nome Ka sanature debet
eternitas

UVA. BHSC. Ms 114

ex omnibus quæ nobis patrimuq; extor
quet affectus hoc sensissimú patimur
qd nemo vult in amore sanari

mus me aliquo modo resistitur amatis
quæ voluptate temuerunt.

Siquis omnia vera ratione respiciat
quæ quid liberos fratres propinquos inuicē
tenet amicitia est.

Minimus in causis tanto plus mas
sectu est & admirabilior charitas m
qua colimus viribus nris

paucum debetur hominū qui aliquem
ideo tñ amat q̄ necesse est.

primus status gentibus nisi eandem caue
vitam habet aliquem fraternitas af
fectum

parum fortuna techt hominibus ad
huc tm facilior amantibus,
repromittere de certis tanq̄ deum
siu.

UVA. BHSC. Ms 114

mauvis meubus nonparuus est pudor
magnam partem mortalium fortuna di
mouit alcibus nec vlla iura tantistia
sunt vtea n adaersis patiantur homines
eoo cum necessitas rapit sic habeo quia
quasi rchinquar
vt turpe sit id recedo n in istm est adqui
reuertor & vt faciãg sit aliquid relinqui
re nonfaciunt nisi causa relinquendi.
amicitia gloriaq corpori vnq amnq
vicarie manus fortior q mauis affectus.
nesaas andihoat cuius mun habet vsqui
meita nisi sola sanctas & si vite prestes
omnia secunda amicus otiosa res est.
facinest id tñ hominiq bn credere qd
expedit & actum est deebus humanis si
sola seruatur vbitatu fides.
Ifte reuerentie sui amicus obtineat que
mouit quorten sue affectu.

magnibus dam calamitatibus despatio mi
est summus affectus & quis quis orbitate
statim ordat festinat ad impatientie
securitate
non perdat auctoritate meritis quo vi
tra expectationi est.
tam mon ficij difficultate ab antico
non accipe affectus videbat. hominis gra
hon cum desset.
recipromatis meis gnc q̃ inveniee meli
aspotui q̃ vt nouem nec g innocentia
q̃ vt viuerem.
gratiarum obtentu cedenti
bone conscientie senta mors est nec c.
fi. 1e suspitatione festinant quos
hoi solum q̃d sui misereatur occidit
nihil amoncentibus motibus nihil vi
ta laborante simplicius
omnis extra desperationem dolor ira
sanctus est
Sahcior innocentia est extra suspitiois
for.

UVA. BHSC. Ms 114

futur post natum Aquantum insa
nie prestant objecta dum putant tan
tundem auctoritatis absoluta restituat
actiue Semper exercenda dolore
adorande frãnus non ira opus est.
Sed moribus non dolore sed mente
ommbus q̃bus ad scelerq̃ armatus ad
uenat detectoq̃ quotide facunda mor
talitas non hanc solam potentiã na
tura concessit mquam manus mentib q̃
Inocentiã fecit moenijs sed illis
usus ex animo est totumq̃ quod
faciunt denaturã possidentis accipi
unt.
faces q̃ habent mconsuetia sua qd
deceant emendare conuere
nihil est dedicatius exitu qui mm
Superfluia non metus qd collectu de ea
sanitatib q̃ commendat mfirmitas
nihil aliud est mpotestate miserq̃ q̃ ut
inueniant

UVA. BHSC. Ms 114

nec quicqz res humane im̃ gratentius ha
bent pericantis affectu & sirenice vi
les sufficiat vt moveris & rationes quas
summus mortis erigisti stigues abstule
rit ardorem.

ambiunt cuncta morendi spatia su
vita & eorum causis opus est. vt ma
placeat obitus quem miseric suasit
meritas
innocenti facilius est mori siroctur
vt viuat

mors semper imparata miseris repata
capientibz

ignoscendum est impatientie quegtu
tas dissimulationez libertu
te dolorum exegtuat.

murmure sup pieax post tormenta
patiens
inter silentij confessionis q̃ cauſſas
in serum pudor
tristior vultus querela fastidium fac
tiem est continuij

UVA. BHSC. Ms 114

nemo potuit exemplo temeritatem cre
dit q̃ cui omnes credituri sunt
ex impotentia debendi placiti q̃ desin
dit vt credas facile quod timeas
vestimã humanæ mentis malum est
q̃d semper avidis nefanda fingunt
vtq̃ se maiores opes putat qui alie
na fecere scelerib̃ q̃ cum merces bona
quæ deprehensa naufragantur

Ex affirmatione sumit ex homine q̃
d non hab̃ ex veritate

est hoc imq̃ssimus detrectabat pro
pitiq̃ d plerumq̃ famam accendit q̃
hi moriendum

rumores fingetes sine iudice res exami
bus nequissima machina fallax

omis secta condito sexus cunes vt se plenq̃
virtutes fabulas parant

in vires charitatis accessit ipsa miseratio
sic desinit quem agere non debent
q̃ nõ debet iudicari quem non debet.

UVA. BHSC. Ms 114

L qs vnqʒ tã nefandas artes tã cruentũ
dep̃hendit mgem̃ q̃ non potest probare
qd dixerit captat vt credatur qd non
dixerit

S summoꝝ facinorũ ipsa impunitas m
rocentia est

A Adquedam facinora sufficit claude,
re oculos vultus avertere tacere mirari
& mœstibiles calamitates tehinguere se
is causis

E exomnibꝫ quibus humana vitam se
riis grabibꝫ q̃ cõplectitur affectibꝫ nu
llo(da)ſtra(re)orem q̃ Silenty credo vi
tute(m) adeoq̃ promptissimo facile de
hinc mouet q̃stiũ tuendi nec mafis
fermõs simꝫ

M pricas illis noꝝ membra q̃ rectorib)
fuit silentiũ prima sapientia

Q̃ ꝫ q̃ Retaceritꝫ queritur missꝫ ming fa
re potuit loquente?

nullum sine consciencia pectus munda vita
Sine causis tacendi

UVA. BHSC. Ms 114

silentium, oratio, missere verecundus
mmarito sanctus mpatre
mtanta mfama mihil facere credendum est.
mihil est mfacinus hominem ad deum:
mo suumos sola non sufficit
perditissime mentis dimenda mensura est.
nulla ratio est mterrogandi homines
cum non est fas mfitiari
non habet causam homicide cur non
potest credi.
non habent mcredibilia vocem quia
mauras aut gs vtilia capiat modo ser
mones humanos
hrmentis omnibus; consciencia grauior
solm ortu suo non occidit
non est supra terras vlla a deo rabies
bestia cum non magis sua sit; sitfacies
tes animas contaminata spe volucre
re apud inferos quidez vllapena famemaior.

UVA. BHSC. Ms 114

Solatiuꝫ ahḡn itaꝫ potuis ꝙ ꝯtem-
tum pati.

dum molestaleue nature transit etas
vitam fallere

Satis deviꝺ tiaꝫ est nihil amplius
velle

nil agribꝰ mvenit natura ꝑstatuis
pace fidelis laboriose simile animal
pauperibus

male habet ibi innocentia vbi impo
testatest secretum scelus.

dissidiosus est venenuꝫ mvenire ꝙ̄
munuꝫ

habet multes huc ꝙ̄ qꝛ contrapau
peres contumeliosus ꝙ̄ montanus vi
dentur vt nequeant.

ꝙ̄ ffessum defendit non absolutuē
scelerus pena sed fiamma

multa quebera fuerunt transeuntm.
tus occupatum vt venatio occupatio

UVA. BHSC. Ms 114

quod omnibus nascitur industrie pre
mium est.

quae quid iure possidetur minus an
fertur vt volucres mites leves ama
toribus accepte ne sunt qz dubios
iudex sit & assidue saltu causa se
re fellant fraudu cumulu mitubet.

minus levis iram succedere.

si pauperi vivere non expedit pares
dives & pauper erunt

maudicus finor agribus mundere
duo sola m omm crimine spectanda
sunt animus & eventus
sunt quedam in causa qui sacere ii
pena nunquam est & maiore forsitam
materia videat affectus.

magis odiendu mendacia cum simile
vero est.

nemo sic decipitur vt de mimo suo men
tiat.

UVA. BHSC. Ms 114

hec fames natura vt sit primus vnq
hominis audacia
fallitur qs quis mebus humanis vt
tum facinq publicum putat
corpora nra motum nisi demente non
sumunt & otiosa sunt membra donec
illis animus vtat.
nihil est sanctius qz mquentibz af
fectum moueri populum
non habet vlla turba prudentiaz
simulatq
mfmta scelerubq apitur audacia
si pena sicut ch̄ocle condemnatu
leuat omnes cruciatq omne dolore
sparata mente compositus se patientia
nulla pena est nisi mvitu nec habem
vllu nisi ab mpatientia dolorem
mnq miquum est vt evadat nocens pe
naz qz vt contonnat.
occidi non est pena sed exitus

UVA. BHSC. Ms 114

lucu facit mortẽ atrocitate quis
quis laudatꝰ occidit

m nil est crudelius calamitate quam
gaudia reddunt

m nil est crudelius morte hominum
quos populus occidit

seuior est dolor quidisponitur
non habitant vnquidur & fames &
cu semel intrant impotens domina fr
ra etiam & mentes bel uas subiect
ire rasatur q̃ uultra ius vixit
absq; impotest crimen lege manus
impetus ire. mdoitus descendit
ri pietu nusquam tutum fuere
rem q̃ male aget vt arbitror sedit
mors certe finis est nec sevitia vltra fata
procedit

ipsa extrema cupiditate nocet abundãtia
fames aspera vitalia hausit p̃cordia

UVA. BHSC. Ms 114

cepit animi tormenta corporis labes
inuisitas peccandi duras necessi-
tatis reformissima malorum. hec ad
sumile ipi mamers nobiles mittit hec
athenis ferrum manentes praebr
nit hec sepe socios fide frequit hec
venena poynis pudice dedit hec m
patriam ignem vit
infame nemi mortis minus
spem publicam ad anchoras aluax
plenis vehis mors venit
mobiles mei cros spes adhuc quae
solatia adhuc quo quomodo mutant
nihil grauius qd destitute spes hunquil
adiuvat quo fortune nostre sacramenta
nulla causa tam euidens defendere pot
in foro cui nulla nemen deus qdem vel
menta contmuant
in magna inopia qc qd eni potest vile
est

UVA. BHSC. Ms 114

Sat est verbo negare quod verbo fa
mur

mendacia mutuo se tollunt. & fieri
Scia pro nullis sunt.

UVA. BHSC. Ms 114

bñficiu[m] dando accepit qui dono dedit
quod vsibus ad se rapit honestos
contra ad se revocat

nulla .n. vite partis vacare officio potest cicer.
in cuius excolendo sint vite actiones stoici offi.
omnis & in neglegendo turpitudo
omnis que a ratione suscipitur de qua re instituto debet a definitione
proficisci
quod verum simplex syncerumq; sit
id esse nature hominis aptissimu/
nemini dubium esse animu bene mfor
matus a natura vult misi preoccupen
ti aut docenti aut vitiatis consue
tudinibus & legitime imperanti cuius animi
magnitudo existit humanarum rerum
contemptio
nec vero illa parua vis nature est ra
tionis & quod unum hoc animal sentit
quid sit ordo quid sit quod decet in
factis dictisq; qui modus
facies honesti si oculis cerneretur mira
biles amores vt ait plato excitaret sapientie

UVA. BHSC. Ms 114

omne quod honestum est id quatuor
partium oritur exaliqua que a ꝑfecta m
ente collocata atq; impolita sunt
et exsmouchs certo officio ꝙ genera
nascuntur
vt. n. quisq; maxime ingenio quidq;
re quaq; veritissimam sit quisq; aut
iustissime & celerrime potest & vide
re & explicare rationem is prudentis
tissimus & sapientissimus vir habet solet/
omnes n. trahimur & ducimur ad
cognitionis & scientie cupiditate in
qua excellere pulchrum putamus In
hi autem errare nescire decipi & ma
lum & turpe ducimus
virtutis. n. totus omnis ratione
consistit a qua tñ sepe fit mise
missio
iustitie primum munus est vt ne

UVA. BHSC. Ms 114

uel quis nocuit mihi lacessitus iniuria
deinde ut communibus communibus ut
priuatis autem ut suis. sunt aute pri
uata nulla natura sed aut ueteri oc
cupatione ut qui quondam inanem
uenerunt aut bello.

Ex quo fit suum cuiusq; fit corpus quod na
tura fecerunt communia quod cuiusq; obti
get is quisq; teneat ex si quis scripsq;
asperet uiolabit ius humane societatis
precipue scriptum a platone no nobis
solum nati sumus ortusq; nr̃i partē
patria uendicat partem parentes par
tem amici
placet stoicis que in terris gignuntur
ad usum hominū omnia creari hom
nes aut hominū causa esse deorum
ut ipsi inter se alij alijs prodesse possit
in hoc naturam debemus ducē sequi

Vt

UVA. BHSC. Ms 114

fundamentu autem iustitie est fides
idest dictorum conventorum constantia
& veritas / & sine fides dicta qz fiat
quod dictum est
qui aut non defendit nec obsistit si
potest iniurie tam est in vitio qz si
parentes aut amicos aut patriam
deserat / iniurius & desertor patrie
in vitio
ille quidem iniurie que nocenda
causa de industria instruantur se
se a metu qz hoc faciunt cum is qui
alteri nocere uolunt timet ne ui
si id fecerit ipse ab eo afficiatur
quamodo
maxima / autem partem adimit
uam faciendam noxe dicuntur
nonnulli vt adhuc asserunt ea que
concupierunt in quo violatis
sime patet avaritia

UVA. BHSC. Ms 114

fugienda semper miuria est. Ennius
nulla sonticta societas nec fides regi
[illegible] seruiuta. n. sunt ea que repentinu ali
qui motu accidunt q̄ ea que mecha
nata que gerendi officij plures solent esse cau
& vt eos quos tutari debeant desertos
esse iudicentur qui dum alteri iniustitie
gener vacant in alteru incurrunt.
deserunt. n. vite societatē q̄ nihil com
ferunt in coīm studij nihil opere nihil
facultatum
est. n. difficilis cura rerum alienarum
q̄ terentianus ille chremes humani
nihil a se alienum putat
bñ faciunt qui videant quicq̄ age
re quod dubites equum sit an iniquum
eq̄stas. n. hucc ipsa y se dubitatiuo aut
cogitationem significat iniuric

UVA. BHSC. Ms 114

nec promissa vi seruanda sunt ijs
quibus promisseris mutilia si sint
nec si ipsius tibi nocent ijs illi prod
sint cui promiseris
contra officium est metus damnu
metipsum minori
illis promissis non standu est que
coactus quis metu aut deceptus dolo
promisit
existunt etiam sepe iniurie talium
ria quadam & minus callida sed
malitiosa iuris interpretatione
ex quo illud sumul ius summa iniuria
quo circa in omni re fugienda est
talis solertia
sunt autem quidam officia etiam
aduersus eos seruanda a quib⁹ iniu
rias acceperis est enim ulciscendi & pu

UVA. BHSC. Ms 114

mendi modus

Suscipienda quidem bella sunt ob eam causam vt sine iniuria in pace viuatur

Mea quidem sententia pacis quæ nihilha bitura sit nisi dum ea semper est consulenda

nullum bellum esse iustum nisi quod aut rebus repetitis geratur aut denuntiatum ante sit & indictum

Cato nuobat ius esse qui multa nō esset

pugnare cum hoste

hostis apud maiores nostros is dicebat

quem nunc peregrinum dicimus

Cum autem duobus modis id fit aut vi aut fraude fiat iniuria Fraus quasi vul peculi visionis videtur verum alue nissimū ab homine est sed fraus odio

digna maiore

Iustitiæ autem nullæ capitaliores esse inimicitiæ quam cum maxime fallunt id agunt vt viri boni esse videantur

UVA. BHSC. Ms 114

videndū est. n. primum ne obsit bene
ficio & his ipsis quibus bene mereri vi
debitur fieri & cæteris deinde ne
maior beneficio sit ꝯ facultates
tum vt cuiꝯ ꝯ dominio tueatur
nom & qui ratificantur cuipiam
quod obsit illi cui prodesse velle vi
demur non beneficia nec liberales sed
pernicosi assentatores iudicandi sunt
& qui alios nocent vt mihi hos habere
fauere in eadem sunt iniuria
vt si in suum vsum alienū conferunt
Sunt autem multa & quidem cupidi
splendoris & obviè qui eripiunt ab
alijs quod alijs largiantur hiꝯ arbi
tentur se beneficos in suos amicos vi
sum iri si hoc impleterent eos quacunq
ratione id aūt tantum abest ab offi
cio vt minꝰ magis officio possit esse
contrarium

UVA. BHSC. Ms 114

ea hberalitate vtendum que prosint am
cis nocent nemim
mbil. n. est hberale quod non idem iustu
que bemigmori volunt esse q̄ res pati
tur primum meo peccant qd mutuosint
m proximos
videre etiam licet plerosq̄ nō tam natura
liberales q̄ quadam ostetia ductos vtbe
nefica videantur facere multa que viden
tur magis proficisci ab ostentatione q̄
a voluntate talis autem simulatio va
rietati est coniunctior q̄ aut hberalita
ti aut honestati
q̄m autem vsuitur cum his in quibus nō
speciare agitur sed sunt simulachra
virtutis
nemmem omnino esse neghocendū in
quo aliqua sygnificatio virtutis appare
at
fortis animus & magnus in humme nō
sit tecto nec sapiēti ferventior ple
rungz est

UVA. BHSC. Ms 114

primum illud est in officio vt ei plurimum
tribuamus a quo plurimū adiuuamur/
bñuolentiam non ardore quodam a
nimi sed stabilitate potius & cons
tantia iudicemus
Primum.n. officium referenda gratia
maius necessarium est quod si ea quis
acceperit vtendo maiore mensura si
mocho possis iubet reddere hesiodus
quadrans bñficio prouocati faceres de
bemus am non imitari agros fertiles
qui multo plus afferut q̄ acceperunt/
bñficia equa magna non sunt habē
da atq; ea que iudicio considerate
constantiq; delata sunt
amicoz est omnia communia hu
manum autem ea cōmunia videntur
que sunt quoq; huius quod ab omnio
positū in una re transferri per mul
tas potest. vt homo qui erranti o

UVA. BHSC. Ms 114

meter monstrat viam. quasi lumen de suo
lumine illi accendat fecit. nihilominus vt
ipsi luceat cum accenderit
quicquid sine detrimento possit cõmodari
id tribuat cuiq; sibi vnoto
omnium societatum nulla firmior nulla
nulla firmior q̃ cum viri boni moribus
similes sunt familiaritate coniuncti nihil
est n. amabilius nec copulatius q̃ mor
similitudo borum efficiatq; id quod ly
thagoras vult m amicitia vt vnus fiat
ex pluribus omnes omnium charitates patria vna cõ
sibi ex a est pro qua quis bonus dubitet mor
tem oppetere si ei sit profuturus.
estq; ea vicunchissima amicitia quam si
militudo morum coniungat
sed vt nec medica nec imperatorum nec ora
tores artis precepta percepserint quic
magna laude dignum sine vsu exercita
tionis consequi possunt sic
vt quisq; maxime optime moratus sit ei potissimũ optandũ

rei momentum usum quoq; exercitatio
numq; desiderat
ex eo nos etenim iuuenes animos
geritis muliebres. illoq; uiuo uiui.
ea animi elatio quae ceruitur in periculis
laboribus si iustitia uacat iuuatq; nō pro
salute cōmuni sed pro suis commodis
in uitio est
probe definitur a stoicis fortitudo cum
eam uirtutem esse dicunt propug
nantem pro aequitate
nihil honestum esse potest quod iu
stitia uacat
praeclarum illud uox platonis illud
uiuo fortes magnanimos eosdem bo
nos & simplices ueritatis amicos mi
nimeq; fallaces esse uolumus
quod cliffordus noc peccatorius nul
lum. n. est tps quod iustitia uacare de
beat

UVA. BHSC. Ms 114

fortes & magnanimi sunt habendi nō 55
qui faciunt sed qui ppulsant iniuriam
etenim qui exercitor imperitis multitu
dinis pendet hic in maioris vitis non
est habendus
nihil hominem nisi quod honestū de
cōsumq; sit aut admirari aut optare
aut expetere oportere nulla neq; hominis
neq; perturbatum animi nec fortune suc
cumbere
res ocere magnas illas q̄dem & ma
xime viles sed & vehementer arduas
plenasq; laborum & periculorum
nam & ea que eximia plerusq; & pre
clara videntur parua ducere eaq; tu
tum stabili firmaq; contemnere
fortis enim magnusq; habendus est
non est autem consentaneum quin ne

tu non fremoat eum suspicitate
nec qui se invictum a labore fustituit
vinci a voluptate
nihil est tam amoustu omni tempore
parum de amore cuitas nihil bo
nestius magnificantius de pecunia
contemnere si non habeas si habe
as ad beneficentia liberalitate conferre
considerandum est ne aut temere
desperet propter ignauiam aut nimis
confidat propter cupiditatem
in omnibus aut rebus bonis aut re
bene administranda est preparatio cuiusq;
parum, n. sunt foris arma nisi est
consilium domi & domestice fortitudines non inferiores militaribus
bellum autem ita suscipiatur vt nihil aliud nisi pax quesita videatur

fortis vere animi & constantis est non 56
perturbari in rebus asperis nec tumultu
antem de gradu deijci vt dicatur sed pre
sentis animi vel consilio nec a ratione
discedere
cum ijs necessitatibus postulat decertandū
manu est & mors seruituti turpitudini
anteponenda
Vtri maior animi est rebus aduersis
superare fortes multitudinem ignaue
rae in omni fortuna recto atq; honesto
ea relinquere
Iuuat omnino periculi facta comminis
cam est ut imbelles simulq; videamur
sed fugiendum etiam illud ne offenda
mus nos periculis sine causa quo
nihil potest esse stultius,
in tranquillo tempestatem aduersā op
tare clementis est subuenire autem.

UVA. BHSC. Ms 114

tempestate quamvis rationem sapientis
eo[que] magis si plus adipiscare re ex
petita bonum [que] addubitata mali
promptiores esse debemus ad nostra
pericula [que] ad communia tum cum
parentes de honore & [et] bona [que] de
vitae commodis
contendes haec demum prae dux
manet classem perdere [que] cum suo
dedecore fugere
Omnis. Vnus homo nobis cunctan
do restituit rem &c
Sunt. n. qui quod sentiunt clam
si optimum sit. tñ mvltis mutu
non audent dicere quo vitio [con]sti
magnam mi[n]i esse publica commoda su
is emolumentis
magistratus aequus omnibus & par

UVA. BHSC. Ms 114

tum studio vacans
miserrima est omnino ambitio honoz ꝑ
contentio vt si naute certarent quis eo
ꝝ potissimū gubernaret
mihi n. laudabilius mihi maiore ꝑ
clarū virū ciuem placabilitate atq; cle
mentia
& hūanitate probanda est mansuetudo
atq; clementia vt adhibeat rei pub. ca
usa seueritas sine qua administrari ciui
tas non potest
omnes animadversio & castigatio cō
tumelia vacare debet & cauendum
est etiam ne maior ꝑna ꝙ culpa sit
& ꝓhibenda est maxime ira in ꝓhi
endo
optimum est vt hi qui ꝓsunt rep.
legum similes sint que ad ꝓficiendū
nō reuocanda sed eligunte ducuntur.

UVA. BHSC. Ms 114

nom vt aduersas res sic secundas immo
derate ferre leuitatis est preclarumq; est
equabilitas in omni vita & idem semp
vultus eademq; frons
ymbrus alexandri pater & in rebus
ocstis & gloria a filio superatus fa
cilitate vere & humanitate illo superior
recte precipere videntur qui monet
vt q̃to superiores sumus tanto sumis
sius deamus
homines secundis rebus efferna
tos grauiq; presidentes tamq; mo
rum rationis & doctrine duces u
tertie vt despicerent unū humā
nam imbecillitatem varietatemq;
fortune quemadmodū equi feroces
& exultantes frena solent dum
torubus

UVA. BHSC. Ms 114

m scrupulosissimus rebus maxime est v-
tendum consilio amicoꝝ
cavendum est ne assentatoribus pate
faciamus aures nec adulari nos si
namus. in quo facili facile est tales
-n. nos esse putemus vt iure laudemur
nam & quod decet honestum est & quod
honestum est decet
omni in re quid sit verum & tueri de
cet. contra & falsi errare labi decipi
dedecet & delirare & mente captum esse
iusta omnia decora sunt iniusta om
nia contra vt turpia sic indecora
oderime dum metuant
neglegere quid de se quisq; sentiat non so
lum arrogantis est sed etiam omnino
dissoluti
iustitie partes sunt non violare homines
verecundie non offendere

UVA. BHSC. Ms 114

omnis autem ratio vacare debet teneri
tate & necessitate nec vero aperte q[uo]
q[uo]d vitium non possit causam proba
bilem reddere
hominis autem mens discendo a
fficitur & cognoscendo semp aliqd aut
inquirit aut agit videndi3 &
audiendi delectatione ducitur.
L Si sit quisquam qui aliquid sui
similis habeat voluptatis ad hoc inter sciat
et tenendum esse modum eius
fruende
vt. n. in corporib3 magne dissimilitu
dines sunt sic & in animis existut
etiam maiores varietates
L Sunt alii q[uo]q[ue] simplices & aspere qui
nihil ex occulto nihil ex ingenio a

UVA. BHSC. Ms 114

{ Certum putant virtutis cultores
fraudis inimica
admodum autem tuenda sunt sua
cuiq; non vicina sed in propria quo-
cunq; ducens illud qd quorumq; retinent
sic.n. est faciendū vt cōtra naturam
vniversam nihil contendamq; ea in se
vata sequa natura consequamur/
nec.n. ullius nature repugnare
nec quicq; segui quod aspernari reliquas/
rationem oporteat/ potius q; tyranni
vultus aspiciendus sit
existendere oportet quod quisq; habe
at suū idq; moderari nec velle ex
terni q; scientia deducant id.n. maxi
me quemq; decet quod est cuiusq; suum
maxime
ad quas res aptissimi sumus in his

UVA. BHSC. Ms 114

potissimum elaborabimus
adolescentie inest maxima nobecilla
tas consilij
multo est ei cura maior adhibenda
ut constme in vita perpetuitate pos
simus nobis metipsis nec in vllo of
fico claudicare
2 Amicitias que minus delectent ac
minus probentur magis decet cen
sent sapientes sensim discedere q̄
repente precidere
2 Commutato autem genere vite omn
ratione curanda est vt id bonu ō
sibi fecisse videamur
2 Optima aūt hereditas a patrib⁹ ꝑ
dit habere omniū patrimoniū pie
tatem deorum virtutis rectū q̄ ocium q̄

UVA. BHSC. Ms 114

eum decedere esse necesse & virtuti huic 60
cundum est
est cor adolescentis maxime natu veteri
exhibeq; debemus optimos & probatissimos
quoq; consilio atq; auctoritate minatur
mentis. n. etatis inscitia senum cons
tituenda & revocanda prudentia est
cum relaxari animos & dare se iucun
ditati volent commode interpretemur
memineri verecundie
nihil magis conuenit senectuti q
ne senuisse se desipiaq; deceat iuuenta
rem cum omni etati turpis tum senec
tuti foedissima est
nihil est autem quod tam deceat q m
omni ordine. constantiam
natura tam exigentem fabricam sui
tuta est hominum vitae cuncta-

UVA. BHSC. Ms 114

vt nusstatem mulebrem duceu debe
mus dignitatem virilem
elaborandū maxime est ne animi
molus a natura recedant
curandum est vir ut voluntatione
ad res & optimas vtamur appetitu
ratiom obedientem prebeamus /
& sermo lenis suauis minime q; petu
nax insit in eo lepos. si de seriys
seueritatem adhibeat si iocosis le
porem
animadvertendū est etiam quate
nus sermo delectationem habeat
& ut magnech ratio fuerit ita
su desinendi modus
& maximeq; curandū est vt eos qui
q; ad sermonē conferemus & vere

UVA. BHSC. Ms 114

ii & debuere videamur & ira proue
absit aliquam nihil recte fieri nihil co
siderate potest & clementi castigatio
ne liceat uti grauitate in admixta ve
uerecundia admittat & contumelia re
pellatur
ornanda est. n. domus domus non ex
domo dominus sed domino domus
honestanda est
si artifices arte est modus adhibend
ad mediocritatemq reuocandus cadē
q3 mediocritas ad omnem usum cultū
q3 uitā refrenda est
appetitus rationi pareat quo mīl
est ad officia gerenda accōmodatius
neq maior neue minor cura & opis
suscipiat q3 causa postulet

UVA. BHSC. Ms 114

modestia scientia est comparatum que a
centur aut dicent suo suo collocm
darum
ordo est rerum compositio aptis & ac
commodatis suis
turpe est n. valdeq; vitiosum muse
vera communis domus aut defica
tum angue inferre sermonem tem
poris est & non & temporis
ut in fabulis aut in tabulis agnus
paulum discrepent tri id a scien
te animaduerti solet sic viuendu
est in vita ne forte quid dissonet
ita facillime conuincuntur mo-dus
cendo ij quoq; vitia minimum e
mendosa causa maiusculo
sine verecundia nihil rectum esse

UVA. BHSC. Ms 114

volvit mihil honestum
improbumtur sii questus qui in odio
hominum sint ut fenerator
est n. ipsa merces auctoramentum
servitutis nec quicq3 mercenarium
potest habere honestum
omnis autem reip ex quibus aliquid
exquiritur mihi est agricultura mea
mihi vberrimus mihi copiosissimus mihi
homini habendo dignissimus
princeps omnium virtutum sapientia qm
rei3 est diuinaz atq3 humanarum sci
entia in qua continet deoz atq3 ho
minu comunitas & societas inter ipsos
studijs officijs3 scientie preponen
da esse officia iustitie qui ptinent ad
humanam vtilitatem quam mihil ho
mini debet esse antiquius

UVA. BHSC. Ms 114

:eloquium eo ipso modo prudenter me
tius est ꝙ vel acutissime sine elo
quentia vocare
atq; vt apium examina non sm
o ordinem suorum causa congregare
sed cum communia natura sint
sequant suos sic homines ad
multo etiam magis natura con
gregati admonet mutuo se co
promodo sui utilitatem
Itaq; manu tuchi nam remota
a communitate coniunctionis q;
humana fere vitam sit quedam &
immanitas
vnde adiuma.1, ratio trial opa,
sunt quedam genera ita fortia
quedam genera ita flagitiosa

UVA. BHSC. Ms 114

vt ea re conferamus quoniam ipsi
tue causa sapiens facturus sit
eterum cogitauerit prudentiam q̄
sequatur considerata actio ita ut
vt considerate agere ipsum sit q̄
cogitare prudenter.

UVA. BHSC. Ms 114

exh
offi
acc.
2

cum neq; esset vsq; consilio aut auctho
ritati locus sed vitio diuitiq; fruende viip.
sumus vitio amississem
tantum erat philosophie loci q̃stur
superfuerat omino & reip. temporis
quid est n. per deos optabilius sapi
entia quid prestantius quid hom
i melius quid homine diuinius
in hoc verbo quod vtile aspellantur
lassa consuetudo deflexit a via sen
sim eo deducta est vt ab honesto
vtile secerneret qua nulla pernicies
maior hominu vite potuit astrui
qui parū perspiciunt in sepe vetu
tis hominu & callidos admiran
tes eoq; malitiam sapientiam ap
pellant inde fit quoq; error ei

UVA. BHSC. Ms 114

ſiendus eſt omniũq; opinio ad eam
ſpeciem tractanda vt honeſtis con
ſiliis iuſtiſq; factis nõ fraude & ma
china ſe intelligant ea que vehemen
ſequi poſſe
vtitur in re non dubia teſtibus nam
neceſſariis
atq; vt manus vtilitates adhibeat
mur conſpiratione hominum atq; cõ
ſenſu ſic nulla tam detestabilis peſ
tis eſt que non homini ab homine
naſcatur
proſiliũ hoc eſſe virtutis concludens
bi animos hominum & ad vſus ſuos
os adiungere
Primum virtutis omnis in tribus rebus
ſeu veritis inſpiciendis quid in qua
q; re verũ ſimulq; ſit quid conſe
neumq; cuiq; quid conſequens &c.

alteri cohibere motus animi turba
tos obedientes q̄ efficere rationi tertiū
quibus cum conueniamus vti modera
te & scienter

tanta poena nobis nocentes affician
ch sunt ostium equitas humanitas q̄
patitur

magnum vim esse in fortuna in v
trumq̄ partem nam cum prouisoru
statu cuius vtimur ad optatos exi
tus perducimur & cum reflauit
afflamur

male n. se res habet cui quod vt
tute esse debet id tentat peruicax
rerum omniu nec aptus est quicq̄
ad operiendas ac tenendas q̄ dili
gi nec alienius q̄ timeri preclaru
ennius quem metuunt oderunt que

UVA. BHSC. Ms 114

quisq; odit perijsse expetit
malus est. n. custos diuturnitatis metus
contra; benevolentia fidelis est ves ad per
petuitatem

Amoris autem morsus sunt interius
se hibertatis & retentr
etenim qui se metui volent a quibus me
tuuntur eosdem metuant ipsi necesse est
nec vero vlla vis imperij tanta est que
queunte metu possit esse diuturna. /
Si hoc vnu sol quisq; videret nichil minus
perspicuu est benevolentia vim esse maxima
metus imbecillem
certum hoc sit ideq; & primu & maxime
necessariu fiamhautate habere fidas
amicitias nos amicos & nra miranti
sdarui illos in quibus eas virtutes esse umur
a natura ipsa dabimur
fides habebitur si existimabimur nichil

ti

UVA. BHSC. Ms 114

si coniuncta cū iustitia prudentiam &
harum duarū virtutū ad fidem faciendam
dam iustitia plus pollet q̄ sine eā
sine prudentia satis habeat auctoritatis
tis prudentia sine iustitia nihil valet
ad faciendam fidem

L qui. n. quis[illegible] versutior & callidior
est hoc inuisior & suspectior debet
ta opinione probitatis

L contemnunt hi qui nec sibi nec al
teri prosunt in quibus nullus labor
nulla industria nulla cura est

L nemo. n. iustus esse potest qui mortē qui
dolorem qui exilium qui egestatem
timet aut qui ea quae his sunt contra
ria existimat contempsit
omnis ratio & institutio vite ad
iumenta hominū tenderat impii

UVA. BHSC. Ms 114

mig vt habeat quibuscum possit sermonis
res conferre sermones
sontra vis iustitie est vi nec illa quidem
qui malefici & sceleris persuntur possint
sine alia particula iustitie viuere
eadem constituenda p legum suar causa
que legum ius. n. semp. quesitu est equa
bile nec. n. aliter esset ius
omnibus utilitatione colenda & retinenda iu
stitia est tum ipsa ppter se nā aliter iusti
tia nō esset tum ipster amplificationem
honoris & glorie
precepit socrates hanc viam ad gloria
proximam & quasi compendiariam
dicebat esse si quis id adeptus vt quam
habere vellet talis esset
si ea ri simulatione & mani festatione
ne & facto non modo sermone sed etiam

UVA. BHSC. Ms 114

vulta stabilem scoturum consequi pus
serentur vehementer erranl

2 vera oburea radices agit atq; etiam propa
gatur secta omna celeriter longq; flus
cuh decadunt nec simulatum potest
quicq; esse chuturnum

+ nobilibus curandum ne quid ma
eras gnis maximbus mihorum comittat
mus nouis sumasq; libitatis opus vt nobili
tentur
facillime autem & optimā ponte
cognoscunt adolescentes qui se ad cla
ros & sapientes viros bñ consulentes
recipi contulerint qbus cā si frequentes
sunt optimone asserut populu corpore
se similes quos sibi sp delegerunt ad rem

UVA. BHSC. Ms 114

tendum
difficile dictu est quo pacto concidat animo
humanu comitas affabilitas q; sermonis
mimicus risus vlasca sepe non est repre
hendendu modus in adsu
huc precepti ostiq; chwentii tuendu
est neq; quem vnq; innocente iudicio ca
sus accersas & habendu est tchow
ni nocentem absq; & nefarium im
munq; defendere
iudex est semp in causis verú sequi
patrom nonnunq; verisimile etiam
si minus sit verum defendere
maxime aut & obvia ponatur vbi
tia defensoribus cuq; maior si quando
accidit vt ei subvematur qui potentia
alicuius ofibus circumvenitur vbi q;
videtur

2

aut opera bemone fit inuentribus aut
pecunia faciliori hec posteriori locuple
ti presertim sed illa sanctior ac splendi
dior & vno forti clarog dnor
sorcitio que fit exic familiari fonte ip
sum beneficiarij exhauriet
Scisse alexandru filiu philippi accu
sat qd sumptione benevolentia macedonu
consecteur que te matum inquit ratio
in istum spem induxit vt eos tibi fide
les putores fore quos pecunia corrupisses/
fit. n. deterior qui accipit atq ad idem
semper expedendu paratior
multi patrimonia effuderunt meon
sulte largiendo quid aute est stultius q3
quod benefactor facias curare ut id diutius
facere non possis
Ita cum benevolentie comparande causa
beneficia esse velint no tantu studia assegu

UVA. BHSC. Ms 114

ursus cor3 quibus dederunt quanto ↄ
a cor3 quibus ademerunt
laroitionem fundum non habere
& causa ↄr laroitionis est si aut necesse est aut
vtile
psensior benwonitas esse debet in coiam
tosos misi forte erunt chom coiamtate /
in dchogendis idoneis iuchicii & chthogntia
debemus adhibere nam precare enmias
bnfacta malefacta malefacta arbitror /
danda ↄr opera est vt nis bnficeys ꝓplus
vimus afficiamus quozo habeus postrius ꝓ
piodatu memoria vtris mozatis esse nō licet /
conveme autem tum m domchu mumfi
cum esse tum m exi domchu non acerbum /
est. n. nō modo hborale paubum nonnūq
de suo iure decedere sed interdum etiam
fenctuosum & cahtibus ꝓtū hiccat & nes
cio an paubo plus etiā ꝓhiccat abhorrere

UVA. BHSC. Ms 114

habenda autē est ratio rei familiaris quam
quidem cohabitare turpe est sed ita ut
liberalitatis auaritiæ absit suspitio
2 rectē etiam a theophrasto est laudatā hos
pitalitas est. n. vasde decorum patere domos
hominū illustrium illustribꝰ hospitibꝰ
quid. n. eloquentia laudabilius & frequentabi
lius
2 nam illud nō sunt admonendi est. n. im
promptu ut animadvertant cum alios
iuuare velint ne quos offendant sepe. n.
aut cos leduāt quos non debent aut eos quos
non expedit si imprudentes neglexerint
est hi sapientis timeritatis
2 vtendū est etiam excusatione aduersus
2 eos. quos inuitus offendas quamq̄ possis
2 quare id quod feceris necesse fuerit nec ab
fe re facere potueris curisq̄ operis & offi
cijs erit quod violatū esse compensandum

UVA. BHSC. Ms 114

in bñficijs collo comdis moui hominū nō 6 g
fortunam segui honesta oratio est
minimū n. inops ille si bonꝰ est vir etiā si usu
re gratiā non potest habere certe potest cum
mode autē quicūq; dixit pecuniā qui habe
at nō reddidisse & qui reddiderit nō habe
re gratiam autem & qui reddiderit habeu &
qui habeat retulisse
mortis instar putant
menus apud bonos q̄ apud fortunatos
bñficium collocari iuuo
themistocles cum consuleret virū bono
viro pauperi aut minus probato diuiti
filiam collocaret quo magis malo virū
qui pecunia careat q̄ pecunia qui virtu
tē damnum. n. spectare cōmendationis &
fame est iniusta sine qua nihil potest esse
laudabile
danda est opera vt omnes intelligant

UVA. BHSC. Ms 114

si salus esse velint necessitas esse secundus
nullū vor vitiū tetrius & avaritia pre
sertim in primoribus & reip. gubernatoribus
habere. n. questui reip. non modo tur
pe est sed ~~etiam~~ sceleratum & nefarium
nulla autem re conciliare facilius
benivolentia multitudinis possumus bo
nis reip. presunt & abstinentia &
continentia
id. n. est proprium civilitatis atq; virtutis
sibona & non sollicato sue rei salutis &
custodia
cuius est summa ratio & sapientia summi
uis cōmoda civium defendere non dimel
seu atq; omnes equitate cadē continere/
nec. n. ulla re vehementius reip. cō
sulitur & fides que esse nulla potest nisi e
rit necessaria solutio rerū creditarū/

UVA. BHSC. Ms 114

tanta in eo peccandi hbido fuit vt hoc ip 70
sum cum delectaret peccare eram si causa
non esset
valetudo sustentatur notitia sui corporis
& observatione eorum rerum quae ei aut
desse solent aut obesse & continentia
in victu omni atq; cultu corporis tuendi
causa.
res aut familiares quarum debet his rebꝰ
a quibus abest turpitudo conservari
cultum honestas & parsimonia iuste.
rebus etiam rebus auxerit
valere vt magis q̃ diues esse/
illud est catonis senis a quo cum quere
retur quid maxime in re familiari expe
diret respondit bñ pascere q̃d secundū satis
bñ pascere q̃d 2m bñ arare q̃d 4m arare &
cū ille q̃ quaesierat dixisset quid fenerari

UVA. BHSC. Ms 114

tum cato qd hominē mīquat occidere

Sch 16
ost 3°
circ.

duæ res quæ homorem afferunt cęte
ris paribus sapiōē acuebant oculum
& sollicito & aiunt dicere solitum
nunq̄ se minus otiosum esse q̄ cum
otiosus nec minꝰ solum q̄ cū solus esset,

L

otium sibi sumere aliquando & a
cętu hominū frequentiaq̄ interdum
tamq̄ in portum se in solitudinem
recipi oportere

L

ab hominibus doctis accepimus non
solum ex malis minima oportere eligi
re sed etiam excerpere ex his ipsis
si quid inesset boni
cum tota philosophia frugifera & fœ
cunda nec vlla pars eius inculta aridè

UVA. BHSC. Ms 114

sertia sit tñ nullus foracior in eo locus
est nec vberior q̃ de officijs a quibus cons
tanter honestq̃ viuendi p̃cepta ducuntur./
q̃tum committi animo potest quomtũ labore
contendere si discendi labor est potius q̃
voluptous tantum fac vt efficiaris neve com
mittas vt cũ omnia suspechtata sint tute
tibi defuisse videare
nemo facilior est inventus qui venerise
am spartem quam appellet inchoatam
reliquisset absoluere ouis .n. pudchra tudo
relinqui cursoris nimirandi spes auferebat/
socrates exercuit solitus t eos qui pri
mum hec honestum & vtile natura cohe
rentia opinione distraxissent
illud officium quod rectum perfectum
atq̃ absolutum est omnes numeros ha
bet necessario sapiẽti eadem q̃ quenq̃ potest

UVA. BHSC. Ms 114

Sepe.n. tpe fit vt quod plerúq; turpe habe
ri soleat inveniatur nõ esse turpe
detrahere alqud alteri & hominẽ ho
minis incommodo suum augere cõmodũ
magis est cõtra naturã q̃ mors q̃ paup
tas q̃ dolor q̃ cetera que possunt evenire
corpori accidere aut rebꝰ extrinsecꝰ/
Vt si vnumquodq; membrũ sensum haberet
haberet vt posse putaret se valere si p
ximum membrũ valetudinem ad se tra
duxisset debilitatis & imbecillitatis totum
corpus necesse esset sic si vnusquisq;
nostrum rapiat ad se cõmoda alio
rum detrahatq; quod cuiq; possit
emolumenti sua oratia societas hu
manã cõmunitasq; evertatur necesse
est
Illud quidem natura non patitur

vt ahoz spolijs nostras facultates ospias 72
oses auocamus nec nostri cõmodi cau
sa nocere alteri licet. mcohumem, n.
leges esse voluntatium cõiunctionẽ
etenim multo maoꝝ est secundũ na
turam celsitas animi & maomitudo item
ꝙ cõmunitas iustitia liberalitas ꝙ vo
luptas ꝙ vita ꝙ diuitie
homo nature obediens homini no
cere non potest vnde vnũ debet
esse hominibus pro situ vt eadẽ
sit vtilitas vniuscuiusq; & vni
uersorum quam si ad se quisq; ra
piat dissoluet omnis humanã cõsociatio
nulla societas nobis cũ tyranno sed po
tius sũma distractio est nec est contra
naturam spoliare eum si possis quem
honestũ est necare atq; hoc omne genꝰ

UVA. BHSC. Ms 114

pestiferū atq; impiū ex hominū com
munitate exterminandum est
nihil preterid quod honestū sit esse prop
ter se expetendum
L intelligendum est vbi turpitudo sit
ibi vtilitatem esse non posse
L ea deliberanda omnino non sunt in
quibus est turpis ipsa deliberatio atq;
etiam in omni deliberatione celandu
& occultandi spes optimo q; removen
da est si omnes deos homines q; celare
possimus nihil tñ agere nisi iniqs
te nihil habitmos et nihil mentie
nenter esse faciendū
L Ille ego qui diuitatē a platone ad
eum palam omnib; ad palmam con
uentam a nullo videbatur. Ipse a
utem omnia videbat quem antiū

UVA. BHSC. Ms 114

si habeat sapiens mhil ꝑ hus sibi fieri 73
ꝓtet ꝓccare ꝯ si non haberet hones
ta. n. bonus vnus no occulta queruntꝫ
suc cuiꝰ utilitati quod sine alterius ℘
iniuria fieri seruiendum est
que videntur vtilia honores diuitie ℘
voluptates & ceteri ornatus eiusdem
hei amicitie nuꝫ ꝯtꝛponenda sunt/
qui iudex erit de ipso amico ꝑpet ℘
ꝑsonam amici cum mehus iudi
cꝫ ꝫ dabit amicꝰ vt veram a
micia causam esse maht cum vero
iurato dicenda sententia sit mum
quid cleum se adhibeu testem/
est. n. hominum natura quam sequi
debemus maxime mimica occultatiꝫ
tomta vis est honesti vt speciem vti ℘
hitatis obscuret

UVA. BHSC. Ms 114

aristides cum consilium themistu chis
qd clam posset ioacademorum classis
meum periculosum iudicauit sed mini
me honestum atq; athenienses quod
honestum non esset id ne vtile quidē
putauerunt

dicebat chrysippus babilonius non
q̄ quod tibi auctore vtile est idem
tibi licere necesse est aliud enim
tuo videbatur

L neq; n. id est calore cū quid reticās sed
scum quod tu scias id honoratemo
lumenti tui causa vehis cos quoq;
intrsit id scire

L id duobus malus cū esset aliud simu
latum aliud actum
inter bonos bene agier
tollendus stigr mrebus contrabien

chis omne mendacium
ennius ne quicq3 sapere sapientē quic
quā sibi ipse prodesse nequeat vere id
quidem si quid esset prodesse mihi cum
ennio conveniet
neq3 n. solum nobis diuites esse volu
mus sed fideles proximique amicis ma
ximeq3 rei p.
vir bonus est est is qui prodest quibq3
potest nocet nemini
nunq3 vor est vtile peccare quoniam
est turpe & q2 semp est honestū virum
bonum esse semp est vtile
aliter leges aliter philosophi tollit aestu
tias leges quatenus manu tenere ees
possunt philosophi quatenus ratione
& mtho ontia
sedanos veri iuris germaneq3 iustitie
solidam & expressam effigiem nullā

UVA. BHSC. Ms 114

tenemus vmbra & imaginibus vtimur
eas ipsas vtinam sequeremur ferunt-ur
enim ex optimis nature & veritatis ex
emplis

quo circa astutie tollende sunt ca-
uillatio que vult illa quidem vide
ri se esse prudentiam sed abest ab
ea christas plurimum

iuris nature fons est hoc secundum na
turam esse neminem lædere vt ex
asterius præcipitur disciplina nec vlla
præcepta vite maior inveniri potest
si in malitia simulatio intelligetur
enim si is qui non defendit iniu
riam neq; propulsat a suis mul
ti facit quasi habendus est is
qui non modo non repellat sed ali
am adiuuat iniuriam

UVA. BHSC. Ms 114

eadem vtilitatis que honestatis est regula
qui hoc non prevident ab hoc nulla fraus
aberit nullum facinus
si vir bonus habeat hanc vim vt sibi
ipsi conscius sibi ipse sufficiat ad
tum bonum nihil cuiq; quod in se transfe
rat detrahet hoc qui admiratur esse
quis sit vir bonus nescire fatetur
vir bonus non modo facere sed nec co
gitare quidem quicq; audebit quod no
audeat predicare vt a rusticis natu
est id quod iam tritum est vetustate
proverbium cum. n. fidem alicuius
bonitatq; laudant dignum esse dicunt
qui cum in tenebris mices

UVA. BHSC. Ms 114

L ut. n. quod turpe est id ꝓpius occultet ꝙm ho-
nestum fieri nullo modo potest sic quod
honestum non est id utile ut sit effici nō
potest aduersatrix etiã & repugnante
natura
L non cadit in bonũ uirũ mentiri emo-
lumenti sui causa criminari ꝓximi
fallere nec ueritas ulla tormẽti aut cõ
modi ullius tam expetenda ut uiri
bom & splendorem & nomen amittas
neq; quid est quod afferre tantum
utilitas ista possit ꝙd auferre si
si uirũ bonũ nomen ei inpuerit fidẽ
iustitiamq; detraxerit
Cesar in ore semp grecos uersus ꝙ
rapidus de phenissis habebat nom
si uiolandũ est ius regnandi gratia
uiolandũ est aliquibus tutatã cãsas

honestate voi chriosida vthetus gt et gdem 76
sic vt hec duo verba inter se dissonare
sed trū vnū sonare videantur
inque- accius multi inīqui atq; infide
les reono. sanui sunt bom
cuius autem vita ipsi potest vtilis q;
se cum eius vita ea conditio sit vt quid
iam ceperit in maxima oratia futu
rus sit & gloria
cum fabricius reducendū curauit ad
pyrrhum qui posthatus erat se eum ve
neno necaturum
si gloria causa quid expetendū est scelus
absit- in quo nō potest esse gloria
nec illa quidem promissa seruomelo sunt
que non sunt his ipsis vtilia quibus illa
promissa neq; sem⁹ deposita reddenda
mādata n. que natura honesta videntur
esse tum ipsis fiunt non honesta

UVA. BHSC. Ms 114

harum. n. est virtus ꝑpiũ mĩl extimesce
re omnia humana despicere mĩnĩ quod
homini accidere possit mtolerandum pu
tare

L perverterunt homines ea que sunt fundа
menta nature cum vehtatem ab ho
nestate seiunxerunt

illud apud accium teucrisi ne fidem
neq; deu neq; ho mĩnĩdeh iuriq;
m iure iurando nõ qua mutus sed que
vis sit debet mtellexi est. n. iusiurã
dum affirmatio religiosa quod autẽ
affirmare quasi deo teste ꝑ miserũs
id serendum est nã ꝓfitere omnĩ
o fides alma apta pinnis & ius iurã
dum wus

L certe si mĩnĩl malũ esset mĩsi velle
id autem nõ modo nõ summum

UVA. BHSC. Ms 114

malum sed ne malum quidem esse maxi 77
ma auctoritate philosophi affirmant sic
veolus retinendi officij causa circumdu
sudijt voluntarium
nom quod aiunt minima de malis id
est ut turpiter potius q̄ calamitose om
est vllum maius malum turpitudine.
non querenda latebra periurio
cum pirata nec fides esse debet nec ius
iurandum cōmune cū hostis cōmu
nis sit omnium
non. n. falsum iurare periurare est
sed quod ex animi tui sententia iuraueris
sicut verbi cōcepti more nostro id
non facere periurium est scite. n. cen
sebes iurauit hanno a mentem mimenta
deu
apud vnos, quos veritatis species fal
sa abhonestaret autoritas suppeta est

est ~~quidem~~ nihil utile quod idem non
honestum nec quod utile honestum est
sed quod honestum utile & ex mustis
mirabilibus exemplis haud facile
quis dixerit hoc exemplo uouh
aut sanctabilius aut pestubilius
nullum. n. vinculum adastrimoeda vitae iure
iurando maiores arctius esse voluerunt
quam. n. dustimoei no. dissolues iurui
et est stulto calliditas perverse imitata
prudentiam
mutum esse debet militibus aut vince
re aut emori
persicuum est. n. que timido animo
humili demisso fractoque fieri non esse
utilia quae sunt flagitiosa & foeda &
turpia
quam miser virtutis formosatus sed
mentes voluptati?

UVA. BHSC. Ms 114

tñ non sd spectandum est quid dicat sed gd
consentaneum sit ei dicere
aqua heret vt aiunt
nec vero finis bonoꝝ & malorum qui sim
ilex esse debet ex dissimilibus rebus misce
ri & temperari potest
si species voluptatis etiam voluptas habere
dicatur nulla potest esse ei cum honestate
coniunctio nam vt turbuamus aliquid
voluptati condimenti fortasse non multū
utilitatis certe nihil habebit.

UVA. BHSC. Ms 114

existie
si. dua
micitia

Socrates oraculo apollinis sapientissi
mus iudicatus
hanc esse in te sapientiã existimat vt
omnia tua in te posita esse ducas huma
nos q casus virtute inferiores esse putes/
Socratis dictu. factu. laudãtur/
suis autem incommodis grauiter an
oi nõ amicũ sed sepsum amantis est
quod dicam de moribus facilitimis de
gratate in matrem: liberalitate in soro
res: bonitate in suos: iustitia in omnes.
quamobrem vita quidem talis fuit
vel fortuna vel gloria vt mihi pus
set accedere
Socrates dicebat semp animos homi
nũ esse diuinos ijsq cum e corpore
excessissent recturũ ad cælũ patere/
id sic ita est vt optimi cuiusq omni

UVA. BHSC. Ms 114

mus in morte facillime evolet tanqz e custo
dia vinculisqz corporis cui censemus cur
sum ad deos faciliorem fuisse qz scipionis.
quocirca maxume in hac eius eventu vere
or ne invidi magis qz amici sit
in quo est omnis vis amicitie voluntatu
studiorqz sententiarqz súma consensio
amicitie nostre memoriam spero sempi
ternam fore idqz mihi eo magis est cordi
qd ex omnibz seculis vix tria aut quatu
or nominantur paria amicorum
id hortari possum vt amicitiam omnibz
rebus humanis anteponatis nihil est n.
tam naturale aptum tam conveniens ad res
vel secundas vel aduersas quam nisi in bo
nis esse non potest
cloamus primum minime vt arbitr
namqz hec firmat amicitia & firmiores
qd ex quo firmiores benevolentia tollit

UVA. BHSC. Ms 114

potest. ex amicitia nō potest sublato .n. be
nevolentia amicitie nomen tollit propm
quitatis nomen

¶ Ista autem vis amicitie sit ex hoc intelli
gi maxime potest qd ex infinita soci
etate generis humani quam conciliā
vt ipsa natura ita contracta res est
& adducta in angustum vt omnis cha
ritas aut inter duos aut inter paucos
iungeretur

¶ Est autem amicitia omnū diuinarū
humanarūq; rerum cum benevolentia
& charitate summa consensio qua quā
dem haud scio an excepta sapientia
quicq; melius hominibus sit a dijs immor
talibus datum

nec sine virtute amicitia esse vllo
pacto potest

UVA. BHSC. Ms 114

taler uŕ inter vivos amicitia tantas ossyor ꝫ
tumitatis habet ꝗtas vix quco sheeu
qui ꝓtest esse vita vitahs vt ait ennig
qui nó in amica mutua bávolentia con
quiescat quid dulcius ꝗ habeu quocú
omnia audeas sicho qui vt tecum
amicitia ꝓhibeas tu continet quoquo
te verteris ꝓtesto adest nullo loco ex
cluditur nuꝗ intempestiua nunꝗ mo
lesta est itaꝗ non aqua non igni nó
acte vt aiunt plurubus locis vtimurꝗ
amicitia
secundas res splendidiores facit am
bita & aduersas partiens cómunicando leuiores
quocirca & absentes amici adsunt
& egentes abundant & imbecilles
valent & quod difficilius dictu est mor

UVA. BHSC. Ms 114

tui viuant

¶ Tria vis amicate concordieq; sit ex dis
sensionibus atq; ex discordijs peraspi
cue qui.n. domus tam stabilis quam
firma ciuitas que no odijs atq; dissi
dijs funditus possit everti

Empedocles adeo omnium poeta chice
bat omnes res & mundu totum cons
tare ex amicia

Lamor.n. ex quo amicitia est nomina
ta primus est ad bñvolentiam cum
ungendam ex quo a natura omnium
data potius q̃ ab imbecillitate orta est

Lmmunitas autem mihi fucta mihi si
mulatum & quicquid mecum est idem
verum & voluntatium est

mihi est.n. amabilius virtute mihi

UVA. BHSC. Ms 114

quod magis alliciat homines ad dilectionem
quamcum propter virtutem & probitatem
eos etiam quos nunq̃ vidimus quodam
modo diligamus
tanta vis probitatis est vt eam videa
mus in his quos nunq̃ vidimus vel quod maius est
in hoste etiam diligamus
continuatur amor & benivolo accepto &
studio mutuo officio & consuetudine adiunc
ta quibus rebus ad illam primam motum
animi & amoris admirabilis
quidam exortus est benivolentie motu
humani some & minime ocioso ut
tui amicitie quam ex nostra atq̃ mihi
ipsa nata volunt
vt. n. benefici liberales q̃ sumus nõ ut exi
gamus gratiam neq̃ n. beneficia fenera
mur sed natura propensi ad liberalitatem
sumus sic amicitiam non spe mercede

UVA. BHSC. Ms 114

dis adducti sed qd omnis eius fructus
in ipso amore mest expetendū putamꝰ
nihil. n. altū nihil magnificū ac diui
num suspicere possunt qui suas omnes
uoluptates nbiecerunt in eum tam
humilem tamꝙ contemptam vt est
voluptas
amicus pares in amore atq; equales
offensionesq; adhūc mutuidū q; ad
uposcendum atq; hec mtr eo sit
honesta certatio
si uultus amicitias conglutinaret
eadem cōmutata dissolueret sed q
natura mutari nō potest idcirco
ueri amici semp̄ iterne sunt
nihil difficilius dicitur scipio q a
micitiam usq; ad extremum uite
diem permanere

UVA. BHSC. Ms 114

nullo maior pestis in omnicia q̄ pecu 82
nic cupiditas
nulla est ut excusatio peccati si amicu.
& usa peccaueris nam cum conciliatrixa
mitate virtutis opinio fuerit destructa est
amicitiam manere si a virtute deficeris.
Sex in amicitia prima vt neq; vt quemq;
& rei turpis nec faciamus vt oret
Semel. n. demde rei qui pchiis ad per
manem cum semel cepit labitur
themistocles ppter invidiam in exiliu
missus inquit patrie invidiam nolu
& sit quam ferre debuisset
ab amicis ut honesta petamus amici
& rum causa honesta faciamus nec spes
temus quidem dum voemus sed studi
& am semp adsit contrario obsit
& solemne mundo tollere videntur qui

UVA. BHSC. Ms 114

amicitiae vitia tollunt quos a dijs im
mortalibus nihil melius habemus nihil
iucundius
Si autem fuimus virtus fuerenda est
quae necesse est vt cum aliqua curarces
sibi contrarias assyrietur atq; oderit/
sive propium est animi bñ constituti
& ctorum bonis rebus & dolere contrarijs/
quod n. interest motu animi sublato
nó deus inter secundé & hominé sed m
ter hominem & saxum aut truncu y
nihil est. n. remuneratione bñvolen
tie nihil vicissitudine studio9 offi
cio9q3 iucundius & nihil est quod
ad rem vllam tam alliciat & tam
alliciat q3 ad amicitiam similitudo/
nihil est. n. appetentius simile sui

UVA. BHSC. Ms 114

sum mihi rapacius q̄ natura
magnus error eoz̄ qui iudicant q̄ com
modissimū esse laxissimas habenas hu
bere amicitie quas vel adducas cum ve
lis vel remittas caput censentes esse
ad beate viuendum securitate qua frui
nō possit animus si tamq̄ puturiat v.
nus pro pluribus
qui vtilitatis causa fingunt amicitiā
as amabilissimū nodum amicitie tol
lunt non.n. tm vtilitas parta pera
mium q̄ amici amor ipse delectat
hec.n. est tyrannorum vita nimirum
in qua nulla fides nulla charitas nul
la stabilis bñvolentie potest esse fiducia
omnia semp suspecta atq̄ sollicita sut
nullus locus est amicitie
non.n. solum ipsa fortuna ceca est sed

UVA. BHSC. Ms 114

cosetiam plurimi esse debeat eosdem quos com
plexa est
¶ Melius laudabimus amicos ob eam
dem causam parare optimam & pulcherrimā
vitæ supellectilem
Parum est vt quemadmodū in se quisq3
sic in amicum sit animatus
¶ Atq3 etiam definimus amicitiā paribus
officijs ac voluntatibus esse mimis ex
iouc & exhibitis ad cultum vocare a
mutuam vt par sit ratio accepto
rum & datorum
Tertium vero illo finis determinamus
vt ex hoc se ipse quisq3 faciat tanti
sit ab amicis
¶ Nec abs re scipio illum vocem minime
rum amicabile posse reperiri ex eius
qui desisset ita amare oportere

UVA. BHSC. Ms 114

vt aliquando esset osurus nec vero ad
duci posse ut hoc quemadmodu putare
tur abiante esse dictu crederet sed im
puri cuiusdam & ambitiosi aut vim
ad suam potentiam vocantis esse sen
tentiam

Illud potius precipiendu fuit vt eam
cohortationem adhibeamus in amicitys
preparandis vt nequando amore in
imicitiam cum quem aliquando odis
se simus

inter amicos omnium vtu consiliorum
& voluntatum sine vlla exceptione co
muntas vt etiam si qua fortuna ac
ciderit vt minus iuste amicorum volu
tati adiuuandi sint in quibus cor
de virtus quatur aut fama detrahatur
dum est de via modo ne summa iniqui
do sequatur est enim quatenus cum

UVA. BHSC. Ms 114

citie dari verna possit

Sunt vr firmi & stabiles & constantes
amici choncti cuius oneris est mag
na penuria & iudicare difficile est sa
pe nisi expertum experiendu aute
in ipsa amicitia
est ista precauta amicitia iudicium
tollat-q3 experiendi potestatem est vor
prudentis sustinere ut cursum sic
impetum benivolentie quo ytamur &
qui sentatis

3 Graues 3 difficiles plerusq3 vider
tur calamitatum sequestres ad quas
non est facile inventus qui descendat
3q3 ennius recte inquit. amicus
certus in re incerta cernitur

qui vr mutuq3 in re ancipiti constan
tem stabilem se in amicitia prestitit
ut hunc ex maxime raro genere.

UVA. BHSC. Ms 114

hominum iudicare debemus & pene ch 85
uino
firmamentu aut stabilitatis constitueq
est eius quam in amicitia querimus
fides. nõ stabile est quod infidum est.
est boni viri hec duo teneu in amicitia
primũ ne quid ficti sit neve simulati
asserit. n. vel odisse odiũ magis moenu
um est q̃ fronte occultare sententiam
deinde non solum ab aliquo obiatas
criminationes depellere sed ne ipsu
quidem esse suspitiosu semq; aliquid
existimantem ab amico esse violatu
addendum eodem est ut ne credamus
aut inferentibus deleitetur amicus aut
credat oblatis que omnia ferri mente ad
quam somdadũ tracta conscientiam.
accedat huc suauitas quedam eloquii
sermonu atq; morum haud quaq̃

mechucre conchmentu omictre rusti
ste aut & in omnu severitas absit
Li novi amica non sunt veteribus anteponenda non. n. amicitiae esse debent
sicut aliarum rerum statutes veteri
ma quae ut ea vina quae vetustate
ferunt esse debent suavissima. verum
illud et quod vulgo dicitur multos
mochus sahs simul edendos esse ut a
micitie munus expletum sit
in maxima est. n. vis vetustatis & con
suetudinis
fructus. n. moerij & virtutis omnis
& substantie tum maxime capitur cum
in proximam quemq; conferatur
superior etate videndus est
L bchosum sane genus hominu ostium ex
sbomtu quid meminisse debet is m quel

UVA. BHSC. Ms 114

collata sunt nō cōmemorare qui contuli
tantum aut cui tribuendum præmiū quātū
esse efficere possis deinde etiam quantum ille
quem tibi eas atq; adimere possit sustinere
omnino ämicitie corroborate iam confirmate
& mores & etatibj uicinæ sunt
dissaues. n. mores dissaua studia sequuntur quorū dis.
similitudo dissociat amicitias nec ob aliā cau
sam ulla bon mybi mybi bonus amicus esse nō
possunt nisi qd tāta est inter eos ista maxima
similitudo esse morum studiorumq; distantia
recte etiā precepi potest m amicitijs ne quis inter
pretatio quādam sīn voluntatis quod sepe fit m
sedulat maiorum uisitatio amicorū
m omnī re considerandū est & quid postules ab
amico & quid patiare a te impetrari
uulgares amicitie que multum a sapientū fa
miliaritatibus distant cum uitia eluunt
quorū adhuc annis redundat m fama sunt
remissione usus leuanda & ut ita dicā dissuen de mago & discindende sunt nisi que
dam admodū intolerabilis iniuria exarserit

UVA. BHSC. Ms 114

mihi. n. turpius q̄z cum eo bellum ocreare qui
cum familiariter vixerit
¶ domida est opera ne quis amicoꝝ crudelia fiant
sin tale aliquid eveneret vt extincti potius a
micitie q̄z oppresse videantur
¶ hic horos veteris amicitie turbulendus est
ve is m culpa sit qui faciat nō qui patiatur
iniuriam
¶ cum sunt amicitia quibꝫ missis mestc cau
sa cur dissocientur rarum venit & quide
omnia preclara rara nec quicq̄z difficilius
q̄z reperire quod sit omni exparte m
suo genere perfectum
¶ est enim is amicus quidem qui est tan
q̄z alter idem
¶ nec quicq̄z vnq̄z magis honestū & recte alteri ab
altero postulabit nec volumus velociter inter
se ac citius sed etiam verebunt nā mo
xima ornamentum amicitie tollit qui ex
cutit verecundiam
¶ virtutum. n. amicitia aduersus a natura
data est non vitiorum comes

UVA. BHSC. Ms 114

quocirca dicendū est etiā seruus cum uehicu-
lu dihocie oportet nō cū chlexeru uehicare/
acta agimus/ qui vetamur vetera prouerbia/
scripsit. n. nescio quomodo per omniū vitam a
micitia nec vllam etatis debo ende rationem
habituri esse expertem sui
simon athenis ea asperitate erat & immanita
te naturę q̄ conoscessus & societatē hominu
fugiebat atq; oderat
timantho archita dicā sobitu si quis uehe
mendisset naturaq; multa & pulchra tu dine
sideru q̄ exornasset insuauem illā admiratio
ne leuisset que iucundissima fuisset si aliqua
cui carere habuisset sic natura sobitariū
nihil amat
non verū illud terentianū obsequiū amicos
veritas odium parit maxima. n. culpa in eo
est qui & veritatem aspernatur & in frau
dem obsequio inpellitur
omnis uo hac in re admbenda ratio & dahoc
ista est vt mumino acerbitate deinde vt ob
iurgatio contumelio careat
in obsequio autem comitas adsit assentatio

UVA. BHSC. Ms 114

vitioz adulatrix g̃ cũ amouentur qũ non
modo amico sed nec hbero quidẽ digna est/
cuius autem aures clause veritati sunt vt
amico verum audire nequeat huius salus
desperanda est
scitum est. n. illud catonis multo melius de
quibusdã aerbos inimicos mereri q̃ eos a
micos qui dulces videantur illos vere se
pe dicere hos nunq̃
atq̃ illud absurdum est qd hi sentiant qui mo
rentur eam molestiam quam debent capere
re non capiunt eam capiunt qua debent
carere peccasse. n. se nõ arguntur obiur
gari molesse ferunt quod contra oportet
dehinc dolere obiurgatione gaudere
sic habendũ est nulla in amicitijs pestẽ
esse maiorem q̃ adulationẽ blandicias
assentationes
sine veritate nomen amicitie valere non
potest nam cũ amicitie vis sit in eo vt v
nus quasi animus fiat ex pluribus qui fie
ri potest si ne in vno quidem quidq̃ vnus

UVA. BHSC. Ms 114

animus erit idemq; semper. sed varium cum mutabilis multiplex
Secerni autē blandus amicus a vero & intimos
ei tam potest adhibita diligentia q; omnia fuca
ta & simulata a sinceris atq; veris
in amicitia nisi vt dicatur apertum pectus vi
deas tuumq; ostendas nihil fictum nihil explo
ratum habeas ne amare quidem aut amari
ipsos cum id q; velit facit uno res
is assentatorumq; patrocinia autem suas ma
xime qui ipse sibi assentatur & se maxime
ipse delectat
omnino est amans sui virtus optime. n. se ip
sa tuet q; amabilis sit nisi boni eo aūt
non de virtute nanc hoc quor sed de virtutis
opinione virtute. n. ipsa nō tā multi prede
re esse q; videri volunt hos delectat assentato/
nulla est ior hec amicitia cū alter verum
audire non vult alter admentiendum pa
ratus est
aperte. n. adulantem nemo non videt in
si quo admodum exors est callidus ille & oc
cultus ne se insinuet cauendum est ne

.n. facile agnoscatur quippe qui cham
aduersando sepe assentatur & hityare
se simulans blandiatur /
L virtus magnam vt reddamus adversa am
atas & non vultores cas conciliat & cō
seruat m ca est. n. conuenientia rerum
m ca stabilitas in ea constantia
amore autem nihil aliud est nisi cum
ipsum chhuere quum ames nulla inch
ōntra nulla vtilitate quesita que tn
ipsa efflorescat examicitia etiam situ
cam minus sequutus sis
sed quoniam ex humane fragilis chu
ccq3 sunt semper aliqui acquirendi sut
quos chhoamus & aquibus chhuamur
chantate. n. bñvolentiaq3 subtata om
nis est evita subtata ii cunctas
sed nec in amici morte illa extincta sut
adunturq3 fulius & auuentur uoluntatio
ne & memoria & si illis plane orbatus es
sem magnum tñ afferret mihi etas ipsa

UVA. BHSC. Ms 114

solatium duntaxat. n. in hoc desiderio esse non
possum omnia autem brevia tolerabilia esse
debent etiam si maxima sint
vos autem hortor vt ita virtutem sectemini
sine qua amicitia esse non potest vt ea ex
cepta nihil amicitia praestabilius esse pu
tetis

UVA. BHSC. Ms 114

exhib
cic de
senec
tute

nunq̃ ẅr satis laudari dignè posset phi
losophia cui qui pareat omne tẽpus etatis
sine sine molestia possit degere
quibus. n. mihi opus est ni ipsis ad bñ bea
te q̃ viuendum ijs omnis oratus est etus
qui autẽ omnia bona a se q̃sus petunt ijs
nihil potest malu vider quod nature
necessitas afferat
senectutem vt adspiciant omnes op
tant eandem accusant adeptam
preterita. n. etas q̃ uis bona cu efflux
rit nulla consolatione permulcere pote
rit stultam senectutem
in hac sumus sapientes qd natura opti
mam ducem tanq̃ deum sequimur ei
q̃ paremus
quid. n. est aliud egregium nisi bellare
cum dijs nisi naturã repugnare
pares autem cũ paribus veteres prouerbio
fa callime conuenire
sed omnia q̃uelaz in moribus est culpa
nõ in etate. moderata. n. & nõ destituta se
nes nec inhumani tolerabilem aq̃ut senec

UVA. BHSC. Ms 114

tutem importunitas autem & inhumanitas
omm etas molesta est
Themistoclem ferunt seruilio animo cuidam mulieri
spondisse cum ille dixisset no eam suam sed patriae obtura
splendoue assecutu ne heiele inquit si ego seruilis
es esem nobilis nec si tu athenis esses clarus vnq
fuysses
nec.n. in suma inopia luis esse conectus potest
nec sapienti quidem nec insipienti in suma copia
non vlaus
aptissima omnino sunt arma seruetutis artes
exercitationesq virtutum qui in omni etate cul
te cu multi duq vixeris mirificos assent fruc
tus
etas in fabio maximo comitate grauitas con
dita nec senectus mores mutauerat qui animi
balem iuuenilem exultantem patientia sua
molliebat de quo pueclare ennius
vnus homo nobis cunctando restituit rem
non ponebat enim rumores ante salutem
ergo postq maxis q viri nunc obtura clau
cum salinatori qui amisso oppido fugerat in ar
cem obtruncatq eo cliente mea opera q
fabi tarentum recepisti certe inquit video me
nisi tu amisisses nunq recepissem
dicebat idem maximus optimus auspicijs ea ge
ri que pro re ipsa salute fierent que contra temp.

UVA. BHSC. Ms 114

ferentur contra auspicia fieri
mbil est admirabilius q̄ quo modo maximus
mortem filij tulit clari viri & consularis
nefas esse dictu misera fuisse maxim senectu
tem est. n. quieta & pura & elegantem ade
etatis plaudat ac lenis senectus
dicebat continuo gaudia cū animi & sep
tem complevisset annos nec vnq̄m suo o
pere & studio cessaret mbil habere quod
suam mendaret senectutem
dicebat ennig sicut fortis equus spatio qui
forte supremo. vicit olympia nunc semio
confectus quiescit. qui annos lxx natus
sta ferebat duo quę maxima putantur
onera paupertatem & senectutem vt
eis pene duobus videretur
appius cecus cum sententia senatus incli
naret ad pacem & fœdus faciendū cum
pyrrho non dubitauit dicere illa quę ver
tibus persecutus est ennius
quę vobis mentes recte quę stare solebat
antehac demens sese flexere viai.
mbil ig̃ affirmant quin maiorem reverentiam
suam senectutem regant simulq̄ sunt

UVA. BHSC. Ms 114

Vtsi gu oubernatorem in naviganda agere
nihil dicant
non.n. viribus aut velocitatibus aut celeritate
corporum res maxime geruntur sed consilio &
auctoritate & sententia quibus non modo non
orbari sed etiam augeri senectus solet
Vtendum consilio ratione & sententia qui mi
si essent in scribus nō summum consilium maio
res nostri appellassent senatum
nec vitus quisq dicebat. senescebant quato
res nouas stulti adolescentuli
temeritas est florentis etatis prudentia senec
tutis nec memoria minuit si exerceas eam
non.n. quicq senum auctori obliuisci quo loco
thesaurum obruisset omnia que curat meminerit
manent moenia scribus modo sit manetq studium
& industria
male remoceretur spatur bonus interdiu solet
nemo.n. est tam senex qui se annum nō putet
posse viuere
Catus de sene alter sentio prospicienti decet
Ne depulsa senectus si mihi quicq aliud vitij
apporter secū cū adveneret vnū id est satis
qd diu viuendo multa que nō vult videt
& multa fortasseque vult
adolescentes senum precepta gaudent quibus ad
virtutum studia ducuntur

UVA. BHSC. Ms 114

solone in versibus obviantem vidimus quem se quo
tidie aliquid addiscentem senem fieri dicat sic ca
to senex litteras graecas discat eas arripiens quas
si diuturnam sitim explere cupiens
quod. n. hominis natura attulit ita comparatum est ut ide
et & quicquid agas agere pro viribus
orator tanquesat senectute est. n munus eius no
in ceteris solum sed latissime etiam & virtutem sed
in decorus est senis quietus & remissus
facitq; persepe ipsa sibi audientiam discreti se
nis compta oratio & mitis
quid. n. est iucundius senectute stipata stu
diis iuuentutis
hbidinosa etenim & intemperans adolescen
tia effetum corpus tradit senectuti
homerus de nestore dicebat qd ex eius lin
gua melle dulcior fluebat oratio & ille duos
uicie nunq; optat ut aiacis similes dicerem
habeat at ut nestoris quondoq; qui tertiam
iam etatem hominum vixerat
vetus laudatuq; prouerbiu quod monet ma
ture fieri senem si diu velis esse senex cui non
assentiebatur cato
moderato modo virium adsit & tamen quis
quisq; potius imitatur nec ille magno desiderio
tenebitur virium iuuenis bono vtare cum adsit
cum absit ne requiras

UVA. BHSC. Ms 114

cursus est certus eius & via vna naturæ eaq; 92
simplex sua cuiq; parti tempestiuitas est data; ℘
potest- exercitatio & temperantia etiam in
senectute conseruare aliquid prestim robori
pugnandũ tamq; contra morbum est sic contra
senectutem habenda ratio valetudinis vtendum.
exercitationibus modicis tantum cibi & potio
nis adhibendum vt reficiamur vires non
opprimantur nec vero corpori solum sub
veniendũ est sed etiam menti atq; animo=
multo magis namq; hec quoq; misitanq; lu
mini oleum instillet extinguuntur senectus
& corpora quidem defatigatione & exercita
tione morianturq; animi autem sc exercẽ
do leuantur
vt pisistratus vt hybrida maior est adoles centum ℘
q; senum sic ista senilis stultitia que delira
tio appellari solet senum est non aliorũ
senectus autem turpis est si se ipsa defen ℘
dat si ius suum teneat si neminem metuat
est si vsq; ad extremum spiritum dominatur in
suos quales fuerunt apud veteres Cenex & alios
pythagoreorum more exercenda memoria eu ℘
ria quid quoq; die dixerim audiuerim q; rim
q; commemorw vesperi

UVA. BHSC. Ms 114

ita sensim sine sensu etas senescit nec subi
to tollitur sed diuturnitate extinguitur.
o preclarum munus etatis si quidem id offe
fert nobis quod est in adolescentia virtuti
nullam capitaliorem pestem corporis vo
luptatem hominibus dicebat inesse tamen
sinus a natura datum cuius voluptatis a
vide libidines temere & effrenate ad poti
undum moliuntur nullumq; scelus reperi
fatinus esse quod suscipiendum
nō libido voluptatis impellerit
cumq; homim sine natura. sine quis deus mi
hil mente prestabilius dedisset homi diuino=
munere ac dono nihil tam esse inimicum
q̄ voluptatem
quo enim nihil tam detestabile tamq; pestife
rum q̄ voluptatem si quidem ea cum maior
esset atq; hominum omne animi lumen extin
gueret=
impedit. n. consilium voluptas tantum
inimica ac mentis vt ita dicam pestifer
git oculos nec habet vllum cum virtute
commercium
sepe a mortibus natu anchii mirari so
litum e fabricio ad eum apud regem pyr
rhum legatus esset anchisse-quendam

UVA. BHSC. Ms 114

sapientem cheere omnia que faceremus ad
voluptatem esse referenda quod ex eo auchen
tes manium curiu & situm eorum curam optare
solitos vt id summtibq ysiq pyrrho persua
derent quo facilius vitia posset cum se vo
luptatibus dedechsset
summa bonis senectutis est qd ea voluptatis
nullas maoropere desiderat
dicunt. n. plato escam malorz voluptati ap
petat qd ea videlicet homines capiuntur vt
hamo pisces
pterorechente etate omma sunt etiam in ch
is mitiora
melius nostri accubationem epulandi amm
eorum qz vite conunctionem habere cu
vinum ~~panem~~ nominarunt qz oleu quo
hoc idem tum unguentorum tum unctio
nem vocant
habeo senectuti maoram oratiam que mi
hi semonis auchitatem auxit potionis &
cibi sustuli
mihil autem molestum quod non desideres
bn sophocles cum ex eo quidam iam confe
cta etate quereret vtrum ne ubus veneretis
di mesiord inquit hbenter vero istinc tanqz

UVA. BHSC. Ms 114

dominio dolesti defuisse profugi
cupidus. n. rerum talium odiosu & molestum
est fortasse carere Satius vero & expletis
iucundius est carere q̃ frui. quanq̃ non
caret is qui non desiderat. ergo non dese
derare deo esse iucundius q̃ frui
habere rationem cum terra que nunq̃ re
cusat imperium nec vnq̃ sine vsura red
dit quod accepit sed alias minore plerũq̃
maiore cum fœnore
senectus est natura hyemem ne ab omni
bus eam vitijs videar vindicare
curro ad finem sedenti magnum aurei pon
dus Samnites cum attulissent repudiatos ab
eo sunt non. n. aurum habere pro cloriam
sibi videri dixit sed eis qui haberent aurũ
imperare
in aevis erant tum senatores i. dest senes
quintus cincinnatus in aevo dictatorem esse factũ a vil
la m senatum accersebantur curius &
coruncanius ex quo qui eos accersebant
viatores nominati sunt
agro bñ culto nil potest esse nec vsu vberius
nec specie ornatius

UVA. BHSC. Ms 114

multos ad res perutiles Xenophontis hbri
sunt- a quo agriculturam copiose laudatam
in cosibro qui est de tuenda re familiari/
cyrus minor plarum rex muemo prestans
atq; imperij clarus hisandro lacedemonio a
quem chirocontes consitum ostendit- eiq; duxit
equ ipse sum dimensus mei sunt ordines
mea descriptio multe etiam ipsaq; arbores
mea manu sunt site cui hisander. recte
vere te cyre beatum feruni- qm̃ virtuti huc
fortuna coniuncta est.
atq; cui extrema dies mihi beatior quã
media qd authoritatis plus habebat- labous
vere minus apex aut senectutis est autho
ritas atq; sunt in Lucullo nutello atq; in
attico catone in quem illud ciceronis
vnicũ plurimi consentiunt q̃ centies popu
lo sestimarium fuisse virum
non in sententia solum sed etiam in nu
tu residebat authoritas habet senectus ho
norata p̃ presertim tantam authoritatem
vt castitus sit q̃ omnes adolescentie volup
tates
miseram esse senectutem que se oratione
defendit non armi non viꝯ resistit

UVA. BHSC. Ms 114

authoritatem asserre possunt sed honeste
acta superior etas fructus authoritatis
prebet extremos
Lysondrum lacedemonium dicere aiunt so
situm lacedemone esse honestissimu domici
lium senectutis nusq3 .n. tantum tributum
etati nusq3 est senectus honoratior
memorie prohitum est cum athenis iudi
quadam in theatrum grandis natu venis
set in manus concessu locum et a suis ci
uibus nusq3 datum cu autem ad lacede
monios accessisset qui cu leonth essent
in certo loco consederant consurrexisse
omnes illi dicuntur & senem illu sessum
recepisse quibus cum a cuncto consessu
plausus esset multiplex datus dixisse
eis hos quendam atheniense scire qui rec
ta essent sed facere nolle
esse morosum omnium iracundum & chsti
culem ac etiam avarum morum vitia sunt
non senectutis
vt .n. non omne vinum sic nō omnis etas
vetustate coacescit
Serenitatem in senectute probo & comi si
cut aha modicam acerbitate nullo modo.

UVA. BHSC. Ms 114

Quarta vero sentis quid sibi velit non intel
ligo potest. n. quicq esse absurdius q̄ quo minus
vie restat eo plus viatici querere.
O miserum senem qui mortem contemnendā
esse in tam bona etate non viderit que aut pla
ne contemnenda est si omnino extinguit ani
mum aut etiam appetenda si aliquo eum de
ducat vbi sit futurus eternus.
mens. n. & ratio & consilium in senibus est
qui si nulli essent nulle omnino ciuitates essent
quid. n. esse stultius q̄ incerta pro certis habere
ac falsa pro veris Senex nec quid speret habet
at est eo meliore conditione q̄ adolescens cum
id quod speravit ille assecutus est ille vult diu
vivere hic dum vixit
tarquinius rex octogesimo regnavit annos cē
tum & viginti vixit
diuturnum non est in quo est aliquid extremū
cum. n. ad id venerit Func illud quod prete
it effluxit tantum remanet quidem quod
virtute & recte factis sit consecutus
quis est tam stultus q̄vis sit adolescens qui sit ex
ploratum sed vesperum esse victurum
hore quidem cedunt & dies menses & anni nec
preteritū ips unq̄ revertitur nec quid sequatur
scire potest quod cuiq̄ temporis ad vivendum

UVA. BHSC. Ms 114

datur co debet continue esse
L buben. tps etatis sat honou ad bñ honeste vi
uendum sim processerit hoc nō magis do
lendū est q̄ agricole dolent preterita ver
i temporis suauitate estatem autumnu
q̄ vemsse
L ver. n. tanq̄ adolescentiam significat ostin
dit q̄ fructus futuros vbique tempora
demetendis fructibus aut percipiendis ac
cōmodata sunt fructui autem senectutis
est ante partarum bonorū memoria & copia/
L adolescentes mori sic nō videntur vt
cum aque multitudine vis flame opprimit
senes autem sicut sua sponte nulla adhibi
ta vi consumptus vomis extorquitur/
L & quasi poma ex arboribus si cruda suf
vi auellūtur si matura & cocta decidūt
sic vitam adolescentibus vis aufert semi
bus maturitas
L omnium etatum certus est terminus senec
tutis autem nullus certus est terminus
uctq̄ mea vivitur quoad munus officij
exequi & suum posse animum roborare
contemnere ex quo fit vt animosior &

UVA. BHSC. Ms 114

tiam senectus sit ⁊ adolescentia & fortior
pisistrato tyranno a solone responsum est cu
illi quaerenti quor tam clem spe fretus sibi tam
audacter obsisteret - respondisse ch̄atur se nec
sute
vetat pythagoras iussu imperatoris idest
dei de presidio & statione vite decedere
sapiens ch̄oquium est qui se regat
velle suam mortem ch̄ohere animoz tamen
sua vacare volens se charum suis esse/
sed fraud seu armchus inimicus qui aut
nemo me lachrimis decoret nec funera fle
tu. fuxit non est hui enclam mortem
censet - quam immortalitas consequatur./
& brutus duo duci M. regulus duo supio
nes. t. paulus M. marcellus & multi alij pa
tria mortui sunt
omnino rerum omnium satietas vite sa
tis satietatem
dum sumus in his inclusi compagibus ut
poris munere quodam necessitatis & cura
ri opere perfungimur est. n. animus cele
stis ex altissimo domicilio depressus & quasi
demersus in terram locum divine nature

UVA. BHSC. Ms 114

eternitatis q̄ conscientiam
cuncti deum immortalem sperasse animos in
corpora humana ut essent qui terras tuerentur
quiq̄ celestium ordinem contemplantes imi
tarentur cum vita modo atq̄ constantia
pythagoras pythagoriciq̄ philosophi nunq̄
dubitarunt quin ex universa mente divi
na delibatos animos haberemus
Socrates supremo vitae die de immortalita
te animorum disseruit
plato idem sensit non posse animū interire
apud xenophontem moriens cirus maiori
dixit nolite arbitrari mihi charissimi fili
me cū a vobis discessero nusq̄ aut nullū
fore nec. n. dum vobis eram vobiscum a
nimum meum videbatis &c
Eidem paulo inferius abeunt. n. omnia
unde orta sunt Animus autem solus nec cū
adest nec cum discedit apparet Iam vero
videtis mihi mortem esse tam similem q̄ somnum
non multi pestomines vitae tantum essent cura
ti que ad posteritatis memoriam pertine
rent nisi animo cernerent posteritatem
ad se pertinere posse
animus erigens se posteritatem semper

UVA. BHSC. Ms 114

prospicit quasi cum excesserit e vita tum de
mq victurus
sapientissimus quisq; equissimo animo mo
riatur, stultissimus iniquissimo
quo quidem me proficiscentem haud sane
quis facile retraxerit neve torquam pilum
retorserit
quod si quis deus mihi largiatur vt ex hac
etate repuarescerem & in cunis vagiam
valde recusem nec vero velim quasi decurso
spatio a calce ad carceres reuocari
quid. n. habet vita cõmodi quid non potius
laboris sed habeat sane habet certe tamen
aut satietatem aut modum
ex cuita ista diuersa tanq; ex hospitio nõ
tanq; ex domu commutandi enim natu
ra diuersorium nobis non habitandi dedit.
habet natura vt aliarum omnium rerũ. sic
viuendi modum Senectus autem peractio
etatis est tanq; fabule cuius detestandum
nem fugere debemus presertim adiuncta
satietate.

UVA. BHSC. Ms 114

ARCHIVE OF SACRED TEXTS MS 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

mic
thur.

cicero sapientia sine eloquentia ego
quentia parū prodesse ciuitatibꝫ ego
quentia sine sapientia minus obesse
plerūqꝫ prodesse nunqꝫ
frequenter erroꝛe atqꝫ inscitiam eorum
ac temeritatem dominatricem omnium cupi
ditatum
que materia est & apta ad maximas
res opportunitas
consuetudo naturæ vim obtinet prop
ter velustatem
diligendi assiduitas abit audaciam
cum ad gubernacula reipublicæ stulti
& ijs atqꝫ audaces homines accedunt ma
xima ac miserrima naufragia fiunt
nam quo indignius rem honestissimam
& rectissimam violauit stultꝫ & im
probꝫ temeritas & audacia tãm
cum reipublicæ detrimento eo studiosi
us & illis resistendum fuit & reipublicæ

UVA. BHSC. Ms 114

consulendum

nam hinc plurima commoda veniunt
ad rem pubblicam si moderatus animus
prestat est sapientia rerum

oportet commetiri cū tempore negociū
occasio est partstemporis habens in se
alicuius rei idoneam faciendi aut nō
faciendi oportunitatem

si his qui imprudenter locuti sunt ig
nosci convenit his qui necessario
profiteantur habere oratia nō oportet

nam ut locus in mari sine portu
nauibus non potest esse tutus sic
animus amici sine fide stabilis esse
non potest

taciturnitas imitatur confessionem

ea enim virtute & sapientia maio
res nostri fuerunt vt in legibus scri
benclis nihil sibi aliud nisi salutem
& rei publice vtilitate proponerent

UVA. BHSC. Ms 114

nemo .n. leges legum causa salvas esse
vult sed rei publice qd ex legibus omnem
rem publicam optime putant administrari
nam vt ex medicina nihil oportet
putare proficisci nisi quod ad corpo
ris virtutem spectet qm eius causa
est inuenta sic a legibus nihil con
uenit arbitrari nisi quod conducat
rei publice prouidisci qm eius cau
sa sunt comparate
nulla est lex nisi rei publice causa
scripta
summa vir amentia est in corpore fide
re spem habere quoy perfecta totiens
deceptus sis
omnibus in rebus sanitudo est sa
pientie mater
qui pauperes sunt his antiquior of
ficio pecunia est
si leges legum possent nonne apud vos

UVA. BHSC. Ms 114

quuntur
voluntatu malefitio veniam dari nõ
oportere imprudentie eoncah non nũ
q3 conuenire
sepe virtus & magnificentia m gu
gravitas & autoritas est plus profi
cat ad misericordia cõmouendam
q3 humilitas & obsecratio
lachrima mhil citius arescit
mhil simplici in genere omni exp
te perfectu natura exposiunt
stultitia vere est aut a bñ inuentis
alicuius recedere si quo in vitio e
ius offenderemur aut ad vitia quoq3
eius accedere cuius aliquo bono
precepto duceremur
nun..n.. parum eo nosceze sed m pa
tum womito stulte & diu perseveras
se turpe est. propter ea qd alteri womi

inum hominum infirmitati aliquam
singulari vniuscuiusq; vitio attribuat est
non ex eventu cogitationem spectare
oportere: sed qua cogitatione animo
& sye ad maleficium profectus sit con
siderare & quo animo quid quis q̃ fecerit nõ quo casu vtatur adiecerit
in loco oportunitas in tempore longi
quitas in occasione comodus ad fa
ciendu idonea in facultate copia &
potestas earu rerum per quas aliquid
facilius fit aut sine quibus omnino
conficiu non potest consideranda est
non oportere ostendere ante supplicium
iudicium interponere
de eo iudicium faciunt de quo iam ipsi
supplicium sumpserunt
si magnu est & iermagnu futurum
detrimentu si ea res ab his qui potesta
tem habẽt iudicandi neglecta sit

UVA. BHSC. Ms 114

nihil esse mdignius q̄ cum qui cul-
pa caut suppliciō non carere
eos miseriā oportere qui fortu fortu-
nam non proyter malitiam in mise-
riis sunt
minus homines virtutis cupidos fore vir-
tutis premio porvulgato
que. n. rara & ardua sunt ea expedi-
endo pulchra & iocunda hominib⁹ videri
ceteros a virtutis ostiuo repulsum iri
si ipse sumo qd meritō nō sit affectus/
impudentem esse qui pro beneficio
non gratia verum mercede exposcat/
ipsis iudicibus iudicandi & ceteris ci-
uibus viuendi rationis perturbatum
iri si semel a legibus recessum sit
nullam rem nec legibus nec scriptura
ulla nec in sermone quidem quotidiano
ac in rebus domesticis recte administra-
ri posse si vnusquisq; vel verba spec-
tare & non ad voluntatē eius, qui ver-
ba habuerit accedere

UVA. BHSC. Ms 114

leges caras esse nobis non propter litteras
que tenues & obscure note sint volu
tatis sed propter eorum quibus descrip
te substitutem & eos qui sumpserunt
sequentia & chirographum
sex in sententijs & non in verbis con
sistit sta vt iudex is videatur legi obe
quasi qui sententiam eius non qui
scripturam sequatur
& indignum fit aequitatem litteris urge
ri quae voluntate eius qui scripserit de
fendatur
si leges duae aut plures erunt quae conse
quasi non possunt quia discrepent inter
se maxime conseruanda putetur que
ad maximas res pertinere videatur
sexposterius lata gravissima
id quod imperatur necessarium est id
quod permittitur voluntarium & maxi
me conseruanda lex est quae diligentissi
ma est & sancta
quemadmodum res obscure dicendo fierent

UVA. BHSC. Ms 114

aperitoris sic res aperta obscuro ex fi
eri oratione

L Summa necessitudo est honestatis hu
ic proxima incolumitatis tertia ac
levissima commoditatis

L Sunt res quedam ex tempore & consi
lio non ex sua natura considerande
quibus nonnullis quid tempora petat
aut quid persone deceat sit considera
tendum est & non quid fiat sed quo
quoq3 animo. quoniam. quo typ̃e. ꝟ
diu. fiat attendendum est

A videre in laudando & vituperando
oportebit non tam que maxime
aut in externis rebus habuerit
is de quo agetur ꝟ quo pacto his
rebus usus sit nam fortuna quidem
laudare stultitia & vituperare superbia est. animi aut & laus honesti
& vituperatio vehemens est

UVA. BHSC. Ms 114

quia perfecta vis non est non idcirco non
sumenda perinde quasi exitus rerum: nō cicc
hominū consilia: legibus vendicantur. m ꝑ mil
nus dolendū fuit te non ꝑfecta sed pu
niendū certe nihilominus
vi victa vis & oppressa virtute audacia est
eius qui omnia omnibus minabatur
que fuisset igr causa restituendi mei si
non iniusta fuisset eijciendi?
nihil enim tam molle tamque teneum tam
aut fragile aut flexibile ꝙ voluntas eorum
nos sensus ꝙ ꝑuis
maximam illecebram esse peccandi. m
punitis Sylum
ita multa pernamq; evenisse ut te
um mihi delectaret quod aut pernatu
ram fas esset aut per leges liceret
resoluit ipsa que semp valet plurimum
quia non semper viator a latrone non
nunq; etiam latro a viatore occiditur
sacrilegium enim in oculeo quaestio est iuris
in iudicio
omnibus precibus deos fuisse qui dum

UVA. BHSC. Ms 114

ri caput defendissent
mauro vis est consuente & mauru
in Vranoß partem vt neq; timentes qu
nihil commiserint: & poenam semper an
te oculos versari putent qui peccarint
nimis multa audire wolunturr necessi
ter facere possunt ij quibus tota summa
sa est respublica
metuentes ea ipsa wolunturr & omnia
falsa atq; insidiose ficta compta sunt,
Ut sit vana vita commutabilisq; ca
sio & vana volubilisq; fortuna quate
infidelitatis in amicis ac ad tempus
apte simulationes atque in periculis
fuge proximorum quemq; timiditates
nescio quo modo vsu obduruerat &
peruasserat omnibus mortalibus patriam
per me vnum esse desideratam est vt ius
equitas leges habeatur in reliquo ma
neant
non timeo ne odio inimicitiarq; suarum
inflammatus habeantur hec in illum

evomere videar quam verius: etenim &
si precipuum esse debebat in ista summa
nis erat ille omnium hostis vt in communi
odio pene equabiter versaret odium meum
non potest dici satis quantum in illo scelere
quantum vitij fuerit

gens homines deoz honores tribuunt hu
vius qui sinnnos tuebantur & prospe
ad immortalitatem & celsitudinem Ho
nestis consecuntur

qui mihi scenus rempublicam defendit
is vir vere putandus est & vivi est fortis
ne supphas quidem moveri vt fortiter feris
se sentiat

deoz qnq3 nos magis miseret qui mistud
miseriarum non viderunt q3 qui illum
effugerint

fortes & sapientes viri non tam premi
a sequi soleut recte factoz q3 ipsa ut
te facta. semel in vita misi preclarissi
me fecisse arguendum mihi perstabitur sat
vnu q3 omnibus partum habuisse
ex omnibus summis virtutis fructus

UVA. BHSC. Ms 114

habenda ratio premoy omnibus esse. premuel gloriae. esse summe vna quae beatae vitae postulatio memoria consolaretur

exilium ibi esse putat vbi virtuti non sit locus mortem naturae finem esse non poenam

cicc. 1. phys. fit. n. plerumq; ut ij qui bonum quid vo sunt afferre affingant aliquid quo faciant id quod nunciant laetius

mihi vero licet & semper licebit ver tatem tueri mortem contemnere

quae nam malum est istu voluntatem seruire & alia causa cuiy quoy scientia bonos eo alio cuiy quorum vocem requiro quos quidem dolen decesse comitatissimi maxime oratio habenda & noscendae

ex qui non quod efficere possit in repu blica quaeritant sed quid ipsi sine rei detur in iudicio spectari debet fortuna & thema

UVA. BHSC. Ms 114

beatus est nemo qui ca lege viuit vt 106
non modo impune sed etiam cū summa
interfectoris sande interfici possit
Zph
h' miror quoz facta mittere eoz exitu hs
non perhorresceue
Amicitiam vestram volumen omnium simū, ꝺ
malui me tibi debere consilio q̄ uultu mi
nus prudenti nō satis quatus videar
quod est ne fond' benficiū (satiū nī nisi vt
commemorare possint his se vitam debuisse
quibus non adimere mī
doleo te iam omnibus vitijs esse superatum
an voluisse te non putaremus natura
tu fuisse tam improbum euadere nisi
accessisset etiam disciplina.
quid. n. est dementius q̄ cum ipse contra
rem publicam pernitiosa arma coeperit ob
iicere alteri salutaria
stulti in aliquib' sperare suadere imprudentis
atrocius est patrem parentē q̄ filium occidere.
dolebam tamen hunc sibi tempus
esse futurum nec̄ vero eram tamen

UVA. BHSC. Ms 114

ductus inopinatus ut mutaret animu propter vite cupiditate qui me manens confiteret auo oib⁹ dimissa molestijs omnibus liberaret
erat magnum de suma re dissentientes in eadem consuetudine amicitie permanere
Verumtamen homines eius modi turbidis rebus sint ti si modo homines sunt interdu animis relaxant⁹
me nemo nisi amicus sicut heredē
vt cū illo commodo si quod erat animi quidem dolor iungeretur
vini exhalandi non diuendi inuidij causa declamitas
sunt quedam que honeste nō possū dicere tu autem co liberior qo eam
re admisisti que aperte audiri non posses
ab improbis magna laus est virtuti peruersis quibus placere nemo potest

hoc non

UVA. BHSC. Ms 114

sine scrupulosa similitudinis morum/
nulla cuiqz causa iusta esse potest contra
patriam arma capiendi
O miserum te si intelligis miseriorem si
non intelligis
Si severus est non omnes si misericors
curs est non omnes
notabo singulas res & si nullo modo po
test oratio mea satisfacere vestre sicon
tie
facte dedisse mihi quod non ademisti ne
q3 ate habere vitam quam a te non sit e
rupta
q3 miserum est sibi negare non posse quod
sit turpissimum confiteri
mea autem sententia si quis rei pub.
sit infelix felix esse non potest
male parta male dilabuntur
fuit ille vir cum foris clarus tum domi
admirandus nec rebus exercitu magis
laudandus q3 institutis domesticis/
ex omni eius vita nihil est honestius q3
quod cum anima fecit diuortium
nec metu nec amore vnq3 defuisse

UVA. BHSC. Ms 114

quorum focinus commune cur non sit e
ozp gręda communis

L in rebus iniquissimis quid potest esse equ-
nec. n. ab homine nunc̄ sobrio postulā
da prudentia

quisquam ne diuinare potest quid viti
m auspitijs futurum sit misi qui de cæ
lo seruare constituit

L o mea semper frustra verissima au
guria rerum futurarum

quoad metuere omnia te promisisti
simul ac timere desisses similem te
futurum tui

L omnia te gubernante naufragia metu
ebam

diutius nó potuit stare esse dissimilis
nullius autem salus cure plumbus
fuit

o lecta ipsa misera & dispar domino
L pręsidium charitate & benevolentia
ciuium septum esse oportet non
armis

nomen paas dulce est & ipsa res

UVA. BHSC. Ms 114

salutaris est pax tranquilla libertas sed
mitus postremum malorꝝ omnium nõn
modo bello sed morte etiã repellendum
etsi enim satis in ipsa conscientia
pulcherrimi facti fructus erat in morta
li immortalitatem non arbitror con
temnendam.
vtinam aliquando dolori hic parcatur
iam diu parturit
si mors immatura esse non potest con
sulari quo verius nec sem
breve tps longum est imparatis dies. n. philip.
affert & hora potius nisi provisum est. 3ª
magnas sepe clades.
cum autem est omnis seruitus misera
tum vero intolerabile est seruire impuro
impudico effeminato nunqꝫ ne in me
tu quidem sobrio
exoratore aratur factus est
o preclarum custodem ovium vt aiut
lupum
hoc feci semper dum licuit interim si quid
non licuit iam non solum licet sed ne

UVA. BHSC. Ms 114

cesse est etiam nri seruire maximus q̃ut
seruiamus animis armisq̃ dicernere
nemo est tam stultus qui non intelligat
si durmeram hoc tpe non modo crudele
sufferamq̃ dominatum nobis ~~sed~~ sed iq̃
niuriosa etia & flagitiosa esse ferenda
Summa miseria est summo dedecore con
cinnita
cum dignitate potius cadamq̃ cum
ignominia seruiamus nihil est detes
tabilius dedecore nihil fœdius seruitu
te ad decus & libertate nati sumus
aut hæc teneamq̃ aut ñ digni atcmoria
mur
incundiorem faciet libertate seruitutis recordatio
plus 4ª q̃ animus mihi nunq̃ defuit tempo
ra defuerut qui simul ac primum ali
quid lucis ostendere visa sunt pncipi
vestre libertatis defendende semp ero
quoq̃ mortem q̃dem ommib⁹ naturo
præpositam crudelitatem mortis & de

UVA. BHSC. Ms 114

deus virtus propulsare solet
virtus est vna altissimis defixa radicibus
que nung vlla vi labefactari potest nung
dimoveri loco
nihil est profecto quod dari possit bellum Philip 4a
gerenti erit fortasse aliquid quod concedi
possit roganti
augur vetet audius sine collegis de aus
piciis non interpretatur
o consessum iudicum preclarum o dig
nitatem consilij admirandam pauet
animus apud consilium illud pro reo dicere
Sic.n. statuerat cum autem semel vla
dium scelere imbuisset nulla reperiri fi
nem cædendi nisi defatigatio & satie
tas attulisset.
ij qui in horam viuunt non modo de
fortunis & de bonis ciuium sed ne qui
dem de vtilitate sua cogitauerunt
minimis momentis maxime mobi
liores temporum fluni
omni malum nascens facile oppri mitur

inveteratum sit plerunq; robustius
neq; villam meretur tanta virtus pre
ter hanc laudis gloriq; desyderat qua
etiam si careat tamen sit se ipsa contenta
homo amentissimus atq; omnibus con
siliis preceps & demens
cesar meuente etate duxit ab excel
lenti eximia q; virtute progressum
etatis exspectari non oportere. ex quo
tuti cari potest virtutis: esse q; ce
tis cursum celeriorem unde illud ce
saribus virtus provenit imte diem
quid enim stultius q; mutelem polen
tiam invidiosas opes cupiditate q;
dominandi precipitem & hebetem
anteferre vere q; rati sublimeq; gloria
nihil bonoq; viroq; indigno opta
tius nihil vera gloria dulcius
sine mora maturu decreta facere oport
tet
in plerisq; rebus gerendis tarditas &

UVA. BHSC. Ms 114

procrastinatio odiosa est ita mestus ut dixit ut re
res in extremum est adducta discrimen
deliberate decernitur aut vincatis oportet
aut quidvis potius q3 seruiatis.
animus aberrat aliqn a sententia suspa phili
sus cum mauritius
vtrum igr in nefarijs ciuibus ulcescen
dis cum possis an pertimescendis dili
gentior causa rest.
aduersarium esse oportet multitudinis
temeritati
consularis nomine dignus est nemo ni
si qui tanti honoris nomen potest sus
tinere
magnitudini animi grauitate sapientie
tempestas est oblata surmdulcissimi tem
poris
omne curriculum industrie nostre mani
festis periculis proiudicandis elaborari
est
periculosissimum hucusq sententio gum
pretervectus

UVA. BHSC. Ms 114

quid. n. est inconstantia mobilitas levi
tate singulis hominibus turpius
animi vitio corporis infirmitas non
retardavit

retinenda est nobis constantia gra
vitas perseverantia repetenda est
vetus illa severitas si quidem vestra
auctoritas decus honestatem laudem
dignitatem desyderat quibus hic or
do omnium caruit diu sed erat
tunc excusato oppressis misera illa
quidem sed tamen iusta nunc nul
la est

periculum minus est fugiendum q3
turpitudo in offendit animos maio
ris partis hominum magis
ego metuo si hoc spe consilio lapsi
erimus nisi brevi tyc mimis mul
ti nobis esse videantur
pacis nomine bellum involutum
reformidandum

UVA. BHSC. Ms 114

turpe est summo consilio orbu terre
presertim ne tam perspicua consili
um mitellvendi defuisse
equidem non decro monebo predicabo
denuntiabo & testabor semp deos hum
nesqz quid sentiam nec solum fidem
meam quod fortus se videtur satis est
sed curam consilium vigilantia qzpu
tabo
cauendum ne sit presentis pacis perpe
tua pax amittatur
exercitu usati aparati armati mmm
mm iam animis esse debemus ne
blandis aut suppliciis oratione aut
equitatis simulatione fallamur
Summi gubernatores in magnis tem
pestatibus a vecturibus admoneri
solent
tumultus perturbato tanta vt maiori
mor oriatur & potest bellum esse sine tu
multu tumultus aut sine bello esse no potest

UVA. BHSC. Ms 114

Si nos languescimus debilitetur necesse
est quod firmum esse oporteret
in maxima consensione in credibuli q3
concordia omnes idem volunt idem de
fendunt idem sentiunt cum omnes dico
eos ex agro quos nemo respublica dignos
putat

hasta coesaris multis improbis & pos
sessa & audaciam viderunt. n. ex
mendicis fieri repente diuites

Scelerum enim promissio & ijs qui
expectant permitiosa est & ijs qui pro
mittunt

que causa iustior est belli gerendi q3
seruitutis depulsio q3 cum si
non sit molestus dominus tamen
est miserrimus posse si velit
q3tum sallitur qui suas ratio
nes communibg anteponit

Lego nolo quenq3 ciuem committere
vt morte mulctandus sit si ante

UVA. BHSC. Ms 114

comisserit conseruandus non est. in cor 112
pore si quid eiusmodi est quod reliquo
corpori noceat vri ac secari quod
noceat patimur vt membrorum aliquod
potius q̃ totum corpus intereat sic
in rei publice corpore vt totius salus
sic quicquid est pestiferu imputetur
dura vox multo illa durior salus
sit improbi scelerati impij. deleantur
innocentes honesti boni
dolenter hoc dicam potius q̃ contume
liose deserti deserti nquam sumus
a primatibus sed vt verum dicam
omnes in tanto periculo qui recte &
fortiter sentiunt erunt consulares
o dij immortales q̃ magnum est
personam in republica fuerit prin
cipis que non animis solum debet
sed oculis seruire cautum
multa hominis fallunt inhilde dig

UVA. BHSC. Ms 114

nitate nimium de periculo cogitantes
tam si maximum in discrimen ve
nerit aut libertas parta est victo
ri aut mors exposita victo quoq;
alteri optabile est alteri effugere
nemo potest turpis autem fuga
mortis omni est morte peior
omnes id quidem facere debebamus
quicquid erat non modo a iudicibus
nostris sed etiam nuper summa laus
consulariuum vigilare cogitare ad
esse animo semper aliquid prove pu
blica aut facere aut dicere
phisy ego aut ſi interpretor senſiſſe maiores
gia nros vt causam mortis censuerint nō
omnis esse quærendum →
Ins. n. maiores nostri qui ob rem publi.
mortem obierant pro brevi vitæ spa
tio eternam memoriam reddiderunt

UVA. BHSC. Ms 114

mauult suspitius ne sui dissimilis in ali
quo fuisset auctoritati rei publice non pa
rens in maximo populi romani clipeo
mine mori q3 minus q3 potuisset videri
publice prosuisse

is profecto mortem attulit qui causa
mortis fuit

Vita enim mortuoz in memoria viuoz
est posita

Verum esse id semper sensi neminem al
tius qui sus consideret virtuti inuidere
hanc consuetudinem alicui plerisq3 in
rebus bonos obtrectando siquis detrayce
rit qui illi velit obtrectare non reper
quetur

cultior ergo te placaq3 animus ahquan
du & mitiga auch vitos bonos quibus
vti oportet & cum sapientibus hoqm
tantamne patientiam diy bom tantam
moderationem tantam in iniuria tan

quietatem & modestiam
eorjus aberat libertatis me
moria aderat in quibus modo ceni
videbatur

2 v spectaculum illud non modo homi
nibus sed vndis ipsis & litoribus suc
tuosum celeb. patria seruatoribus eius
manet in patria prudentia
omne. n. exercitus & imperij vis amit
tit si qui eo imperio & exercitu tem
pestatium oppugnat
desinant ergo aut ij qui non timent
simulare se timere sed prospicere rei
publice aut ij qui omnia verentur
minus esse timidi ne illud simulatio
alienum sit ingenio
ostendo mihi est qui omnibus rema
nis semper fuit seruitute potior om
nis est miseria seruitus
ita paucis est reipublice libertates

UVA. BHSC. Ms 114

ut negz mors quidem sit in aspernanda liber-
tate fugienda ꝙ si immortalitas consequatur
presentis periculi fuga sit eo magis fugienda
esse videretur quo diuturnior esse uitus
cum uere dies & noctes omnia nos uinchz
fata circumstent non ut uestri nominis
romani dubitare cum spiritu quem na
ture quis debeat patrie reddere.

Nam duo hec capita nata sunt post ho-
mines natos teterrima & spurcissima ea
dem postea simultate inter se consensu &
more deuinxit impurissime nature & tur
pissime uite similitudo

Statuat ille quidem non inimicos sed hostes
maiora in nos q' in hostem suspitiosa medita
tur. mortem nature penam putat esse ira
cundie tormentu atq; uinculum quicq
sit hostis habendus est is a quo uictores
~~non absit~~ crudelitas absit. mors in bñficij
partem numeretur.

Eo maiore studio habemus defendenda y

UVA. BHSC. Ms 114

quo mawra prouisa victis supphia ser
virutis videntur
dixere que fidei testes esse solebant per
fecta sunt & salute vindati exquo m
mium documentum nos capere fortuna
volunt quid esset victis extimescendu
cum hoste hoc bellandum est cuius tr
ocissima crudelitate omnis barbaria sic
pernta est
Innona sanx. meos uchemo omnium
maxima. est.n. sapientis quicquid ho
mini accidere possit id premeditatu se
rendum muchu si advenerit esse. ma
ius est omnium animis proponere
ne quid tale accidat sed animum non
minus fortiter ferre si evenerit /
o mustu miserior q̃ ille quem ami
seriamus esse voluisti
tian quo mawx vis est animi q̃ corpo
vis hoc sunt ornamenta ea quę in ani

UVA. BHSC. Ms 114

ventur animu ꝺ illa que corpore miscetur
voltur qui suscepit in se scelus ꝺ is qui al
ꝺ ꝺ
teri us facinus subire voluit
ꝺ
in hoc sit semper letatus ꝺ eo faveat qui
sibi obijcit ne ab inimicu quidem possit
vorando
quem facum ch; immortale quod facinus
quod scelus quem portentum quam vora-
ginem quid cum non sorbeu animu quod
non hauriet cupiditatione cuius semp animi
non sibere cunctis
quesproptes vt invitus sepe dissensi ab ali-
quo ita sum eius sententie hbuisse
assensus ex quo euchicare debetis me non
cum hominie solere sed cum causa dissi
dere
extra-ordinarium semper imperium pu
pulare atq; ventosum est
fame quesq; pro tua singulari sapientia ve
strine famam atq; estia ne id quod nun
curat cupere videare
vicum us illa queuebat

UVA. BHSC. Ms 114

rebus prius nobis humen & discussionis
tis qui ita conseruandus est vt ad summu
quod coelu delapsum Vestę custodijs conti
netur quo salvo salvi sumus futuri
necesse est. n. in tanta conversatione
perturbationu{ rerum temporibus pace
re potius q3 turbis
ea lege co iuit quod ut ipse sanxit
vt omnia qui ei publice salutaria essent
scoltima ac iusta haberentur.
est enim lex nihil aliud nisi recta &
a numine deoz tracta ratio imperans
honesta prohibens contraria
nihil enim semper sturet retus sure
dit ciuili
Valde robur hercule laborandu{ est
vt viam dignitatis amplitudinis que
maxima est antiquę que neq3 est ulla
neq3 esse potest retinendus vt cum
si vos recuperet quam perscripsi dul

UVA. BHSC. Ms 114

instanti resistendum est aut concedendā vna cum dignitate libertas
quid autem non est integrum sapienti
enti quod restitui potest cuius vi est
hominis errare nullius nisi insipientis
perseverare in errore
posteriores .n. cogitationes sapientiores solent esse discussa est cōsilio
optimus est portus paenitentia mutato consilio si creatum est specula
ta atq3 falsa videamus in viam
non iussum ammo quo videre tot
tam infortunios tam scelerato hostis
nec id fit festino mro sed cunctante
re publica sed vincam minimum
mihi q3 imputabo, dolorem vestis fame
si non potuero frangere occultabo
meus successibus fuerit fati si

UVA. BHSC. Ms 114

autem amor oppetenda est oppetatur
cum olvria

philyp dulce. n. numen est pacis res verois
13. sa cum iucunda tum salutaris nam
nec priuatus furos nec publicas leges
nec libertatis iura chara habere
potest quem discordie quem ac
des ciuium quem bellum ciuile
delectat cumq3 ex numero homi
nu eijciendum ex finibus huma
ne nature exterminandu sub
videndum est uni ommibus ne
pax esse possit an sit aliquod bel
lum expiabile in quo pacto pax
lex sit seruanda
est enim furium virorp virtus
prestare tantum vt possint fortune

vulgam non extimescere sed qm abhoc
ordine non fortitudo solum verum
etiam sapientia postulatur quamquam
videntur hec non posse seiungi
at incertus belli exitus est
quod vero maius vituperandum quid
facere quod non liceat si quidem hic
respondemus quod legibus quod mo
re maiorum institutis concedatur
nec. n. quod quisq3 potest idei licet
nec si non obstatur propterea etiam
permittitur
bonos cãules natura efficiat adiuuat
deinde fortuna
authoritati audaciam cedere
o miser cum re tum hoc ipsu qd non
sentis qz miser sis
quus vndas flammoq3 vire

optatus simul est vincere secundum
est nullum casum pro dommtate &li
bertate patrie non strenuum putare
quod reliquum est non est virtus sed
postremum omnium maxima tur
pitudinem suscipere vite cupiditate
probi viri salus non solum commodis p
posset etiam necessitati victus antefe
renda
spei fructum re convenit & eventu
reseruari ne aut deo patrie immortalitat
beneficium festinatione preripuisse
aut vim fortune stultitia contemp
sisse videamur
quousq; igr is qui omnes hostes scelere
superauit nu mine hostis carebit qua
uius si quis attulerit nomen sibi inter
assentiar hoc vulgari contentus vix
tum leviu non vtar.

UVA. BHSC. Ms 114

que res posefecat. quod suo tempore totius
huius sceleris fons aperietur
male enim mecum agetur si parum vobis
essem sine defensione purgatus
magnus est in republica campus vt Sapien
ter dicere solebat crassus multis apertus
cursus ad laudem
hoc vero tempore in tanta inopia cons
tantium & fortium consularium quo me
dolore affici creditis cum alios male sen
tire alios nihil omnino curare videam
alios parum constantes in suscepta causa
permanere sententiam{que} suam non sem{per}
vtilitate reipublice sed cum spe tum metu
moderari
stultissime facit qui vitijs cum virtute
contendit vt enim cursu cursus sit mi
nus fortibus virtus virtute superatur
ego enim malis sententijs vincere non possum
bonis fortitudo possum & libenter

UVA. BHSC. Ms 114

at mihi semper ea maxima beneficia Cesaris
visa sunt quo minus eram ab eorum
postulanda
Sed facile est bñ agere cum his a quib9
etiam tacentibus flagitora videamur. il
sud admirabilius & magis maxime ob
prospium senatus sapientis est orationem
virtutem memoria prosequi ejus pru
sapientia vetum profuderunt
o fortunata mors qui natura debita
pro patria est potissimum redicta
mi fuga facta mors ni vitiosa diuturna
Vobis autem nobis vita data est ut me
moria bñ recte vite sempiterna
nunciß de vobis eorp quo ouo vivebat
vim monumenta aut auctori gratis &
finis sermo contineret Ut ab pru
mutuli vendicare vite immortalita
tem ejus consecuti

UVA. BHSC. Ms 114

119 adhibentur 120
exercc
lectiones ejusdem
(from octo.

UVA. BHSC. Ms 114

at mihi se
vna sui
post
se

nulla .n. remedia que vulnerib⁹ adhibentur
tam fluent dolorem q̄s que sunt salutaria
b miseram & in breb⁹ tam celerem & tam
varia in republica commutationem
liceat semel impune peccare sit eruntq; me
dicina confessio
non qd vlla sit optanda seruitus sed q̄
dominatus domini minus turpis est ser
uus duobus autem malis cum
fugiendum magis sit leuius est eligendu

exuce
ep̄a ad
octa.

ex. mu.

Si quam voluptatem male discendo cepi sallusti
ti eam male audiendo amittam
Itaq; minime mirandum est sed flā
gitiose verecundus quod turpissime pudi
cus & qui vereri nihil potuit is erat calumnie
proximus
homo sevissimus supplex inimicus am
ici consumeliosus modo harum modo il
larū factarum memor fidus aliud agens

UVA. BHSC. Ms 114

ex re
pu ci
a. mi
salus

aliud sedens de omnibus sentit

mouna voluptas equales ac parem vel
bis vtrum mouere ita vt omnis oratio
morbus consumet
nihil aliud studet nisi vt futulentus
sus cum quous voluerit
plerunq; n. respubica precipitatis ores
et inimicitijs vbi nemo ciuis qualis
sit vñ potest latere
satius est. n. nos nostros rebus gestis
floreat q̄ mauorum optimone miti
& leta viuere vt simus nostris nos
tris nobientes mirum & vnicus
exemplum
nec hercule mirum est si eos sem
per custos omnium animalium existi
mauit nisi. n. vni priuatim meil
satius sum nec me addixi sed q̄tū
q̄usq; respubica studuit mihi tantū

UVA. BHSC. Ms 114

fuit aut amicus aut inimicus
vbi verum testimonia adsunt quid
opus est verbis
audacia tumus vitat studia nostra
carere debet omni vitio qui in alterius
paratus est facere
sepe. n. oratiis vidi offendere am
mos auditorum eos qui aliena flagi
tia aperte dixerunt & eos qui eorum
miserunt
ex hoc spe mirandum potius si quem ho
num & fortem civem qui audeat se &
salutem suam in discrimen pro omnium
libertate offerre quis videret & siqui
aut timidum aut potius sibi & reipu.
consulentem
nec secundia magis ulla laudomela &
que nos inflammat cupe scelera qui
cum omnibus salutis nre defensoribus
bellum esse iudicaverunt

exora
ci. pro
se stu

UVA. BHSC. Ms 114

rebus honoribus non tam vt voluer ꝑ dio
nus haberi
si asserius in quosdam homines meos
vellem quos non concederet vt eos quos
sceleris furoris violatus essem vocis li
bertate posthumocrum sed vt ꝑ mode
rate & huic potius tyi seruiam ꝑ do
lori meo { nec quenq; offendet oro mea nisi quis ea obtule
rit vt in eum non invasse sed incurrisse videamur }
omnes bom homines semper nobilitati
fauent & ꝓ vile est rei pu. nobiles es
se homines cha nos maioribus suis & ꝓ
valet apud clarum hominu senex de
rep. meritu pmemora cha mortuu ꝙ
dignitati esse seruiendu reip consulen
dum officij rationem in omni vita nō
commodi esse debendam subeunda
pro patria pericula vulnera exci
pienda mortem oppetendam
quas tyranni miseros luere vetuer

UVA. BHSC. Ms 114

illoꝝ tam iniurtunitos iuste me movit qui
tum ℔ ob aliam causam facebam tã
hominibus omnia timentibus tacen
do fugam non mihi do confitendi
debitur
Etenim si mihi aliqua nauis cum me
is amicis navigarem hoc accidisset vt
multi ex multis locis predones classi
bus eam navem se oppressuros minita
rentur nisi me vnum sibi dedissent si
id vectores recusarent ac mecum simul
pugnare ℔ me tradere hostibus mallet
ieci em me potius ipse in profundu
vt cæteros conseruarem ℔ illos mei
tam cupidos non modo ad certam
mortem sed in magnum vitæ discri
men adducerem
Sæpissime vitam breuem esse cursum ho
minis sempiternum cumq; esset omnibus

desinita mors optandum esse vt vita
que necessitati deberetur patrie potius
donata & reseruata natus videretur./
hoc mo quidem animo summi patria
amoris mei signum esse debet certis/
mum qd tum abesse ab ea non possem
sine sumo dolore hunc me perpeti &
illam labefactari ab improbis malui
tabis vim splendorem maculare volue
runt ignari quid grauitas quid m
teritas quid magnitudo animi quae
eius sanctimonia quid denq virtus
valeat que in tempestate quietus est
& lucet in tenebris & pulsa hic coma
net in atq hereat in patria splendet
per sese semper nec alienis vnq ser
vibus obsolescit
cuius in mea causa nunq fides vir
tusq contremuit
nec vlla alia re ab se mortem mi opi

UVA. BHSC. Ms 114

mone mortis deputet
m hec ipsa vis est non posse emori.
eius vitam quisnam ornamentis esse dicit cuius mortem ornandam
monumentis sempiterno putarens.
quem vnqz virum tam immortali virtute
predituum vidimus qui nullo premio propo
sito preter hoc qd iam winutum & con
temptum putatur laudem bonoz om
nia periculaq summos labores grauissimaq
contentiones immanitasq susceperit qui
mihi vnus ex omnibus ciuibus videtur
se docuisse non verbis quid oporteat a
strenuissimis viris in republica fieri
& quid necesse esset oportere summis
audaciam cum eversoz rei publice sceleri
bus & furiis restitisse. si leges non
valerent iudicia non essent si respublica
vi conspiratiq audacium oppressa iacere
tur presidio & copijs defendi vitam & li
bertatem necesse est hoc sentire pruden

UVA. BHSC. Ms 114

α

te est sacere fortitudinis sentire vero et
facere perfecte cumulateq; virtutis
interhanc vitam perpetuitem humanam
tolli et illam immanem mihi tum m
trist eq; vis et eius horum vtro vtro
sumus alterno est carendum vim volu
mus extinctam ius necesse est idest iu
dicia quibus omnes continentur -
uehcia disphcent aut nulla sunt
vis dominetur necesse est hec vedent
omnes

virtus audaciam vincit qua vti o
portet ne audacia vincatur

o dij immortales quotus quisq; inve
nietur tempa virtute vt qui optima
quamq; causam reipu complectatur qui
bonis vtris deseruiat qui quidam labo
dem veramq; queat metiri vlla
vnq; mensura adducetur vt cum tanta

UVA. BHSC. Ms 114

ꝑtinuit tandꝫ fremitus animos ꝛc in rem
pu. fuisse ꝓmtos

Omnes optimates sunt qui neqꝫ volentes
sunt nec natura improbi nec suum ne
mini domesticum inspectu

nec n. ullum ꝓcul dubio ꝯtendaꝫ ꝯtendere hom
nes esse tam ꝯuersos vt alio modo ꝓpo
sitiani nec vllum amplexari otium quod
abhorreat a dignitate

maioribus ꝓsidijs & copijs oppugna
tur respu qꝫ defendatur ꝓpterea quod
audaces homines & perditi ciuitatem impel
luntur & ipsi etiam sua sponte contra
rempu moliuntur bonum nescio quo mo
do tardiores sunt & pigriores ceteris
neglectu ad extremum ipsa de re qꝫ necessi
tate excitentur ita vt nunqꝫ cum
ratione ac celeritate dum otium volunt
cham sine digmitate retinere ipsi vnqꝫ
ꝑmittant

UVA. BHSC. Ms 114

propugnatores aut rei pu. qm esse vi
ducunt omnia reip. causa ferrent quos
nulla vnq̃ vis nulle minę nulla mvidia
labefecit nec periculi tempestas nec̃
honoris aura potuit vnq̃ de suo cur
su vitę aut spe aut meta remouere
ne mea oratio si minus de aliquo
cheew morata sit si satis de omnib̃
infinita vicleatur.
nam si qm voluptatibus ducantur
& se vitiorũ illecebris & cupiditatũ le
nocinijs dedideriant missos faciant ho
nores nec rempu altiorem patiantur
vnos laborum patientes sui qm aũt
bonam famam bonoꝝ que vere sola
gloria nominari potest expetunt ab̃s
olum quęrere debent & voluptates
tum sibi. Sudandum est his pro com
mumbus commodis & de[illegible]

UVA. BHSC. Ms 114

ahie subeunde sepe pur rep tempestates cum
multis audacibus improbis nonnung
fram potentibus dimicandum
qui autoritate qui fide qui constantia qui
nuomtudine animi consilijs audaciam ref
tituant & eoz impetus egregie sustinuerint ij
graues ij principes ij duces ij authores
suoias ordinis & dignitatis atq impeij
dom habiti sunt & horz calamitas do
mnationem ahorz est anteponenda
consulamus bonis presentis fructus ne
obdamus posteritati & gloriae seruie
mus ad esse optimum putemus quod erit
uelissimum sperem mus quod volumus,
sed quod accidere possumus cogitemus de
mgs corpus virog fortuna maiorog qs
hominum esse mortale animum uero nec
tus & virtutis obliuiam sempiternam
at si scelestum est omnes patriam per
tubi parentes satis certa domus est fortu

ne vexato rapta hberias & dulcissima
matre dolore oppressa hac luce functa.

Sed fui paulo mti intemperantior for-
tasse & debui odio. n. tui mqui &
si omnes propter eum in me seclus
superare debeo tñ ab omnibus perse
vmor sic sum molestus ut cum te
non minus contemnem & odissem
tr vexatu totus & despectu vel
lem dimittere
de eo fu quar quem nemo congressu
nemo aditu nemo suffragio nemo
ciuitate nemo hac dignitate
vir excelsi animo in rempu. mgrs
sus mil optabilius quic & arbitratus
& se a suis cauib rep. causa hlior
homo ingeniosissimus solidelaudis a
vere dignitatis & sit omni dignitate
atq immanitate fatearmus in dico

UVA. BHSC. Ms 114

esse odio omnibus non tam sua ꝓpria
nomina
duo sunt ꝓpria quibus maxime ciuium spec
tantur iustitia de rebus unum humanis
alterum salutis
que est authoritas eius qui se alterius ꝙ
facta non sua defendat.
Si cum magnitudo contentionis studiū
ꝙ
ostendit ꝓpositum animus excellens no
bilitas aliqua impulisset me ad uim
Horum sequendum esset & maxime re
bus quae nostra ꝓpositi obliterandae
esset. non ea res tamen mouere ut si tabi mentis ꝙ
modo uenit nemo sit qui te uiuo ueu
iatu esse melionem putet
intoleranciam ex cano mesoco quo atq; ꝙ
tenebris tyrannes.
quid ego de me queror qui eram oratoris
ibi deuere debeo qd me ex perbissimoꝝ ꝙ
uiroꝝ numero secundū non putaris.

UVA. BHSC. Ms 114

tua fraus tuum maleficium] fraudem sceleris
illud est id qd puer nullo casu misereri
cordie nomine ad crudelitatis tempus
differre
quo etiam maiore est malo mactandus
qd non solum facto suo sed etiam ex
empto tempus vulnerauit nec tantu
est improbus ipse sceleris adiutor quo vo
luit
quis omne honore cum non indig
nissimum iudicat quem omnes ex
odere ut repulsam eius triumphu
suum duxerint quem nemo aspicit
quin imo emisca nemo mentione
facit quin execretur quem velint:
suo iure audire de eo nolunt cum
videant tanq auspicium malum de
testantur quem omnes reputant: vi
ri metuunt: probi erubescunt.

UVA. BHSC. Ms 114

is est vt eum virum quem magnopere
laudat & summis claeissimus sit nonnul
lam laudatione sua sabe ulam aspergat
in uno .n. numero mavult quis esse ju
ab eo vitia petantur

aliud est Maledicere aliud accusare ne exor
causato crimen desiderat: rem vt defini cisio
at: hominem vt notet, argumento p bet:
teste confirmet: maledictio aut nihil
habet proprium preter contumeliam qui
si petulantius iactatur convitium si
facetius urbanitas nuncupatur
Illud tñ te esse admonitum volo primu
quidis es talem te esse existimes vt &
tum a rerum turpitudine abes tantum
it a verborum libertate remotus deinde
vtea maxime cauas qui cum tibi
falso responsa sint erubescas

UVA. BHSC. Ms 114

habet ille quidem fortasse maxima
rum non expressa signa sed adumbra
ta virtutum

quas clarioribus viris quodam tempo
re coniunctior quas turpioribus con
iunctior quas alius melioris partis
adiit quas exterior hostis cup. quas
in voluptatibus inquinator quas in
laboribus patientior quas in corpo
ralis auaritiae quas in corporitione
effusior

cuius ego faciem oculis vestris B
opinione animis antea suspi
one deprehendi
nec. n. eius facie in altera suspitione
quemuis cuius ipse sibi persuasum ha
bentiam offenderet
Et cuiusmodi cupiditas vt magis insec

UVA. BHSC. Ms 114

tam alienus innocentiae q̃ de se timide
videatur
non ab ijsdem accusor a quibus op
primor palam in mutila lacerantur
dum submittamus
vim fortissimi lesi dolent iram esse
cuncta prunam saeculi
ne quidem tacitae veritatem qui mu
tam nullo modo potest in voluntati
bus collocari sinam quae facillime
fingi nullo revolvo flecti ac detorqueri
potest argumentis nemini suspi
omni huic clavioribus crimina usti
lemus ut cum ea causa cum causa
tutus cum tutione pugnabit
quod est virtus huiusmodi crimen ut
qui commisit non neget qui negauit
absolutus sit id hic pertimescat qui
nihil nubi ac facto verum etiam ut

UVA. BHSC. Ms 114

consuente suspitione robur & nou
bit inuicta obeuntq; maleficetu quo
ustus facit suspitione non modo sed
re nefandia quidem est aspergus.
Multos equidem vidi & audiui non
modo qui primoribus labris oluisse
oonus hoc vix & extremis vt dicitur
charis attigisse sed qui totam ado
lescentiam voluptatibus dedissent
e mersisse aliqn & si ad senectu om bo
nam vt dicitur tenebris oppressis fo
mnes atq; illustres fuisse. datur enim
concessu omnibus huic atq; luches
etati & ipsa natura profundere adole
scentie cupiditates que si tota erumpat
vt nullius veterum labefactent nu sig
norum eventum facules & tolerabi
les habere solent

nedz. n. meliores vndz inimicitias m
hi gerendas putam presertim cum ea qua
vnus semper omnium potuisz
cuius quam inimicam putauerunt
ideo nec ego pacem pyrrhi dicam vt tua
morum turpissimorum quotidie faciem fe
rius ideo aquam adduxi vt ea tu m
aste vtere ideo vinum murtum vt ea
tu alienis vinis vinitata celebrares
nihil in vita expetendum nisi quod
est cum laude et honore decorum honestum
commodum
hec omnia virtutum non solum in no
stris sed vix etiam tam in libris
reperiuntur charte quoqz que illam
iustitiam seruatam contine
bant obsoluerunt
multa" tinobis blanchimenta natura ipsa
genuit quibus simulata virtus com
verit
ergo hec deserta via & inculta atqz in

UVA. BHSC. Ms 114

¶ terclusa iamfronchbus & vinoulis re
linquatur cletur aliquid ~~quercentis~~
etatis sit adolescentia habenda nun
omnia voluptatibus dereodentur nun
semper supersit vera illa & discreta ra
tio vincat aliqñ cupiditas, voluptas
rationem dummodo illa mhoc genus
precepto moderatoq; teneatur &
ut ea que ratione antea non pos
sexerat satietate abiecisse expe
riendo contempsisse videatur

¶ Amor autem & hec ardentia que vo
cantur que sint amor amantium pecu
lia clausus molestia non solent esse ma
ture & celeriter deflorescunt

¶ O magna vis voluptatis que contra hom
num mentes & consilia & contra salutem & officia
contra sacra & fana omnium insidias fun
ditus sese per se ipsam defendat

UVA. BHSC. Ms 114

nullum argumentum me nulla suspi-
cio in causa nullus exitus animus repe-
rietur itaq; hic causa ab argumentis
a coniectura ab ijs signis quibus ve-
ritas illustrari solet ad inuidiam &
inuidiam tota est tractata
alia fuit vis est alia tractanj alia
subtilitas ratio alia lectorum mon
dem uidetur comessatorumq; ings
jectus: huc demq; longe alia est solis
& lichnorum.
voluptates inclusae diuturnaq; prima &
tate compressae & constrictae fuerunt
subito se nonnunq; profundunt atq;
ejiciuntur vniuerse
Stucha iam in his etatibus nostris con
tractora esse debent in adolescentia vero
tamq; in herbis suo misceanc qui virtutes
maturitas & quamte fruges inducteae
sint futurae

UVA. BHSC. Ms 114

etenim maiores nostri adolescentes
semper ad virtutem patrias aperuerunt
et mutandi fuerunt nimirum
sunt plures illi etenim si quidem effu
geat mortis laudibus et inserendus
hanc naturae ipsa occidentem ve-
maturius extinguit ulnere nostro
et suo fato

Ex ordine autem nimirum voluntati par
et omnibus qui omnia fuerunt salutis
mae et dignitati si minus ad virtu
dam virtutum satisfacere potuerim ad
hortandam et habendam certe sa
tis esse factarum
cum qui omnes animo virtutis pen
tus comprehendisset omnia qui facere
voluit facillime tractare
ita illum de fortunis omnibus dimi
care ut nullius in delicti crimen vocaret

UVA. BHSC. Ms 114

est. n. aliquid quod non oporteat etiã [13]
si liceat quicquid vero non liceat certe
oporteat.

Quis vero tam summa furtum vi
summa virtute certauit vt omnium
iudicum seueritatem declinaret tabularii
atheniensis aiunt cum quidam apud eos
qui somnia declarabat vixisset & extremo
tempore dixisset publice & vt mos erat
est iurandi causa ad aras accessisset v
na voce omnes iudices fidem fecisse
se somnio eius nihil moueri quasi vero
liceat se cum in somnio re
pub. versari & maximis negotiis
fungi aliquid quod sese non hoc am
omnino nescire oporteat
est. n. huius sententiae fabri quidam & ma
culas virtuti inuidere velle ipsum sol

UVA. BHSC. Ms 114

dignitatis mfimo ere
mors eam cum exfmxisset mvidiam
res eius o este sempiterni nominis gloria
niferentur
etenim sive sua patria pauci post ho
minum genus natum reperti sunt qui
nullis premijs propositis vitam suam
hostium telis obiecerint pro salute
rep. quenq3 fore fortes qui se offero
nat periculis non modo nullo prepo
sito premio sed etiam interdicto
como bcmym facta fortium hominu
res esse memoriae qui evidenti commen
monstrant viam non debere
assiduus usus vm rei deperdat & mu
nul dartem sepe vmul
aliquo3 mvidentium annos non est
dissicile num mitigare fmore hom

num inuident in conuiuijs vehunt in 132
circulis velliant non illo inimico sed
hoc matellio dente carpunt
erat eques lex & omnibus qui nostri
familiaritatibus implicantur vehe
menter utilis vt nostras inimicitias
Ipsi inter nos geramus amicas mimico
rum nostrorum temperemus
continuo tam diu sapiens est quandiu
aut prosint aliquid aut si non prosint
non obest rei p.
neq esse inconstantis putu sententia
aliquem tamq aliquod navigium ex
rei p tempestate moderari sed si qui
sunt quibus infinitum fit odium in
quo semel susceptum sit quos video esse
nonnullos cum ducibus ipsis non cum
consilijs assectatoribusq configant illi
. n. fortasse pertinaciae nonnulla. virtuti

UVA. BHSC. Ms 114

ahj putabunt. hanc vero magnitudinem
omnes ut aliqua crudelitate coniunctam
videte ne vtilius vobis & honestius
sit illos duobus eruere q̃ tam multos
hoc erudire
accidat etiam illud vt statuatis
hoc iudicio vtrum posthac omnia
ex clavo pendere calamitati hu
manis ornamento esse malitis
Cohors
cuj
gum
ons.
Cohors mihi meus mihi a commanum vtili
tate dissentit
duo vero portenta ac pene funera
mortis voluntariæ nefariam turpitu
dinem depellere
Sic fortuna cum improbitate certauit
vt nemo possit vtrum clementior an im
pudentior esset iudicare
tot annis vobis exspectanda quibus in

UVA. BHSC. Ms 114

fructus ciuium calamitas. Sociorum
ruina scelleratissimoꝝ hominum im
punitas propagatur
ne communis veritatis habenda ratio
nem non dolorum mei
cum eoꝝ omnium meoꝝ consilioꝝ atq;
factoꝝ exempla ex summoꝝ hominu
factis mihi censuerim petenda
que fuerunt minime seruanda & lu
culloꝝ atq; seruilium. quas. m virtus
fortissimis non solum extinxit uerum.
etiam nitus & ipsoꝝ sedetiam ad omni
etiam consuetudine[m] reuocauit
nemim eoo esse possum bñ de re pub.
merens non omnia
re pub rebus sua despensa abello vtm
disiunctione sontinue coniuncta tñ a
mitia manuerimus
exciperet fortuna subire vim atq; mi
nam mala[m] tñ a sanctissimis mentib[us]

UVA. BHSC. Ms 114

dispiceret aut de meo statu declinare
non solum is erectus esse debet qui acce
pit beneficium verum etiam is cui potes
tas recipiendi fuit
ergo adhuc magis est mihi verecundum
ne mea superbia in alienis hesitationi
bus ne illius inertia in nostra amici
tia reprehendatur
L dolorum atq; miserias rei pub. con
tendere magis hominis et sapientis
tis videtur
L a viris probis et de me optime meri
tis peto ut si quid illos meo labore
et industria recipere est ne
sui me illis suasse miserias pro
pro locum velint esse
L opinor mihi beneficio extincta et vul
hoc quo non tam ad laudem dicta pertinent quam
ad vitanda vituperationem vale homine mecesse
erat et non modo tantis bellis sed etiam medio
rei hominis providentia ut mihi vi

UVA. BHSC. Ms 114

Sicuh superciha fuons vultus demiss totus
sermo quidem tacitus mentis est
obsequisti ad honores cuncte summi
dis worchaq; corp
id quod nondum potestate futuri obti
nuit autoritate
homo impiissimus atq; non modo facie
sed occulti fuit clarissimus
nec vero multum interest presertim
in consilio veluti ipse pertinacissimus atq;
improbis laboribus tempus vexet an alios
vexare putatur
omnibus consiliis que ad me offerumen
dum putabantur non interfuit solum
veruemetiam crudelissime pugnat
vereor ne quo sit quo istius insaniem
negotiam tandem involutam intricatis
mentis nondum cernas
respondens altero ad frontem substantia
tiuo ad mentum depressio saperciho cru
delitatis furoris

UVA. BHSC. Ms 114

ita populo liberias esse debet insita
ut emori potius q̄ seruire prestarit
omne odium michi cum nefarijs sensibus
imprimis in me profudit
quis hoc fecit ulla in scythia tyrannus
ut eos quos luctu afficeret lugere non si
neret meorum exequias mortuorum a
ueris insignia cuius lachrimas non con
solando sed minando
est tamq̄ truncus atq̄ stipes
animo virum consulerem esse oportet
consilio fide grauitate vigilantia cu
ra cuius magnum nomen est mag
na species magna dignitas mag
na maiestas
cum in ille qualis cunq̄ est qui est
ab vno te improbitate vitijs im
mortalis autem fuisse questus sit ter
re cachisset
sed quis liberos fuisse putet quorum mens
fuerit oppressa primo lingua astu

UVA. BHSC. Ms 114

Si meus discessus calamitosus fuit tñ
misericordia clymorq; contumelia &
cum gloria potius coniunctus q3 cum
probo putabitur atq3 ita non modo
illam calamitatem esse non duco sat
optandam mihi fuisse illam expeten
damq3 fortunam q3 tam vis turbulen
tissimum apparuerit illud mee pro
fectionis tempus
odiq3 immortales ille ne etiam atq3 a
deo ambo gemine voragines super
liq3 resp. qui viu probi & sancti for
tunam, deprimere conantur & sua
extollere
nullum est supplicium putandum
quo affici casu aliquo etiam bom vi
ri fortesq3 possunt nam supplicia
pena est peccati tela autem istarum
tra fortune sient non culpe

UVA. BHSC. Ms 114

dicunt ipsi qui mala dolore bona vo
fate definiunt sapientem etiam si m
phalaridis tauro inclusus succens
sombus turrecatur dicturum tu su
ve illud esse sese q ne tantulum qu
dem commovere tantum virtutis es
vim voluerunt vt non posset vn q
esse vir bonus non beatus
sed quod est pena quodq supplici
um mea sententia accidere nemi
potest nisi nocenti erit aut suscep
ta fraus impedita & oppressa mens
conscientia. bono q omniu odiu
nuta ruina. amissio dignitatis
nemo ciuis est qui se ciuem esse me
minit qui eas non oculis fugiat auribu
rasum at animo asperneiux recordati
one q ipsa cor non perhorrescat

UVA. BHSC. Ms 114

deoz̄ immortalium has esse in mentes
consceleratus penas certissimas constitu
tas sua quenq3 fraus suum facinus
suum scelus sua audacia de sanctate
ac mente deturbat hi sunt mentes furie
he flamme he faces
quid est aliud furere nisi non cognoscere
homines non cognoscere leges non rem.
non auctoritatem cruentare ursus suu
maior hec est vite fame salutis: sue vul
neratu.
non nesibi nox erat pro die. non solitudo
pro frequentia. caupona pro oppido. o
scelus o pestis o labes
nam vt levitatis est imanem aucupari
rumorem vt omnis vmbras etiam false
glorie consectari sic leuis est animi
lucem splendoremq3 fugientis iustam
gloriam quee est fructus vere virtutis
honestissimus respuere.

UVA. BHSC. Ms 114

o tenebre/o lutum o sordes o paterni generis
oblite materni vix memor
vbi galli cantum audiit avum suum
revixisse putat mensam tulli iubet
philosophi epicuree omnes res que sunt ho
mini expetende voluptate metiebantur
claudum vitam retinere
cum certi homines non studia eius a me
alienassent sed auxilium retardassent
deinde hoc ita fit vt viri fortes etiam si
ferro mutuo committus decertarint tamen
illud contentionis odium simul cum ip
sa pugna armis ponant
habet hoc virtus quam tu ne dedeceat
quidem nosti vt vivos furtes species
eius & pulchritudo etiam in hoste
posita delectet
an vero parum putas investigatas esse
a nobis fabes impetu illius strages et
signis quas quidem nos non vestigijs

UVA. BHSC. Ms 114

Scrutantes ingressus illius sed totis volu
ptatibus corporis & cubilibus perscruta
tissimus
cognoscatur ex parricula parua scelerum
& audacitatis eius genius vniuersum
non eadem suspicata esse in hominibus
existimo que fortasse plerisq; damnati
ones expulsiones neces demq; nulla
mihi panam videtur habere id quod
accidere innocenti quod forti quod sa
pienti quod bono viro & cum potius
non in eo cum facta est iniuria sed
in iis qui fecerunt sceleris ac consci
entie pœna remansit
quare si illi evenerit quod metuit ne
accidat equidem non molestè feram
sin id fortius forte fiat ferendo in sua
humanitate nec minus honeste metuen
tem videbo ne reus fiat q; reum.

UVA. BHSC. Ms 114

exora
cicl p
inbir.
posth.

BB hoc plerunq; faciamus vt consilia eve
rispondeamus & cum bñ quod proces
serit multũ illum profuisse cui secus mi
hil sonuisse dicamus vt iam mihi esse
videatur misi diuinare sapientes
illud tñ deprecor vt cum ab ipsa fortuna
auidissime quis videat huius consili
esse mutatam ne quid adeas ruinos
quibus hic oppressus est addendum a
arbitratis putet
satis est hominem imprudentia lapsos
non euitare videre vero iacentes aut
precipitantes non pellere certe est in
humanum
natura ipsa duce qui plurimum valet
vt iam metuere coeperun ne quid
euidenter perderet si euitandi cons
tituisset modum
o dij immortales hec est illa exopta
ta medicina severitas corrupto

UVA. BHSC. Ms 114

u nostru causam dicunt nus qui corrup
ti sumus non dicimus
Vsus magister est optimus
Vestru consilij res est vestrum sapiente
quid deceat vos non quamtum liceat
vobis spectare debetis Si. n. quid liceat
queritis potestis tollere e ciuitate quem
vultis tabella est que dat potestate[m] ei
cuitat eadem hbidinem cuius conscien
tia mihi est quod quis quam timeat si
non sperni mescat suam mihi est sapien
tia iudicis vt non solum quid possit sed
etiam quid debeat ponderet nec obstum
sibi perimssum memineri solum sed
etiam quatenus commissum sit
Moneo & precio mihi qui e causa
denunciu omnes homines deosq; testor
dum potestis dum licet prouidete ne dem
orem vobis conditionem statuatis q; fer
re possit serpet hoc malum mihi cre

UVA. BHSC. Ms 114

ch̄t hoīem q̄ putatis
hominem asthctum violare non debeu quo cu
si authoritas eozo qui id potuerunt in ora
tiam non reduxisset nunc iam ejus fortu
na reducet
plane cōfiteor mihi fuerā demētius
poste q̄ sciente in eum locum veniu v
bi hbertatem sit perditurus sed huius is
tius facti stultitiam mauri com superio
stultitia defendat
si quidem tam semper stulti q̄ sem sapi
entis est cum stultitia sua impedita sit
quoquo modo possit se expedire
aderat vis vt ait poeta ille noster que
summas fremoit in fimas q̄ opes
hostis fortunam conversa in culpam
nec ego iniuriam nostrum crimen
fatuare nec constitui ex necessitate nec
voluntatem ex vi interpretatus
quid ergo iste conditio est testium. vt qui

UVA. BHSC. Ms 114

hus cuchtum non sit nevantibus ijsdem cu
datur chcntibus? at si verum tum cum veris
ma fronte dixerunt nunc mentiuntur si tum
mentiti sunt chocunt nos verum
coo.n. hanc in tantis opibus tantaq fortuna
hbciahitatem in suos memoriam omcitie ubi
qui virtutibus ommbus omteponi
chcleborm.n.ac vehementer omoebon cum exora
viderem virum talem qui in eadem cau cicp
sa in qua coo fuisset non in eadem esse morc.
fortuna
authoritatem huius ordinis dumtaxime
rei pub. propijs vel dolorubus vel suspitio
mbus omteferre
ex quo profecto intellhoes augmen in dato be
neficio sit fanus cum in accepto tomen sit ofo
ria est vere fortunatus ille cuius ex salute
non minus pone ad omnes q ad illum vin
tuo sit fcritia provenerit
nunq temeritas cum sapientia commiscetur
nec ad consilium casus admittitur

UVA. BHSC. Ms 114

nulla est tanta vis tanta copia que non so
lo ac viribus debilitari frangiq; possit u
rum animum vincere iracundia; cobi
bere victorium tempestate adversarium
nubilanta magno vinitus prestanti
non modo extollere iacentem sed eti
am amplificare eius pristinam dig
nitatem hec quisquam non eo e
um summus vnus compar sed simil
simum deo iudico
neq; vllo vnq; eius de suis laudibus
concesserit
cum aliquid clementer mansuete iuste
recte moderate sapienter factum re
cundia presertim que est inimica
consilio & victoria que natura
insolens & superba est cernimus qui
bus laudibus efferamus? quibus studijs

UVA. BHSC. Ms 114

sus sequamur qua benevolentia complectemur. 140
hec n̄ res vnius est ppria cesaris cetere dum
te oēs nisi ne ille quidem sed tm̄ multo mag
nog comitata huius autem rei tu ipse es & dux
& comes qua quidem tanta est vt nulla sicut
trophea monumentag tua altaria sit finis
ens. nihil est enim opere aut manu factu
quod ahḡn̄ nō conficiat & consumat vetus
tas at vero hec tua iustitia & benignitas am
mi floresceret quotidie magis ita vt ḡstum ope
ribus tuis diuturnitas detrahet tantum af
ferat fructibus & ceteror quidem omnes vic
tores tam multa putate & misericordia vice
tas hodierno vero die te ipsum vincis.
Verum vt hoc quod dicam non permisc m
telligi aucta possit atq; eo augeatur sontu.
ipsam victoriam vicisse videris cum ea que
illa erat adepta victa remisisti victe ītur
vnus invictus es a quo etiam ipsius victo
rie coniuncto vinculo devicta est

tentus est. n. splendor in laude vera tam
in magnitudine animi & consilij dignitas
vt hec a virtute donata cetera a fortuna
commodata esse videantur

non n. tua culpa est si te aliquis timuerit
contra summa fauis qd gloriaq; minime
timendum fuisse senserunt

si mi alteruter peccandum sit magis vi
deri mmis timidus q; parum prudens

non est cuchibis tantus in vllo furor
vt quo duce omnia summa sit adeptus
huius vitam non antiponat sue.

Itaq; tuam illam preclarissimaq; & sapi
entissimam vocem inuitus audiui sa
piste diu vel nature vixisse vel obiisse sa
tis si ita vis nature fortasse addu eti
am si placet obiisse at quod maximum
est cum patrie parum quam omnibus que
so istam doctoq; hominum in contem

UVA. BHSC. Ms 114

rencia mortis prudentiam nobis nostra peti
cuius sapiens esse qui non tibi soli viuis nec
tibi soli es natus
vide queso ne tua diuina virtus admiratio
nis gratia sit habitura offensionis in hoc. n. ela
borandum est vt tempo. constituas eaq tu
am summa cum quiete tranquillitate &
otia perfruare tum si velis cum & patrie
quod debes soluere & naturam ipsam ex
plere vere sapiente vigendi satis diu vixis
se dicito
nec vero hec tua vita dicenda est que cor
pore & spu continetur illa magnam illa vi
ta est tua cesar que vivebit memoria seu
lotio omnium quam posteritas alet quam
ipsa eternitas semper intuebitur
Scio vos ijs etiam iudicibus qui multis
post seculis de te iudicabunt & quide haud
scio an incorruptius quam nos nam & sine o
more & cupiditate & rursus sine odio & si

UVA. BHSC. Ms 114

re invicta luctabunt
nunc certe pertimet ei esse talem ut tecum
sanctes obscuratura nullam unquam sit oblitum
vitat is qui non fortuna inflammatus
animum suum sed bonitate teneret
moratus est- mustusq; ut qui animo
perculso liberatus animum tn retinet
net armatum
sed ut unde est orsa in eodem termi
netur oratio mea.

exora cic pro lege. Ignoratione tua ad hominis miseri sa
lutem abutitur sed qm̃ ch̃ hoc contra mi
mica investigata est quod latebat con
futendum est.
ante audimus quia p̃ patrau bellu
quod si est criminosum necessitatis cri
men est non voluntatis
nihil durius in miseria multorũ perfu
gium misericordie tollere

UVA. BHSC. Ms 114

nemo mireat debet humana consilia
diuina necessitate esse suppressa hecau-
esse miseros dñs tam victuræ esse non pos
sumus
videte ne crudelis qui cesarem vestrum
inimicis natum fore putetis cum ip
noluerit suus
vid.n. & eo nomen quid maxime specta
ret cum seu abiecimus salute multo labo
riosa causa apud te eo omnium) pia
tiores esse dñs preces nec spectare dñs tu
us esset necessarius is qui te orauit
sed dñs illius pro quo laborauit
sed parum est me hoc memnisse spero
cham te qui obliuisci nihil soles nisi
iniurias qm hoc est animum qm cham
morem tuum
si ille chrysologorum sissimus resp. ora
tissimus fuit non obscuro dubitore

UVA. BHSC. Ms 114

similem illi obtrue laudem & scepissime
queruere nihil est. n. tam popularae
& bonitas nulla de virtutibus tuis
plurimis nec orator nec admirabi
lior misericordia est homines. n. ad
deos nulla re propius accedunt quam
salutem hominibus dando mihi tho
bet nec fortuna tua maius & ut
ipsis nec natura tua melius quam
ut vehis conseruare & plurimus

exora accuset ut accusatorum alterius cupidi
cio pro tate alterius in dignitate perturber
dentia nam cum mos maiorum de seruo in do
minum ne tormentis quidem quum hic
at(m quis questione dolor verum vo
cem eliceu possit(tum ab invito) exor
tus est seruus qui quem ceteris appella
re non posset cum accuset solutus

UVA. BHSC. Ms 114

nemo. n. fere est qui sui periculi iudex nō 143
sibi se equiorem ꝯ eo prebeat
in exulcerato animo facile fictum crimen
insidet
facile exoramus soles & nemo vnq̄ tā placa
bilis minimas quo vllas resecasse inter si
multatis reliquias sensent
spem inimicorum persequi nolunt vel ostiū
si quid debuerat vel errori si quid nescierint
satisfactum esse duxit
noti mores nota constantia integritas ora
tas virtus fides eius quod iocari facimus
nec in hominem imprudentem caderet posset
propter metum presentis exitij nec in facino
rosum nisi esset idem amentissimus
Ꝛea habent versum eadem sententia qua
nos latinum perdomi amici dum vna in
mica interadant immanis versus
Simulans & admiranda suauitas &
hic verbo scio laudari reos non solere
suos hominem cha non multis laudibus ha

bet m eve fortem iustum severu oravem
mavna mimum sarvam vnficu liberalem
he sunt veve sonder ilia privata vt volet
quisque accipiat cvotn fuvohitate ideo
modestum & temperatam virtute esse
maximam vidus
mimicitias hominum mve vevere putem
tis non facto crimine insectari non esse
esto cō tve vitam non capitis accessere hec
cedat betatis atqs odij madmitto actione vt
etiam omnia vite salutisqs commune atqs
etiam humanitatis iura violentur
sodis corrupte in iudicis si non modo im
punita fuvit sed etiam a tonta autoritate
ve approbata multa pavietes nostra sata
tim multe leges multa iura custodient
vbi. n. id quod intus est atqs nostrum im
pune evolare potest. contra qs nos pugna
re fit in dominatu seruitus in seruitu
dominatus o tempora o mores

UVA. BHSC. Ms 114

mihi videor te dicentem audire posse
quod de virtute eius dicam quod de maximis
rebus omnium opinantes constantissime qui omnes
duci atque sapientes summa quidem etiam
sola bona esse dixerunt his qui non modo
ad bene sed etiam ad beate vivendum con
stantem virtutem esse
non debeo quod fieri solet mihimet ipsi
ipsi sententiae quorum modo dicendo misericor
diam tuam commovere possim mihi opus est
occurrere ipsa solet suppliabus & calamito
sis nullius oratione evocata.

UVA. BHSC. Ms 114

exacc
de ora
ti. hi

nam qui hoc quieti & tranquilli tatis pl
nissimus fore videbatur in eo maxime tu
lestuz & turbulentissime tempestates ex
citarunt

tibi nunq deerit nam neq authoritate
quisq apud me plus ti valere potest neq
voluntati

in dicendo aut virtus vel maximum sit
a vulgi aut a cetu orationis atq a consue
tudine communis sensus abhorrere

memoria rerum omnium thesaurus
etenim ex rerum cognitione efflorescat &
redundet oportet oratio nihil n. orato
ri haec nescire

quae tam gravi rei tam liberali tam mu
nificum opus ferre suppliciis excitatu
affectus dare salutem liberare periculis
huc. n. vim prestamus vel maxime feris quib
cibi quamur mitiores & qd exprimere
dicendo sensa possumus.

UVA. BHSC. Ms 114

verbi.n. controversia. tom diu turquet gre
ubi homines contentionis cupidiores quam
veritatis
ichendi.n. virtus nisi ei quicquid deg
bus dicat perceptis similextime non potest
quod est.n. tam furiosum aß verboß velut
timorum atß ornatissimoß sumtus manis
nulla subiecta sententia. l. sciencia
prospicum oratoris qd oratio omnis sit &
ornati & hominum sensibus ac membris ac
convodata
Socrates dicere solebat omnes in eo quodsci
ent satis esse eloquentes illud verius neß
quenquam in eo exercitum esse posse quod
nesciat
nam quid est mestius aß de dicendo dicere cui
id ipsum discere nunquam sit non mestum nisi
cum est necessarium
ars aliquid timere potest & que bona sunt
non utiora fieri melioria posse doctrina & que
non optima aliquo modo acui formari & cor
rigi posse

UVA. BHSC. Ms 114

maonum quidem est onus atq; munus susci
pere atq; profiteri se esse omnibus silentibus v
num maximis de rebus mauro m conventu
hominum audiendum
non enim pudendo sed non faciendo id
quod non deceat impudentie nomen effu
gere debemus quem vero non pudet hunc
ego non reprehensione solum sed etiam
poena dignum puto
Mihil est enim miserius nec turpius quam
mimicum memorie stabile atq; id nequa
quod ostendas
Vt concitatis navigiis cum remiges in hy
berna retinent ipsa navis motu
& cursum suum mittimus impetu pul
sus remorum
Illa vero dedicenda arrogantia est m
inoribus navigiis rudem esse se confiteri
quinqueremes autem aut etiam ma
iores gubernare didicisse
& ut fieri solet digitum ad fontes intendeu

UVA. BHSC. Ms 114

Socratem solitum aiunt dicere perfectum si
bi opus esse si quis satis esset concitatus
cohortatione sua ad studium cognoscende
perspiendeq; virtutis quibus .n. id persua
sum esset vt nihil mallent se esse q̄ bonos
viros ijs vehementem facilem esse dicturum
vestram iniquitatem accusatore qui exme
ra quesieritis que ego nescirem meam
facilitatem laudatore cum vobis non meo
iudicio sed vestro studio inductus non ora
vare respondero
qui quibus rebus virtus recipparetur a
doceturq; teneret ijsq; vteretur hunc
ego rectorem & consilij quibus autore
esse habendum.
Africani humanitatem censebat rustici vel exhi
um fuisse Vel mortem contemnendam &
cum esset ille vir exemplum inuente &il
lo nemo nec mitior esset in amicitia neq;
sanctior non modo supplex iudicibus esse no
luit sed ne ornatius quidem aut liberius
locutum deum suum quam simplex oratio vera

UVA. BHSC. Ms 114

tatis frebat imitatus homo romanus Cu
sulaus vetutem illu socratem qui cum om
niu sapientissimus esset somnissimq; thxis
set ita in muchow capitis situ se ipse thoxet
vt non supplex aut reus sed ut monstri
aut dominus videretur esse iudicum /
cum oratione scriptam thsertissimus o
ratur hisias socrati attuhsset vt ea prose
in muchow vtcretur non invitus leget &
commode scriptum esse thoxit & disertu
sibi & oratoriam videri fortem & virile
non videri & thoxit si mihi calceos at
tuhsset siciyonios non vteret q̄ eius es
sent habiles & apti ad pedem q̄ non es
sent vnules
erat athenis reo damnato si sraus in
fitalis non esset quasi pane æstimatio
ex sententia cum iuchibus daretur m
Hrogabatur reus quom quasi æstima
tione commeruisse se maxime cons

UVA. BHSC. Ms 114

teretur quod cum interrogatus socrates
sol- respondit sese meruisse vt omphisi
mis honoribus & premijs honoraretur &
vt ei victus quotidianus ex pretorio ju
bhe preberetur qui honos apud grecos
maximus habebatur cuius responsu su
iudices exasperati vt captus homine
innocentissimum condemnarent
benedicere aũt quod est scienter & perite exhi
ornate dicere non habet definitã ab ora.
quam rotundam cuius terminis septa tineat
Omnium autem mestiarũ qui sunt innu=
merabiles haud scio an vlla sit maior q̃
vt isti solent quocunq̃ in loco quocunq̃
mtr homines visum est de rebus aut dif
ficillimis aut nõ necessarijs argutissime disse
rere
obiectus est non contentu sed relaxatio
Nquando solet quis rusticari incredibiliter re
quiescat maxime cum vis ex urbe tumqua
Ex vinculis evolat

UVA. BHSC. Ms 114

quemadmodum voluores videmus procu
tiones atq; vlitatas sue cauſſa fingere ac vin
tare nidos easdem aũt cum aliquid eſſu
rint leuandi laboris sui cauſſa passim
ac libere ſolutas operis voluptate ſic noſtri
animi ſubitas nebulis atq; vrbanu
ſpes deſipi ſ eſtimant ac voluptate capiunt
vacui curis atq; labore
mihi .n. liber eſſe nun videtur qui non
aliquando nihil audit
ſedulus homo doctus & peruerbanus
dicere ſolebat ea que ſcirent nec ab
indoctiſſimis neq; ab doctiſſimis leui
uelle quod altera nihil meliora erunt al
tera plus fortaſſe q; ipſe de ſe quo eram
ſcripſi
malo enim nunc meliora orationem
meam quam reprehendi
hiſtoria teſtis temporum lux veritatis
vita memorie magiſtra vite nuncia vetus
tatis)

UVA. BHSC. Ms 114

quia vis maxima est in hominu[m] ingeniis
eo multi etiam sine doctrina aliquid omn
um ocerum atq; artium consequuntur/
Ita porro verbis aptus & pressus vt nesias
vtrum rs oratione an verba sententijs il
lustrentur

fatebor aliquid tamen vt cum in subi am
bulem etiam si aliam ob caussam ambule
fieri naturā vt- oboriri
prima historie lex ne quid falsi dicere
audeat deinde ne quid vere non audeat
neque suspicio oratie sit in scribendo
neque simultatis
videtur nec ubi hystoria sit & fabella hec
les autem & alia opera maxima ne milis.
rebus quas prætermitto vtinquantur.
metuuocatus animbal quid nam de illo
philosopho iudicauit quo aliquot horas
de re mihtari & de officio imperatoris

UVA. BHSC. Ms 114

est hoc autus respondisse fertur multos se
deceptos sepe vicisse sed qui mavis ꝯ
plurimos debuisse vicisse neminem.
animus acer & presens & acutus idem
atq; versutus invictus vincus efficit non
dissimilis ante coniuncta.
nam neq; is qui optime potest deterrendus
ullo modo est a cohortatione mea neq; is
qui aliquid potest deterrendus
hominis est stultitie sue ꝯ plurimos tes
domestico precepto collocentis
facilius in vitibus revocantur ea que sese
minium profuderunt ꝯ si nihil valet nisi
teres nova sarmenta cultura excitentur
non .n. potest in eo esse succus diuturnus
quod nimis celeriter est maturitatem assecu
tum
causas cheare meorum est magna qui
dem offensio vel neglegentie susceptis
rebus vel perfide receptis sed etiam illa

UVA. BHSC. Ms 114

maior opinione mea quo nemo potest dicere
ut quam non novit non turpissime dicere
ita dum mentie virtus parentum quo maior
est contemnunt assequuntur etiam illam
quam maiores ipsi fuguunt tractant
ijdem illi metius aliquanto cheuent si
aliud sumendum sibi tempus ad cogita
dum aliud ad cheendu putarent
hoc precipit ratio atq; doctrina vt vise
ius rei quam definias sic experiatur vt nec
absit quicquam nec superet
neq; n. bom est neq; hbonahs parentis quo
vocauit & eduxerit eum non & vestire
& ornare
subacto mihi mocano opus est vt aqua non
semel arato sed novato & iterato quo
melior fetus posit & opimior oriri
subactio autem est usus aratro lectio
litere
vultus sensum animi plerunq; indicant
interiorem quidem & absconditam perga

UVA. BHSC. Ms 114

ubulum loci relinquum est arti
pietati summa tribuenda sanus est
si fere parvus suos obiurgant quos nos in fi
beros nostros indulgentia esse debemus
si barbarorum est in eum vivere nos
tra consilia in sempiternum tempus
spectare debent
avaritiam si tollere vultis matrem eius
est tollenda luxuriem
si bona existimatio dumtaxat presentis
et peccuma tantopere expetitur et
maxis horrida est expetenda

¶ Nam. n. multi homines uehement odio aut
amore aut cupiditate aut verecundia aut
dolore aut letitia aut spe aut timore aut
errore aut aliqua permotionem animi a
veritate aut presumpto aut vero non
ma aliqua aut iudicij formula aut
scribus

UVA. BHSC. Ms 114

fratus est omni currentem vt aiunt mi 150
tare quam commouere languentem
medico debuerunt prius q̃ curare eorū adhi
bere medicinam non solum morbi eius cui me
dicina volet sed etiam consuetudo valentis &
natura corporis cognoscenda est
ad id vnde aliquis flatus ostendatur vela p
dare
magnam vim habet illa quae recta a bono
poeta dicta est flexanima atq; omnium re
gina rerum oratio
nulla materies tam facilis ad exardescen
dum est quae nisi admoto igni ignem con
cipere possit
sed alia sunt multo maiora fides officium
debita quibus rebus adducti etiam
cum alienissimos defendimus ñ eos alienos
sed viros bonos volumus haberi existimare
non possumus
ademocrito & platone in scriptis relictum
esse dicunt poetam bonum neminem sine

UVA. BHSC. Ms 114

inflammatione animoꝝ existere posse arbitr
quodam afflatu quasi furoris
hunc cum affectum debilitatum maerentem
in summum discrimen adductum videum
non prius sum conatus misericordiam ipse captus
commovere ꝙ misericordia sum ipse captus
Et si omnes molestę semp sectiones fuerint ius
tas in fuisse nonnullas & prope necessarias
invidetur. n. cōmodis hominū ipsoꝝ studijs a
utem eoꝝ cęteris commodis faueretur
invident autem homines maxime paribus aut in
ferioribus cum se rebus sentiunt illos autem
dolent evolasse sed eam supernoribꝰ invide
tur sęp vehementer & eo magis si inviderunt
se iactant & equabilitatę communis iuris pres
tantiam diuturnitatę aut fortunę sue transeunt
plerisq sunt invisi maximeq est hui commu
nis victum & servatum invidetur autem
perstanti florentiq fortune. ut huic opinio
minuatur & illa excellens opinione fortuna cū
laboribꝰ & miserijs permista esse videatur

UVA. BHSC. Ms 114

ita cum simoch casus humanos miseratio grauiter accipiuntur si dicuntur dolenter tum astricta & pros ta virtus maxime luctuosa est

nec est vlla temperatior oratio q̃ illa in qua asperitas contentionis oratoris ipsius humanitate cohibetur remisso aut remitatis quadam grauitate & contentione frimatur

nullam esse artem satis æquo animo tradere quod nati sunt sic insulsi existerunt vt nihil aliud corp nisi ipsa insulsitas videatur

est hominibus facetis & dicacibus difficillimum habere hominum rationem & temporum & eorum quæ occurrunt cum saepissime dici possint tenere hinc dicebat ennius flammam a sapiente facilius ore in ardenti oppetiri q̃ bona dicta teneat

omnia probabiliora sunt quæ facessit dicimus q̃ quæ propria

soleo sepe mirari eorum impudentiam qui a quunt in scena ostium spectanti roscio & dicebus suis vt aiunt oratorem cum quem cum catulus nuper auctisset funium alios oportere

UVA. BHSC. Ms 114

L
ue quaesam in tuo sermone quas in a
quo peropportuno diuersorio
portunum est autem maxime cauitan
hominum ne tu mire in eos dicam in quos
tempus uel dicendi prudentia & oratio
moderabimur.
ut sementem feceris ita metes
quid huic abest nisi res & uirtus
sapiens si algebis treme
si ego mea meis meritis in quos futurus
dignus
non tam ut prosit quam causis elabora
re oportet ab ut ne quid obsit tempus. n.
est oratori nocuisse uideri causae qua
non profuisse
illud maxime laudandum quod opus est
dicere & quod non opus est non dicere
nyrobi est. n. homines & perfidos di
ere quod alienum esset & nocere ei pro
quo quasi dicere
cum themistocli quidam uir doctus pol

UVA. BHSC. Ms 114

hicretur ortum memorie se esse traditurum 152
& ille quesisset quidnam illa ars efficere pos
set choxisse illum doctorem vt omnia mem
miss- Per themistoclem respondisse vtili
us sibi illum esse facturum si se obliuisci que
vellet q3 sn meminisse docuisset
homines. n. impertit facilius quod stulte
dixeris reprehendere q3 quod sapienter
tacueris laudare possunt
omnis cura in hoc versari oportet vt bum ali
quid efficiatur dicendo sin id minus re. quod
mah
res hoc postulat vt eorum expectationi qui a
udiunt q3 celerrime succurratur male enim
se res habet que non statim vt dicta est
melior fieri videtur
vehosii nusq3 esse oportet locum
aiebat philippus cum brachium concalefecerit
tum se solere pronare
nihil est denq3 in natura rerum omnium quod
se vniversum profundat & quod totum repente
evolet-
Celeritas appellanda est cum verbum nullu redundet

UVA. BHSC. Ms 114

& cum tantum verbozo est quantum necesse
suadere aliquid aut dissuadere oratorem
mihi videtur esse persone nã & sapientis est con
silium explicare suum de maximis rebus & hones
tis & dissoluti vtmente gravitate authoritate pbi
te oratione & suadere posse
mihi. n. tam facile & multitudo assistens &
sepe acerbitate cõmode acerbiter & acute &
hilaris dicto declinatur
virtus autem est per se ipsa laudabilis &
sine qua nihil laudari potest
oratissima aut laus eorum fructuosa habetur
que suscepta videntur a viris fortibus sine
emolumento ac premio que vero etiam
cum labore & periculo ipsorum hec habent
uberrimam copiam ad laudandum
ea. n. virtus esse videtur prestantis viri
que est fructuosa aliis ipsi aut laborio
sa aut periculosa aut certe oratorem
magna etiam illa laus & admirabilis
videri solet tuhs se casus sapienter ad

UVA. BHSC. Ms 114

uiros non fractum esse fortuna retinuis
se in rebus asperis constantem
neminem sapientie laudem & eloquentie
sine summo studio & labore & constanter
segui posse

quius forma vires opes diuitie ceteraq
que fortuna det aut extrinsecus autour
pon non habent in se veram laudem
que debent virtuti uim putatur

exi
omnium consensu sic esse tum iudicatum cre de
ceteros a crasso semper omnes illo autem ora. 3°
die etiam ipsum a sese superatum.
an tu cum omnem authoritatem uniuersi
ordinis prepuonore putares cumq; in oms
iecta popub uncideres me his pronubi
existimas posse trieri non tibi illa suē
adenda si me vis uerere hec tibi cs
exadenda smoua qua vel evulsa spūs
so hbidme tuam libertas mea refutabit

UVA. BHSC. Ms 114

illatorum oporteat fuit diuum hominum
vox & oratio
o fallacem hominum spem fragilemque fortunam & nostras conatus
que in multo spatio sepe frangunt & con
uulnt & omnia ipso cursu obruuntur
& portum conspicere potuerunt
vt mihi non cupita illa, adijs immorta
libus vita sed donata potius mors vide
tur
Sed quoniam ~~hum~~ hec iam nequi in
teger vobis esse possunt & tumi labores
nostri maiora compensari oportuit mihi
omnia paramus &c
an me tam imprudentem esse existima
tis vt vobis hoc presertim munus pute
diutius posse debere
nam cum omnis ex re atq; verbis oratio nec verba sedem habere possunt

UVA. BHSC. Ms 114

si rem subtraxeris neq; res humen si verba 154
semoveris
nullum est.n. genus rerum quod aut avul
sum a cæteris per se ipsum constare aut q
cætera si careant vim suam atq; etiã
mitatem conseruare possint
Vt etiam illa platonu vera & tibi cer
ta non manchta vox omnem doctrinã
harum monumq; & humanarq; artium
vnu quodam societatis vinculo continetis
sapiteria qd minime sibi quisq; notus est
& difficillime de se quisq; sentit.
cuius est vel maxime mirum illud ex
emplum quod chcebat isocrates doctor
singularis se calcaribus in ephoru cõ
tra autem in theopompo freris vti sole
re alterum.n. exultantem verboq; au
dacia reprimebat alterum cunctantem
& quasi verecundantem incitabat

UVA. BHSC. Ms 114

oratw ahgñ qui lumen adhibeu rebu
debet ea obscuritatem & tenebras affe
atq ut quodammodo ipsi sibi in dicendo
obstrepere videantur
in quo uŕ homines exhorrescunt quem de
pellach dicentem intuentur in quo excla
mant quem deum vt ita dicam inter ho
mines putant qui distincte qui explicate
qui abundanter qui illuminate & rebus
& verbis dicunt
est. n. eloquentia una quedam de summis
virtutibus q̃ sunt omnes virtutis equa
les & pares sed tñ est species alia maior
alia formosa & illustris sicut hic vis
que scientiam complexa rerum sensa men
tis & consilio sic verbis explicat vt eos qui
audiant quocunq; inclinari possit impel
lere que quo maior est vis huius est magis
laetari iungenda summaq; prudentia

UVA. BHSC. Ms 114

nam veteres quidem illa doctrina eadem videtur
& recte fouendi & bene dicendi magistra neq;
dissuncti doctores sed iidem erant viuendi pre
ceptores atq; dicendi vt ille apud homerum phe
nix quos a peleo patre achillis iuuenem comi
tem vsq; datum dicit ad bellum vt illum ef
ficeret oratorem verborum actorumq; rerum.
Stoicos nec iratos vereor quoniam omnino i
ra ne sciunt
sed si tota vita mihi vobis simul atque ipsa
tractatio & questio quotidie exsequenda
quod cum deliciosa delectatione vestros ita sit vt
quotidianum sit infinita copia habet autem
semper crescere
quum etiam gustatus qui est sensus ex omnibus maxime
voluptarius quibus cibis maxime preter ceteros sensus com
mouetur & cibo id quod valde dulce est asperna[n]t ac
resp[ue]nt quis potione vti aut cibo dulci diuturno po
test
omnes enim eandem habet naturam eandemq; de
quo quem & quicquam potest

UVA. BHSC. Ms 114

nomnecꝫ tam est acris acies in naturis hominum
& in oculis vt tam fortas quis quam nisi monstruo
sus possit videre necꝫ tamen tñ in rebꝰ obscuritas vi
deas nõ penitus aciem vim in oculo cernat si modo
aspexerit

Magnum equidem insipientiam prudentiam quam
stultitiam loquacem
non magna laus est vitare vitium quando
id est magnum
Si telum manu fugit: imprudentia tibi em
si brebus ꝯpijs verbis expom non potuit
quemadmodum qui vtuntur armis aut palestra
nõ solum sibi vitandi aut feriendi rationem esse
habendam putant sed etiam vt cum venuste
moueantur, sic verbis quidem ad aptam compo
sitionem & decentiam sententijs vero ad
grauitatem orationis vtatur vt ij qui in ar
morum tractatione versantur
omnium posse quod deceat facere artis & na
ture est. scire quid quandoꝫ deceat prudentis
sit

Sine dubio omnium nu vincit imitationem ve
ritas

omnis motus animi suum quendam a natura
habet vultum & sonum & gestum
animi est. n. omnis actio & motus animi vultus
est quidam quasi nam hic est una sensus corporis
que quod animi motus sunt tot significationes &
commutationes possit efficere
oculos autem natura nobis ut equo & leoni se
tas caudam aures ad motus animorum declara
tandos dedit
ecbeb que potius non ut volum sed ut me timpo
ri amouistre coegerunt. Scitum est. n. caussam
conferre in tempus cum assistere pluria si cupi
as non queas,
sed iam suroamus nosq; curemus & aliquá
do ab hac contentione disputationis animi
mus nostros curamq; laxemus.

UVA. BHSC. Ms 114

exu.
ad br
ora.

mahu.n, cum studio tuo sim obsecutus, desider
ui ate prudentia\ meam q̄ sid non fecerim b
nevolentiam
vereor ne tardem studia multoꝝ qui desp
ratione debilitati experti id nolent quod
assequi posse diffidant
prima.n, sequentem honestum est m secun
dis tertijsq; consistere
nec solum ab optimis studijs excellentes vi
ri deterreti non sunt sed ne opifices quidem
se artibus suis removerunt vt cum summ
miremur imitari tamen probaremq.
quae non est cui corp spes infirmo sui
aut smoueat industria. nam nuꝝ il
lud ipsum quod est optimum desperandū
est & in prestantibus rebus maxima
sunt ea que sunt optimis proxima
ego autem & mi sepe nouus videri de
ere intelligo cum perveterea dicam
sed inaudita plerisq;
omnis. n. vbertas & quasi sylua dicendi

UVA. BHSC. Ms 114

ducta a philosophis est
doctus eloquentia populares & chiarus
eloquens doctrina defue-
runt. n. maxime supe rectissime con
feruntur
Sompor orator eloquentie moderatur
fut auctor prudentia omnes. n. qui
sibi uolunt uoluntatem eorp qui
audiunt mituentur ad eam & ad
eorp arbitrium & nutum totus se
fingunt & accommodant
inendor porro quotidie magis ad
mirabili forma uirtutum morbi
bum que species disparet prudentia con
iunguntur quod. n. tam distans ab se
ueritate comitas quis sit unquam aut
simulator est habetus. quod tam difficile
ile est impetrare contra uoluntatis
cuiusquam ab omnibus debui. con
sequens sit ut eos ipsos quos uoluntas
tuas regunt placentes & amicos. Utrop est

UVA. BHSC. Ms 114

fecus vt cum oratore causa mihil faciat
omnia tñ sint orato que facis
sed testificor me ate rogatu & recusante
hec scribere esse ausum vobis enim tc
cum commune esse omnem vt si iusti
nec tantam questionem nō potuerim
imputari oneris impositi sua culpa sit
mea recepti in quo tñ iudicij nostri
errorem laus sibi data muneris cōpen
sabit
existimauit in omnibus rebus esse ab
quid optimum eligam si latere id q
ab eo posse qui eius rei onerius esset
iudicare
cum a nostro catone laudabor vel re
prehendi me a ceteris facile patiebor
Sic isocrates videtur testimonio platō
nis abuso iudicia debere contemnere
nō inuenire et iudicare quid clarius ma
gna illa quidem sunt & tanq̄ omnia

UVA. BHSC. Ms 114

mstar mcmbore sed propia magis pru
dentie ℔ eloquentie quam in caussa
est vacua prudentia
mhil. n. feracius mgeniis his puserim que
disciplinis excusta sunt sed vt soccti fœcũ
de & ubcres non sursum suuq; versum
herbas etiam effundunt inimicissimas
suoibus sic interdum ex illis locis aut
seria quedam aut causse obscura aut nõ
vtilia quoruntur
nam vt mauo est animi vultus sic inci
es oculi quorum & hilaritatis & vicis
sim tristitie modum respicit quibus o
cetur temperabunt
Sed est eloquentie sicut reliquarum re
rum fundamentum sapientia
non. n. omnis fortuna non omnis honos
non omnis authoritas non omnis etas nec
vero locus aut tps aut auditor omnis coetꝰ
aut verbor℔ genera tractandus est aut
sententiarum/

UVA. BHSC. Ms 114

In omnibus rebus videndum est quatenus
& sit n. suus cuiq; modus est tñ mores of
fendit nimium q; sporum in quo apelles
pictores quoq; eos peccare dicebat. qui nõ
sentiunt quid esset satis
oportet perfectionem declarat officij
quo & semper utendum est & omnibus. de
cu quasi optimum esse consentaneum q;
tempori & personæ
quod si poeta fuit ut maxime virtu
qui peccat etiam cum probam orationem
assumit improbo stultusve sapienti si
cumq; pictor ille vidit cum immolandi
phocenam tristis chalcas esset mestior
vidit moueret menelaus: obuoluendũ
caput dolamemnonis esset qm sumeret il
lum luctum pemeche illo non posset imi
tari si denique historio quid deceat quærat
quid faciendum oratori putemus

UVA. BHSC. Ms 114

sequitur vt cause & oratis nota queratur & formula magnum opus & arduum
sed mouentibus considerandu(m) sunt
quid docemus nunc quidem cum quo
cunq(ue) feremur domda minime(?) vela sunt
quedam etiam nouo(?) ornata est chlia(?)
vt muliere(m) esse deceant nonnulle(?) m
ornate quas id ipsum deceat
nam sicut in epulaium apparatu a mu
nificentia recedens non se parcum solet
sed etiam elegantem videri solet ehi-
git quibus vtatur sunt. n. plerq(ue) ap
te huius ipsius oratoris de quo loquor
parsimonie
is. n. est eloquens qui & humilia subtili
ter & modice & grauia & mediocria
temperate potest dicere & ut illud dixi
mus is erit eloquens qui poterit
parua summisse modice temperate
magna grauiter dicere

UVA. BHSC. Ms 114

sed de re dicamus in qua tamen absit
ut nostra mireamur ut usq eo dissoluti
ac mollis simus ut nobis non satisfa
ciat ipse demosthenes
videri illum multa perficere nos mul
ta cupere illum posse nos velle quic
unq modo caussa postulet dicere
quod non tam commune q spiritus vi
ris terra mortuis mare fluctuanti
bus silius electis
in me quidem tam prudem est dictum
est quod futurum fuit
Rem quidem ille a qua disciplina
futurum ut manu demonstrare so
lebat quid inter has aures mentis esset. nã
cum compresserat digitos pugnumq fe
cerat dialecticam aiebat eius modi
esse cum aut deduxerat & manu dila
tabat palme illius similem eloquentiam

UVA. BHSC. Ms 114

esse dicebat 160

vobis. n. prius habeat oratori rem de qua
dicat nominum omnibus cuiusq; & corpore
quibus verbis quisq; dicat aut quomodo
quid. n. turpius & levitimoq; & ciuilium
controuersiarq; patrocinium suscipere cum
sis legum & ciuilis iuris ignarus
nesciens autem quid omniq; natus sis ac
cadere id est semper esse puerum quid
. n. est etas hominis nisi cum memoriu
rum veterum cum superiorq; etate
contexitur
probabo primum eum qui quid deceat
videbit hec. n. sapientia maxime adhi
bendaq; quenti dst ut sit temporu per
sonarq; moderatrix nam neq; semp
nec apud omnes nec contra omnes
nec pro omnibus nec ommibus eodem
modo dicendum arbitror
is erit eloquens qui ad id quodcunq; de

UVA. BHSC. Ms 114

Labitspotent aeuum claro oratione qd
ea statuent tum vt quicq erit chariche
ita chari nec satura ieiune nec grauida
minute nec item cantra sed erit rebus
ipsis par & equalis oratio idq ita
tenebitur vt ffta ad rem tota ad o
ratorem fiat accessio

Si mihi aliud respondeum mihi mene
gare vlo unquam nolluisse iustu esset excu
satio cum & omni studio & prestantissi
mu virū & vita & honestu petrum sa
tisfacere voluissem

cur aut dissere turpe est quod sit re
honestum est? aut quod nos se pulche
rumum est id non operosum dicere?
prudentia hominibus grata est sim
ul suspecta

Nam omnium mirandarum rerum si
cut arborum altitudo nos delectat ra

UVA. BHSC. Ms 114

thies stipesq; non item sed esse illa si, ci
ne his non potest me autem sine pue
ratissimus ille versus qui vetat artem
pudere prohq; quam facitis
quamus.n. suaues graues ve senten
tie ñ si mendatis verbis efferuntur of
fendunt aures quarum est iudicium
superbissimum
impetratum est a consuetudine vt pec
care suauitatis causa liceat
qd si inducta consuetudo tam est ar
tifex suauitatis quid ab ipsa tandem
arte & doctrina postulare putamus.
sed quarum & verborq; iudicium
prudentie est rerum autem & nume
rorum aures sunt iudices & ut
quod scis nihil prodest quod nescis mul
tum obest
quod si antiquissima illa pictura pauco
rum magis hec sum perfecta delectet

UVA. BHSC. Ms 114

habet autem vt̃ in etatibus authoritatem
senectus sic in exemplis antiquitas.
cum incunditatis caussa tum vt vt̃
litas occurreret sanctum

aurum. n. vel animus aurum nun
tiu naturalem quendam in se con
tinet vocum omnium mensurem
quod cum in plerisq; tum in hoc de
nere minimum quod est ostendit ve
hementius q; id quod videtur parum
ne q;. n. esse. prosunt rebus ignotis nota
numma

patris dictum sapiens temeritas filij
comprobauit-

nam vbi subito dominatur innocen
tie seve presidium est
domus tibi decrat at habebas pecu
nia superabat at egebas

UVA. BHSC. Ms 114

depressam ciuitatem sacientem domum
pluris q̃te & q̃ fortunas tuas æstimasti,
nec me ciuitate mouent quibus omnes
afficiamur & lethos multi venahtij mer
catusq̃ superarunt neq̃ vestis aut
cælatum aurum & monstrum quo nos
tros veteres marcellos maximos q̃ mul
ti tyranni cesiua Aegyptoq̃ vicerunt
eiusdem hominis sit qui improbos
probet probos improbare
sed nemini maximis quidem rebus quic
quam adhuc invenimus firmius quod tene
rum aut quo suchicum meum dirige
rum q̃ illud quodcunq̃ mihi quam si
milimum videatur cum ipsum illud
verum in occulto lateat
dum sibi roomh voluerim obsequi
verecundia nequeamh sordibus meam
pudentiam suscepisse./

UVA. BHSC. Ms 114

ՈՎՋ. ՔԻՏԸ. Ms 114

exparadoxa
dicendo

163

mihi est tam incredibile quod non dicendo
fiat probabile nihil tam turpe tam in
cultum quod non splendescat ornatione &c
tanq̃ exoletum
quippe cum viderem homines rebus suis
& circumfluentis casu desiderare maxime
quibus abundarent nec n. unq̃ explerentur
nec saturatur cupiditatis sitis nec co-
lum quae habent habendi auocatis cruci
antur sed etiam amittendi metu
bias qui enumerantur inter septem ad
monitus ut idem faceret quod ceteris
qui capta patria fugientes multa de suis
rebus secum asportabant inquit fugio
nam omnia mea mecum porto Ille hec
ludibria fortune ne sua quidem puta
uit quae nos appellamus etiam bona.
quod rectum & honestum & cum vir
tute est id solum optimum bonum
an voluisse quicq̃ putamus multa sub
expectandum nisi quod laudabile esse & pre
clarum videretur?

UVA. BHSC. Ms 114

L. eoꝝ qui recte tenent accurateꝝ defendit,
voluptatem esse summū bonum vox populi
videtur esse non hominum
vt. n. quisq; est maxime bom particeps
ito & laudabilis maxime
mihil est aliud bñ & beate viuere nisi ho
neste & recte viuere atq; ito quod honestū
sit id solum bonum esse
ex Z. m. neq; eruditus neq; eruditus nec insuetus
doxa nec miser vnq; putandus
c. malum secundis in rebus vnum exfor
tunatis hominibus in aduersis unum ex
summis vnis quo beatius esse mortali nī
hil potest
nescis insane nescis quantus vnus vir
tus habeat nomē sñ vnetuti vsurpas
quid ipsa valeat vnotus nemo potest
non beatissimus esse qui est totus aptꝰ
ex sese quoꝝ in se vno sua ponit omnia
cui autem spes omnis & status & coni
tatus pendet ex fortuna huic nihil po
test esse certi nihilq; quod explorato

UVA. BHSC. Ms 114

habeat permansurum sibi ne vnum quidem diem
quid.n. ego laborauj aut quid evj si ipsi
dem mihil pepetuale vt eo statu essem
quem neq; fortune timeutas nec inimi
cop labefactaret iniuria
mors terribilis est his quoq; cum vita
omnia extinguantur non his quorum laus
emori non potest
vt improbo & stulto & inerti nimium be
ne esse potest sic bonus vir & sapiens &
fortis miser esse non potest
quicquid est laudabile idem & beatu &
florens & expetendum videri debet atq;
ita in quo virtus sit ei mihil deesse debe
at viuendum
ex 3ª parad. peccata non rerum eventu sed vitijs ho
minum metienda sunt
si virtutes pares sunt inter se paria esse
oiam vitia necesse est
vna virtus est consentiens cum omni ra
tione & perpetua constantia mihil hunc
adch potest quo magis virtus sit mihi de
m vt virtutis numen vltra quatuor

UVA. BHSC. Ms 114

que vis ¶ En. que mavis arceat homines
ab omni improbitate & si senserint nullū
in delectus esse discrimen

exª para doxa Sapientis animus mavmitudine consi
lij tolerantia rerum humanarū con
temptione fortune virtutibus demū
omnibus vt membris septus
at vicle & stortua tela contimpserim
iactum & immissam a te neforiam
in me meam semper duxi tñ per
venisse ad me nunq̄ putaui
mihil. n. meum est nec cuius quod ad
ferri quod eripi quod amitti potest si
mihi cuipiuses duturnam omni-
mei constantiam meas curas consilia
quibus resp. mvicta stat si huius ctu
m bñficij immortalem memoriam de
leviscs si illam mentem vnde hec conse
lia manant mihi eripuisses tum cor &
accepisse me confiterer miseriam.
sed si hec nec fecisti nec facere potuisti
uchitum mihi ofuriosum tua facie
miseria nō exitum calamitosum

UVA. BHSC. Ms 114

omnes sceleras atq; impij quos locus exibio
assici voluit exules sunt etiam si solum no 165
mutarunt
non ubi quisq; erit cui loci iuste debit
sibi dum legib⁹ esse subiecta no oportebit
cui eandem liberu imperabit qui non po
lex 5ª test cupiditatibus suis imperare
parado. dictum est ubi ab eruditissimis viris mihi sa
pientem liberum esse neminem
libertas est potestas viuendi ut velis &
is viunt ut vult qui recta sequitur qui
nouit officia sua viuendi via constituta
atq; prouisa est qui legibus quidem non
propter metum paret sed ea sequitur atq; co
lit quia id saluti esse maxime decet medicat qui
mihil dicat mihil faciat mihil uoluat de mq;
nisi libenter audiere cuius omnia consilia
usq; omnes quas coepit ab ipso proficisci
tur eademq; fruuntur
nec est ulla res que plus apud eum polle
at atq; ipsius voluntas atq; iudicio cui q;
dem etiam que vim habere maximam
dicitur fortuna ipsa cedit sicut sapiens
poeta dixit suis cuiq; fingit moribus sosi

UVA. BHSC. Ms 114

ut hoc uoluntarie sapiens ut nihil faciat
inuitus nihil doleat, nihil coactus
uere animum sancti bonum uirumque
manus curius aut corpo aliquis quoq; in
uilla ac domo nihil splendidum nihil urna
tum sunt preter usus
om corpo seruitus dubia est qui cupiditat
te peculij nullam conditionem recusent
durissime seruitutis? hereditatis spes quid
iniquitatis inseruiendo no suscepit?
quid iam illa cupiditas qua uidetur esse
liberalior honoris imperij pecuniarum
q; dura est domina q; imperiosa q; ue
hemens?
q omnis n. animi debilitata & humilis &
fracta timiditas seruitus est
q debere. n. ne cuiquam qm nihil quisq; de
bet nisi quod est turpe non reddere
exĉ m eo q; cui tanta possessio est ut adhibe
spaiõ ri uiuendi facilis contentus sit qui
nihil queat nihil appetat. nihil optet
amplius qui nihil sibi deesse putat. ni
hil curat amplius saturatus est auet con

UVA. BHSC. Ms 114

tentus etiam pecunia dives est
animus hominis dives non orco appellatus so' 66
let ꝙ vis illa sit plena dum tu manem vi
debo autem non putabo
etenim ex eo ꝙtum quaq; satis est metuẽ
homines diuitiaq; modum
pluris extimanda continentia fabricaj
ꝙ pecunia pyrrhi quã fabricio elabar &
etiam responsũ m. curij ꝙ pecunia sã
nitatem habeat habenti afferam ꝙ hu[illegible]
tas L pauh
hec profecto que sunt summa virtutũ
potiora pluris estimanda sunt ꝙ illa que
sunt pecunie membra
o dij immortales non mutuunt hom
nes ꝙ manu vectigal sit parsimonia
vtri vor est chtor cui deest meum suye
tat. qui cocto qui abundat. cuius pos
sessio quo est maior eo plus requirit ad se
tuendam an que suis se viribus sustinet?
contentum suis rebus esse maxime sunter
sissime q diuitie
qꝫ est estimanda virtus que nec eripi nec

UVA. BHSC. Ms 114

suscipi potest vnq3 neq3 nauseabo neq3 in
cendio amittitur qua precium non sunt soli
sunt diuitie. Soli n. possident res & fœcun
das & sempiternas Soliq3 quod est ppriũ
diuitiarũ contenti sunt rebus suis Sa
tisq3 esse putant quod est. nihil appetunt
nulla re egent nihil sibi deesse sentiunt
nihil requirunt Improbi & ci.

exa
ce. de
somni
osũ-

omnibus qui patriam conseruauerint
adiuuerint auxerint certum esse in cœlo
ac definitum locum vbi beati ęvo sem
piterno fruantur nihil. est illi princi
pi deo qui omnem hunc mundum re
git quod quidem in terris fiat acceptius
q3 concilia cœtusq3 hominũ iure sociati
immo hi viuunt qui ex corporũ vin
culis tanq3 e carcere evolauerunt vestra
vero que dicitur vita mors est
nisi n. deus is cuius hoc templũ est omne
quod conspicis istis e corporis custodiis
liberauerit hunc tibi aditum profecto non patet
iusticiam cole & pietatem. qua cum sit

UVA. BHSC. Ms 114

mauna in parentibus & progenitum tum
in patria maxima est ac ea vita via est 67 9
in celum & in hunc coetum eorum qui iam
vixerunt & corpore laxati illa incolunt lo
cum quem videt
quovis autem tum defixa tua mens erit.
Infra infimum lunae orbem nihil est nisi
mortale & caducum preter animos eos
quibus hominum deorum munere datos sursum
lunam sunt omnia eterna
Ubi milus ad illa Quae catadupa nominan
tur precipitat ex altissimis montibus cavis
que illum locum accolit propter maximum
finem sonitus sensu audiendi carent
Sonitu te sedem etiam nunc hominum or
templaru ac domum que si tibi ipsum
ut est ita videtur hec celestia semper
spectatu illa humana contemptu
Eos quos incolunt terram vides nu modo
interruptos ita esse ut nihil inter ipsos
ab alijs ad alios manare possit sed partim
obliquos partim versos partim etiam ad
versos stare vobis aquibus spectare oporteat

UVA. BHSC. Ms 114

certe nullam potuisti
cernis profecto quoniam in omnibus vestra
obtusa se dilatare vehit
Quitur alte spectare si uoles atq; hanc sedē
& eternam domum contueri neq; sermoni
bus vulgi dederis te nec in premijs humanis
uis spem posueris verum tuaq; sui te
ipse debebis oportet ipsa virtus trahat ad ve
rum deum
quid de te alij loquantur ipse vide sed
loquent' sin autem omnia illa & om
nibus cognita despicies quas vides
nec unq; de ullo perennis fama & obtinet
hominum mirantu & oblivione posteri
tatis extinguntur
tu vero cavere & sic habere te non esse
mortalem sed corpus hoc nec.n. ipse qui
forma ista declarat sed mens cuiusq; is
est quisq; non ea figura quae digito de
monstrari potest
tuum te igit scito esse si quidem deus
est qui vigeat qui sentit qui meminit

UVA. BHSC. Ms 114

qui preuidet qui tam recte & moderatur & 163
mouet id corpus cui prepositus est & hunc
mundum primus ille deus & ut ipse mun
dum ex quadam parte mortalem ipse deus
eternus sic fragile corpus animus sempiter
nus mouet
principio autem nulla est origo rerum ex
principio oriuntur omnia ipsum autem nul
la ex re facta fore potest nec enim esset huic prin
cipium quod oriretur aliunde quoniam
nunc oritur nec occidit quidem unquam
principium extincta nec ipsum ab alio re
nascetur nec ex se aliud excabit sicidem
necesse est a principio omnia oriri /
nam corpora animi qui se corporis voluptatibus
dedicderint eaque quasi seruitus prebue
rint impulsuque libidinum voluptatibus obedi
entium deorum & hominum iura violare
runt corporibus elapsi eorum terram ip
sam volutantur nec in hunc locum mi
multis exactis seculis reuertuntur ff

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

dum furor in cursu est currit cede furori
chfficales aditus in pectus omnis habet 179
tempori bj medicina valet data tempore pfuit ovid
& data non apto tempori vina nocent ius
ocia si tollas perijere cupidinis arcus
contempte iacent & sine telis faces
& mala sunt vicina bonis errore sub illo
q̄ vitio virtg crimina sepe latent
sūma petit liuor q̄ flant altissima venti
sūma petit dextra fulmina missa manus
ingenium mala sepe mouet amor odit inertes
q̄d male fers assuesce ferendo multaue lenit
tus tras. lenit
continua messe senescat ager
sed que nō gessunt singula multa iuvat
parua necat morsu spatioso vipera taurum
dcane nō magno sepe tinetur aper
gradia q̄ multos teruant flumina riuos
magnaq̄ subducto stipite flama perit
successore nouo vincit omnis amor
intrat amor mentes vsu ediscitur vsu
& q̄ est cura cura repulsa nouo

UVA. BHSC. Ms 114

Sñ apijs obsta sero medicina paratur
cū mala sphnoas cū vahuere dies
si latet ars ꝙdest affert dephensa pudore
atq; adimit meritū tps m omne fidem
q̄q; latent meliora putant
cui peccare licet peccat mīg ipe potestas
Semina neq; ille languidiora facis
desime credemīn vitia irritare vetando
obsequio vinces aptius ipse tuo
sequere seruat cuīmī magis ipsa fures
preda vocat pauci q̄ sinit alter amant
mdigne licet placet mcōcessa voluptas
perfer & obdura dolor hic tibi pdent obR
sepe fuit lassis succus amarg opem
nec lex iustior vlla est
B neeis artifices arte perire sua
nec minor est virtus q̄ querere parta tueri
tuerī
casq; meste illic sicceriet artis opus
nec nocuisse vni & fortuna habuisse
pene omnis in illo nocendi
gentis bonos cuiq; laus est in origine sola

UVA. BHSC. Ms 114

Sic acceptissima semper
munera sint autor que pretiosa sacat
tarda solet magnis rebus messe fides
hic solet eventus facta nefanda sequi
turpiter mœnia munera corpus emunt
res est solicita plena timoris amor
prona q3 cum spectant animalia cætera vultu
ostrum sublime dedit celumq3 videre.
iussit & erectos ad sydera tollere vultus
exitus acta probat careat successibus opto
quisquis ab eventu facta notanda putat
miltimur in vetitum semp cupimusq3 negatum
sic interdictis imminet ęgor aquis
labitur occulte fallitq3 volatilis tempus
& celer amissis labitur annus equis
quam nimium multis nũ omnu dicit amat-

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

virgil

fama malum quo nō aliud velocius vllum
mobilitate viget viresq; acquirit eundo
parua metu primo mox sese attollit in auras
ingredit q; solu & caput inter nubila condit
quid non mortalia pectora auri
sacra fames
non ignara mali miseris succurrere disco
optima quaq; dies miseris mortalibus ev
prima fugit subeunt morbi tristisq; senectꝰ
& labor & dure rapit inclementia mortis
nescia mens hominū fati sortisq; futurę
& seruare modum rebus sublata secundis
quid non mortalia pectora cogis
auri sacra fames
ō hinc viros vasas dū flos nouus &
nouū suadet
& memor esto ęvum sic geret ille tuum
qui animum suū in iniusta discerpit
huic arridente illi seruiunt neminem
ex inimico dabunt multi plene consi
dunt
vicit iter durum pietas
possunt qz posse videntur

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

hora
tig

quo semel est imbuta recens servabit odore
testa diu

ira furor brevis est animum rege qui nisi
paret

imperat huncfrenis hunc tu compesce cate
na

invidia siquis non invenit tyranni
minus tormenti.

nescit vox missa reverti

o demunt peccare boni virtutis amore

o demunt peccare mali formidine pene

tu mihi si vitia dices fugare veniet

quam mementu rebus in arduis servare
mentem non secus in bonis ab insolenti
temperatam letitia

hoc am viuere amem tecum obcam libens

sumite materiam vōs qui scribitis equam
viribus. & versate diu q̄d ferre recusent
quid valeant humeri

Aetas parentum peior auis tulit nos nequiores
mox daturos progeniem vitiosiorem

UVA. BHSC. Ms 114

luve na. tuba tremens sequitur sortuna semp Hodie damnatus.

Huguar an sicam huguar ñ
adeo si potuo si nó mutuus amabo
me scio quis certe si achilas mihime latet
uidimq; an q̃ amant ipsi sibi somnia fingunt

Aspetra
ina

quisquis male viuit

L

iratus est mundo deus nec immerito
patientia quietus tantum minor tem
poribus abijs locabatur fortuna nunc
sevit redde Newnem prior redde Du
mitianum asperior quidem persecu
tio sed levior erat ac brevior licebat
tunc pretio mochia sanguinis mere
ri celsum & adoreum martium ter
venire latent nunc tabe consumi
mur Non vita percipitur sed virtus
nec bñ viuere sinimur nec honeste
mori
ego scribam veritos chetubut huma
num genus omne testabitur iudex
ista postremus mihi forte tuus magis
oppressa nostris intendere non potes
lectum cani sternere magnus labor est
noctis superbum

UVA. BHSC. Ms 114

si quidem extra virtutis cursum mihi
aliud semp & nuda veritas atq; omnis
presidij inops fuit
vbi extincta prorsus & sepulta omni
dem virtus est ibi profecto summum
crimen est veritas & sola sustinens
ad quaerenda multoq; ocha cum vniui
hominis animi multis obsequijs sit que
rendus
multis miserandi necesse est qui multis
charus esse vult at qui omnibus och
osus minus negocij habet
vetus verbum est cecachi clenaeus
m chuaonm
vt videant eunt eis mimu vewnone
unt ad tahuntmo imbi est presidij
in virtuh iustitia peruyt liberrus abi
it equitas vitio est habendo regnat se
vt auaritia struet mirichi omne ge
neri hominu(suo putetur tyrannus ad
laudem ore & animo capienda clem ge

UVA. BHSC. Ms 114

nti totam vitam ni contra rumbui &
æmulationibus iniq̃ animus
quib̃ subesset male presidet unde
nonnunq̃ in hoc in hoc duorum impe
rij seruitium in duorum & in hoc
iusti seruitij miuistu mpiu videmus
seu vim esse primum quidem duriꝫ
spe pellere proximum extinguere tri
um moderari vltimũ abscondere
quo plus seuit eo minus metuendum
esse fortunam qd potuit fecit
minime inquit illa oculum nostri sed
in oculos inuenusti
natura hoc habet vt auctor que displicet
vix iustis precordijs admittamur
solicitudo ac metus non nisi expectan
tis animi vsu solet
erectus & sui memor animus iugum
insolatum non est
sub tranquilla frontis turbidam men
tem latere & conscientiæ semp fuit

UVA. BHSC. Ms 114

parendum tempus seruendum ubq
ut virtutem cole dum vivis for
mam mueries in sepulchro
volat. n. etas & mi aliud tempus
huius vite q̄ cursus ad mortem
dementis esse animum inducere
quod prevenire non potes
cursidus homines aspectu qui labo
riosus putantur
mihi rationis deesse mihi arcuum &
quis enim stultus q̄ cum sit adole
scens cum sit exploratum ad vespe
rum esse victurum
Scio me ascendere vt descendam vita
re vt arescam vt senescam adole
scere viuere vt moriar
auxi regius salutaribus consiliis
insanus amor obstruxerat
diuaneque q̄ obscuris & q̄ male se com
passura uulnera est amantes ac reos
nūq̄ fraus contracta sinceritate iungit
rerum iusta & obscura dominatio

UVA. BHSC. Ms 114

Amor contra fata sceleratus & iniusta
inter homines monumenta omnes ipse
surdos et mutos esse
mentus vt aiunt deus adimunt
amante non amato nil rerum esse miseri
aequat amor miseros
dolor mouens libertatis assertor esse solet
dolor verecundiam superat
apud prosas legimus nil fide sanctius
nihil pulchrius silentio nihil turpius
cetate deformius
qui semper sibimet ipsis fieri studet mul
tis fuit inuisus
aduersus imbecillem animum minus
oculeatum laedi omnes elegeris
omnis dies o radius est ad mortem via
quentes in cunabulis infantes pariter
senescunt
nil exspectato nihil hostis nocentius
admirabile quidam natura hoc habet vt abeuntibus potius
videantur comites lachrymas videmus
oculos spectato nullo meliores ingenio

saepeu ahiqñ videt esse plane deiporae
seruiendum valetudini presertim hic vbi
si eorum non erit qui magis nu cespiti
at q̃ vilem aliquem & morbidum esse
virtutem videu & prudu & prudeu nũ tu
mea prudu ipse. n. mihi exacu
misera est vita agenda exhommine
dhiqs de existimatione pendens
rem dicendu mmore vero facere
statui perpetua gratitudine perpetuam
beneficium compensare vt quod vnu sorte
possum semper presteem nempe gratiam
habeu quo mhil est simul facilius nihil fel
mulcpulcmus
pulchritudim prospõsita difficultas
varios negocioz̃ casus nec diuinare nec
prouidere possumus itaq̃ sub manum
nasu consilium sepenumero oportet
quiescaq̃ se ab affectu alicuius inuadi
sonsens si nõ ibiq̃ resistas sternue: statu
mihi tr ductum aut factum malus
non te mox pudeat ac pmteat

affectus ponssimu uouant patientia &
quitate animi
uoit deus cuncta mortis consilio uo
cauit nobis: illi uomito
optanda esse optima uoxtanda pessi
ma fferenda quecunq; uenirent
si aduersos casus impatienter fre
& tu affectibus uoluptati permittas mi
seriam tibi fabricabis ultimu & iis
qui tecum uixerint intolerabilem.
neq; n. sic animalis soleo demittere
in pectus meum ut interuallum aliquod
uoluptatibus aut officiorum interimis
sua fuisset mihi eas euitare
omnia nouas hominu mentes quoti
die cum sole
uoluptates que in corpore sunt nempe
brutales mouent & uoluptatem
beluaze sequentes obscure leues. dilu
te mente fluxe & turbide pertur
be. que uero in animo sunt pernity

UVA. BHSC. Ms 114

natura quondam dei recipiunt claue
rit sohde vere & cum animo ip
so immortales
recte virtus honestas appellata est qz
vt sola honore digna
tum est maxim atqz excels animi vir
tute propter humana premia secutam
ram ipsa amplitudo atqz abundans sua
premia est
est. n. amor mee meticulosus
certe primi cupidinis impetus & quasi
suggestione quid aliud sunt qz hujus
mox gaudij in rabiem vertitur iocus
maior est res naturam omnia ex fide
mouropere est quam animo consulen
dum etiam qui aliquo vti sanam suam despe
moressus tui erit tuus equus nhemine
fuenda. n. sit quoz experimenta cum
periculo sumit
moribus malim prodesse qz cuch cgs
placere hoc n. pulchrum altiam vero ho
ri virtus

UVA. BHSC. Ms 114

oſcu non deſiderande ſi abſint & ſi ad
ſint introcrimi adminſtrande
qui animum exhauriunt cum veriſi
mo homine futuum cum ille non ad
modum absit a bruto qui sequem a
nimu morte oppetut syluestre pa
ſtitur
mhi men iudo mistur est omniu
primoipium
cum presertim de docto solus doctus
possit iudere
minimu esse pericula ijs qui mhlti
mant
nedz n. in amicitijs fortunam sequun
mur qui afflictor est hic maoris e
um dignu nam miserator quoes cha
ritatem
consisus simphatia tu amicitie hbeu
qui hoqm potest ex ioo illi qui exsis
tis armati ac dentati existimantur
armas inermes sunt non vulnerant
non mordent ac vix etiam pungunt
sed titillant solum

UVA. BHSC. Ms 114

tenacissimus susceptę amicitię nec fa-
cile ab amicitia etiam lacessitus reci-
dit
non est sue quisq3 fortune faber dicebat
ipse
o homines vmbris exterritos quasi vel
quem sequatur aliquid possit
paratum est indubie tibi a xpo mens
illius & copiosum premium angustiam
tibi ab hominibus tam multa referitur
oratia
nam qui & xpm ipse & bom omnes ex
inuentia conscientie tormentu fugant
non est a malis nocere facile
persuasum sibi velim mihi te iuste fac
ie nihil molestum nisi quum ne sis mo
lestus times
ab improbis magna laus est vituperari
ab quibus placere nemo potest sine suspitio
ne similitudinis morum
tu ne cede malis sed contra audentior
ito

UVA. BHSC. Ms 114

omnia vite nre prasidia in innocentia
a ponenda .qua fretus magnus ille D
avator & in rcip. gallas tempestates q in
gressus fuerat se simultates omnes ac re
formare prosiliebatur
o q3 facilis & q3 non vera modo sed
etiam verisimilis innocentie nostre
defensio & conscientia nra mun
nu omnium iste approbata
vivus sine maxima sine sobrietatem
ne fortuitaq3 te altas tua multis co
mis manila lium ac securum mul
tiplicantiu contemptorem
ventus huius aule ej. mirus dilator
& procrastinator
quod labor & benefactor iuvant
ideirco leviter modo ejurem non co
mode cum nos meminisse suam
aspicias consulebat saluti esse ocissime
q3 nihil agere

UVA. BHSC. Ms 114

valeat obsoma si tantum importet
seruitutem vt vnicum verbum hoc
habere non sinat cum si quis obtuam
non sectantur cheant quicquid habet
si aliquid secum chere nequeat non
nullis vorsus abij fuentes quo se ma
gis inuenit sibi esse expurgatas
non sum tamen reprehensus vt praeuare
labi admittar vbi alius chorista
mihi adhuc inuisam conserto cum
manibus sicut chorista tenebu
mihi est quo me magis sentiam pro
fecto ab reprehensoria admonitione
duntaxat cum reprehenso venit a
prudenti amico nec imprudenti quo
dem aut inimico nouit
nihil ego beatus censeo ab admoni
tionem aliquem habere amicum Ab pru
dentem
quid mutieu essemus Si perfectum modo
habemus remittas vbi vero nullus sunt
morbus sine moderatu

UVA. BHSC. Ms 114

nos miteria cholemas opum qd ferue
affectu rebus minime quiamus nal
confestim maonum audentibus
pericalum minuel
ita Affectu hec vel ate ts hominu
infestat vt nihil publicu nihil pri
vatum quietum relinquat inter
simultates bella inter hostes discordia
in humanitate vpa rabies in reli
gionis vanitate dissensio in chori
tate pietatis odium ac seruitus
Q3 magna res est obiecta que men
tem non spectat Q3 immis Q3 mobil
habet solida quod prehendas vt ou
diatus en dicetem
breui ad finem & verum veniece
pervenemus qtus cum Q3 via fle
xus sneco conemur
Sed nec amicitia nra fundamentis illis
indiget quibus vulgares permulte

UVA. BHSC. Ms 114

sepe testatus sum non estimare me a
micitias ex ostio quodam levi sed bonesto
quod minimum diligentius prestimi gen mi
nus habeant
temporis habemus christiana in quibus ne
bogim nec tacere possumus absq; periculo

Yale. Beinecke. MS 114

UVA. BHSC. Ms 114

folle e. colui che per medico prende il nemico
dacui stato avanti a morte fatto
ghiaccio mentre di ducto poco vagliono
omente
meno mah e. corta follia che luno
mivano saffatica chi nuocere vuol colui cui
cho vole aitare
se vendette seguono e meno sospetti
tanto e lavoratia grande quanto e lo per
dom / & bella vittoria e ilperdonare
tal use dio halteui danni che de suoi dopo
picciol tempo pianse
dal huomo olle anazitia dimora conuene
che giustitia sipoata
piu homini uccise lacera che lcultello
vsa hubi accioche tuviuas & non vivere
accioche tu habbo vsi
senza giustitia mun regno dura
e gran marcamento dachol la speranza il
tanto e ilhomo misero gitto ch medesimo sisa
& si te punta

UVA. BHSC. Ms 114

chi e reo & bono & e tenuto po fare il
male & non e creduto
Scipion nasica dicena e mpericulo
grandissimo chi non ha piu neg chi te
mene ne chi receue
Sola la miseria e sorda inuidia

UVA. BHSC. Ms 114

Q V/A. BHSC. MS 114

hoc prestat illud placet hinc virtus cui
oit illinc affectus meruant
& pitha
temerarium est cū hoste confligere q̄ non
tum victuram appetit q̄z certamen
vulatina verba iactantes quasi ventis
tela committunt
nimium asseranch veritas amittitur.
diuerticula & anfractus suffragari esse
missimitatis
non statim quæ honesta transimus sæ
dabitur memoramur
insani viatores est viam septentrionalem
tem obscura
plurima honesta spernimus q̄ suspiciosissime
spectamus
Inde animi semo moderatus sermonis am
mus est
Speculatrix ad diuitias philosophia via
est qui monstrat non addendum diuitijs
Sed cupiditatibus detrahendum
imperiosa res est amor
nulla minor iactura q̄z spei
sceleris parenta conscientiæ scepe pro
xima est

UVA. BHSC. Ms 114

mala valeinent' inquiunt qui va
tes venchemus seu vult
ueu una calamitas subi venit
neeue undz ueru fuchs
dnemens amm dt mlultare mnvuby
nūcee cū posset occasionē expectare
non cautam
muse macui shmulant bones
pauperum peruenu cany infestat
vbi defensionis dt mimus rhi phus se
vitę nocendi3 fruentur libido
ueallum mendacijs suspectum veru
verba non penetrant
usrit fictarika dicta catonis q'. simul
furi priuatoz furtoz3 m nerue oitoz com
fuchbus augent etatem furi publica m au
toz3 purpura / & hmc flagitioz3 omni
um instrumtus m fuenam humanz pene
us data dt
2m nunc ibi augunt m scuchbus mhe
bus bona frumenta esse nohte ibi mimaz
spem habere sepe admodum inter os & of
fam multu mteruenire posse did wi m
tro ssam & herbam vbi bonum mtreval
lum dt

UVA. BHSC. Ms 114

3m cogitate mecum cum animis vris si
quid vos forte laborum recte facientes labor
ille cito a vobis recedet. bñ factum a vobis
dum vivitis non abscedet. si quis fecit
voluptatem nequiter faciendo voluptas
cito abibit nequiter factum cujus vos
semper memebit.
4m multa michi de quibus merito gau
deo. de quibus merito gaudia capio. sed
illa. n. sese verum dicunt hi mundi
pleni de fama nra meruerit laudi actui. p
les laudatores q̃ accerimos detractores /
ventos intrepida & invicta gt nec va p
nus horret. stepitus
more cesareo mihi actum credens dũ quid
superesset agendum
cogitans quis nuderet ubi vix habeni cogitatus e
rone & non tm̃ vocib; sed nutib; gramta suppetias /
Sic eunt fere vota mortalium vt quod ve
hementius cupiunt ocius assequantur. /
Scientie & virtutis sedes est animus
nemo meum debet scribere legi postquest pros
cubere

UVA. BHSC. Ms 114

vicleo quibus oris ibq nr̃ mc pericles, se
tuet° vt que redh nequit non quat red
dere rationem & mc suum habet alubi
adem & nemo vehemes, iniquus consili
js acquiescet turbat q̃ omnia miscet q
de industria quom putas ob causam misit vt
circulatur̃ more vel graeculo furo vel
confuso siluere licentius fallat & fra
us propria sub umbraculo furbat recip.
delitescat & ille quidem pro qualitate
propositi artibus virtue non nouis nam
& infeutioso gaudet auceps piscatorum
turbido fur in tenebris nobis autem pro
inertia nra quid possem optare miserius
q̃ vt nostri simles semper simus coram
adustro vigili nare stertentes, ad ea
hem negotia fateor an illius imprudentia an nra patientia sit turpior

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

SENTEN
Varior

MS
Biblioteca de Santa Cruz
114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114

UVA. BHSC. Ms 114